

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**" Ο Θεσμός Του Γεωργικού Συνεταιρισμού Και Ο Ρόλος Του
Στην Σύγχρονη Ελληνική Οικονομία"**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΜΑΚΡΥΤΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:

**ΠΛΟΥΜΠΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΤΑΤΣΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
ΝΤΑΓΚΑΣ ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ**

ΠΑΤΡΑ 01 ΙΟΥΝΙΟΥ 2001

Στους γονείς μας

Με αγάπη

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο.	Γενικά περί συνεταιρισμών.	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο.	Εισαγωγικά περί των γεωργικών συνεταιρισμών.	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο.	Ιστορική εξέλιξη και ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος στην χώρα μας.	11
3.1	Εμφάνιση του συνεταιρισμού στην Ελλάδα.	11
3.2	Εξέλιξη και ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος στην Ελλάδα.	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο.	Αιτίες καθυστέρησης του συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας.	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο.	Οι συνεταιριστικές αρχές και τα γενικά χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών.	19
5.1	Οι συνεταιριστικές αρχές.	19
5.2	Τα γενικά χαρακτηριστικά του συνεταιρισμού.	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο.	Κατηγορίες συνεταιρισμών.	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο.	Ο αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός.	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο.	Δομή του συνεταιριστικού κινήματος.	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο.	Το νομικό πλαίσιο ανάπτυξης των συνεταιρισμών.	41
9.1	Η συνεταιριστική νομοθεσία στην Ελλάδα.	41
9.2	Ο νέος νόμος 1541/85 για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις.	45

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο. Ο ρόλος του συνεταιρισμού στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας	53
1.1 Η μετατροπή της μικρής αγροτικής παραγωγής σε μεγάλη.	53
1.2 Η αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής μέσω του συνεταιρισμού.	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο. Ο ρόλος των συνεταιρισμών στην κοινωνικο- οικονομική ανάπτυξη της χώρας.	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο. Η συμβολή της συνεταιριστικής εμπορίας αγροτικών προϊόντων στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.	64
3.1 Εμπορία αγροτικών προϊόντων.	64
3.2 Ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.	66
3.3 Η συμβολή της συνεταιριστικής εμπορίας αγροτικών προϊόντων στην αύξηση του εισοδήματος των αγροτών.	67
3.4 Η συμβολή των συνεταιρισμών στην απασχόληση των αγροτών.	69
3.5 Η συμβολή των συνεταιρισμών στην ανύψωση του κοινωνικού και πολιτιστικού επιπέδου των αγροτών.	70
3.6 Προϋποθέσεις για την επιτυχημένη συμβολή	71

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ

της συνεταιριστικής εμπορίας στην αγροτική οικονομική ανάπτυξη.	
3.7 Η δραστηριότητα των συνεταιρισμών στην παραγωγή, διάθεση και εμπορία.	72
3.7.1 Η περίπτωση της Σ.Π.Ε.	72
3.7.2 Η περίπτωση της ΣΠΕΚΑ.	74
3.7.3 Η περίπτωση της ΣΥΝΕΛ.	74
3.7.4 Η περίπτωση της ΚΥΔΕΠ.	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο Ο ρόλος των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων στην εμπορία και στη χρήση γεωργικών εφοδίων.	76
4.1 Αποδοτική χρήση γεωργικών εφοδίων.	76
4.2 Διάθεση γεωργικών εφοδίων από τις ΑΣΟ.	77
4.3 Οργάνωση της εμπορίας γεωργικών εφοδίων από τις ΑΣΟ.	81
4.4 Προτάσεις.	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο Θέση και ρόλος Σ.Ο. στον δευτερογενή τομέα αγροτικά εφόδια.	85
5.1 Εισαγωγή.	85
5.2 Ο ρόλος των Σ.Ο. στον δευτερεύοντα τομέα της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων.	86
5.2.1 Στον κλάδο των λευκοσιδηρών κυτίων.	87
5.2.2 Στον κλάδο των χαρτοκιβωτίων - χαρτοτελλάρων.	88
5.2.3 Στο κλάδο των γυάλινων φιαλών.	89
5.3 Προβλήματα.	89

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛΙΔΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο Άλλες δραστηριότητες των ΑΣΟ.	91
6.1 Η διάθεση προϊόντων με πρατήρια και SUPER MARKETS ιδιοκτησίας των ΑΣΟ.	91
6.2 Η αγροτική πίστη και οι συνεταιριστικές οργανώσεις.	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο Ο κοινωνικός ρόλος των συνεταιρισμών.	94
7.1 Το κοινωνικό στοιχείο στις αρχές.	94
7.2 Ο κοινωνικός χαρακτήρας στη χρησιμοποίηση των πλεονασμάτων.	95
7.3 Η γενικότερη προσφορά των συνεταιρισμών στο κοινωνικό σύνολο.	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο Ο ρόλος των συνεταιρισμών στον τομέα των υπηρεσιών.	98
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ	100

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Ο συνεταιρισμός είναι ένα καινούριο κοινωνικό φαινόμενο, μια καινούρια μορφή συνεργασίας. Οι έννοιες όμως του συνεταιρισμού και της συνεργασίας δεν ταυτίζονται μεταξύ τους. Αν ανατρέξουμε στο μακρινό παρελθόν θα ανακαλύψουν ότι συνεργασία υπήρχε μεταξύ των ανθρώπων από την πρωτόγονη εποχή από τότε που οι άνθρωποι έκαναν ομαδικό κυνήγι άγριων ζώων και συνεχίστηκε αυτού του είδους η συνεργασία σ'όλα τα μετέπειτα στάδια της ανθρώπινης κοινωνίας.

Ο συνεταιρισμός όμως είναι γέννημα του καπιταλιστικού κοινωνικού συστήματος και εμφανίζεται με την ανάπτυξη των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής. Δεν πρέπει επομένως να συγχέουμε τις δύο αυτές έννοιες του συνεταιρισμού με τη συνεργασία.

Ο συνεταιρισμός σαν όρος εμφανίζεται για πρώτη φορά στα τέλη του 18ου αιώνα με αρχές του 19ου αιώνα. Ο πρώτος άνθρωπος που χρησιμοποιεί επίσημα τη λέξη είναι ο William Gordin στα 1793. Από τη στιγμή που πρωτοεμφανίζεται η δράση των συνεταιρισμών και μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα η οργάνωση, η λειτουργία και η δράση τους διέπονταν από τις κοινές διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Καθώς όμως η δράση των συνεταιρισμών αναπτύσσεται και αρχίζει πλέον να παίρνει ανταγωνιστικό χαρακτήρα προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, η αστική τάξη από την αδιάφορη στάση που κρατούσε στις αρχές, αλλάζει στάση και παίρνει θέση παρεμβατική σ'αυτούς που ενεργοποιούνται για την ψήφιση

- 7 -

ειδικών νόμων για τους συνεταιρισμούς. Μέσα σ' αυτό το ανταγωνιστικό κλίμα λοιπόν καθιερώνεται η ειδική συνεταιριστική νομοθεσία.

Ο πρώτος συνεταιρισμός ιδρύθηκε στη Μεγάλη Βρετανία. Εύλογο είναι να έχει αυτό το κράτος τα πρωτεία και στην ψήφιση ειδικού συνεταιριστικού νόμου. Ο νόμος ψηφίστηκε το 1852 και αργότερα συμπληρώθηκε και προσαρμόστηκε στις καινούριες συνθήκες ανάπτυξης και δράσης των συνεταιρισμών. Την Μεγάλη Βρετανία διαδέχονται η Γερμανία και η Γαλλία με την ψήφιση ειδικών συνεταιριστικών νόμων το 1867. Ακολουθούν χώρες όπως το Βέλγιο, η Αυστρία, η Τσεχοσλοβακία κ.α. Η Ελλάδα είχε μια σημαντική καθυστέρηση στην ψήφιση ειδικού συνεταιριστικού νόμου (όπως άλλωστε είχε καθυστέρηση και στη δημιουργία του πρώτου συνεταιρισμού ο οποίος δημιουργήθηκε το 1900) και ψήφισε τον πρώτο ειδικό συνεταιριστικό νόμο το 1914 (Νόμος 602 για τον οποίο θα γίνει λόγος σε επόμενο κεφάλαιο).

Ο συνεταιρισμός είναι ένα πολύπλοκο και πολύμορφο φαινόμενο. Εξαιτίας αυτού δεν στάθηκε δυνατό να δοθεί ένας ορισμός ο οποίος να γίνει κοινά αποδεκτός. Διάφοροι μελετητές και καθηγητές έχοντας μακρόχρονη πείρα προσπάθησαν και έδωσαν πολλούς ορισμούς οι οποίοι είχαν όλοι τους αδυναμίες. Εμείς θα προσπαθήσουμε να δώσουμε έναν ορισμό τον οποίο θεωρούμε ατελή και με σοβαρές ελλείψεις.

Ο συνεταιρισμός είναι μια εμπορική εταιρία στην οποία ο αριθμός των συνεταίρων και το κεφάλαιο μεταβάλλονται και έχει σαν σκοπό την οικονομική, ηθική και κοινωνική προαγωγή των

μελών του.

Στα επόμενα κεφάλαια που ακολουθούν θα κάνουμε λόγο μόνο για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς και ειδικότερα για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς της χώρας μας.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Είναι εμφανές ότι ο πλέον σημαντικός συνεταιρισμός είναι ο γεωργικός. Η Ελλάδα, γνωστή σε όλους σαν χώρα καθαρά αγροτική, καθώς η οικονομία της και η ανάπτυξή της βασίζεται στην αγροτική παραγωγή και εκμετάλλευση έχει στην συντριπτική πλειοψηφία της αγροτικούς συνεταιρισμούς. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι ο πρώτος συνεταιρισμός που ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1900 ήταν στον Αλμυρό της Θεσσαλίας και ήταν αγροτικός.

Την ανάπτυξη του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα, θα αναλύσουμε διεξοδικά στα παρακάτω κεφάλαια. Για να κατοχυρώσουμε όμως τα όσα είπαμε πιο πάνω αρκεί να αναφέρουμε τα εξής:

Το 1929 στην Ελλάδα υπήρχαν 3686 συνεταιρισμοί γενικά.

Το 1960 υπήρχαν 7434 συνεταιρισμοί μόνο αγροτικοί.

Πώς όμως δημιουργήθηκε η ανάγκη του θεσμού του γεωργικού συνεταιρισμού;

Ο θεσμός του γεωργικού συνεταιρισμού εμφανίζεται από τη στιγμή που διαλύονται τα φέουδα και οι αγρότες γίνονται ανεξάρτητοι, συγχρόνως δε αναπτύσσονται οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής στο χωριό. Οι αγρότες πλέον αισθάνονται την ανάγκη της οικονομικής οργάνωσης για την υπεράσπιση των οικονομικών τους συμφερόντων, ενάντια στην τάξη των εκμεταλλευτών τους.

Ενάντια λοιπόν στην εκμετάλλευσή τους από τους μεγαλοκαπιταλιστές, έχοντας να αντιμετωπίσουν έναν σκληρό ανταγωνισμό, βαρείς φόρους, υψηλά επιτόκια και τόκους κ.λπ.,

βρίσκουν μια μορφή οργάνωσης που θα υπερασπίσει τη ζωή τους και τα οικονομικά συμφέροντά τους, τον συνεταιρισμό.

Τάσσονται δυναμικά ενάντια στην καπιταλιστική - αστική τάξη και προτάσσοντας τον συνεταιρισμό σαν όργανο πάλης οι αγρότες προβάλλουν τα αιτήματά τους και διεκδικούν ικανοποιητικές τιμές για τα προϊόντα που παράγουν, προστασία της σοδειάς τους, επεξεργασία και διακίνηση των προϊόντων τους.

Και μπορούμε να πούμε ανεπιφύλακτα ότι οι αγρότες μέσω των συνεταιρισμών κατάφεραν και πέτυχαν πολλά, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια. Οι συνεταιρισμοί έχουν να επιδείξουν ένα σοβαρό έργο που καταγράφεται στην αύξηση του εισοδήματος του αγρότη, στην ανάπτυξη του τομέα των επενδύσεων, στην μεταποίηση, στην εμπορία και στην προστασία που παρέχουν στον αγροτικό κόσμο.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

3.1. ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Η εμφάνιση του συνεταιρισμού στην Ελλάδα έγινε με μεγάλη καθυστέρηση σε σχέση με τις άλλες χώρες. Παρ'ότι οι άλλες χώρες και ιδιαίτερα οι Βαλκανικές απελευθερώθηκαν αργότερα απ'ότι η Ελλάδα, ανέπτυξαν το συνεταιριστικό κίνημα πολύ πιο γρήγορα. Αιτίες αυτής της καθυστέρησης ήταν οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που υπήρχαν εκείνη την περίοδο αμέσως μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό.

Κι ενώ οι Τούρκοι άφησαν τα τσιφλίκια τους, με τα οποία θα δινόταν μια λύση στο πρόβλημα που υπήρχε, έρχονται οι κοτζαμπάσηδες - τσιφλικάδες και το κράτος και κρατούν υπό την κατοχή τους την περιουσία αυτή. Έτσι δημιουργούνται και οι εθνικές γαίες. Το κράτος προβαίνει σε απαλλοτρίωση 3 εκατομμυρίων στρεμμάτων στην Πελοπόννησο το 1871 και γίνεται η αρχή της διανομής των γαιών. Οι περισσότεροι αγρότες δούλευαν ως δουλοπάροικοι μέχρι την τρίτη δεκαετία του αιώνα μας με αποτέλεσμα να μην δημιουργηθεί το κατάλληλο τμήμα για την ίδρυση και δημιουργία του συνεταιρισμού.

Το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα της χώρας μας στην πολύχρονη ιστορία του έχει περάσει μια σειρά από φάσεις και στάδια ανάπτυξης αλλά και κάμψης. Ιδιαίτερα δοκιμάστηκε από τις δικτατορίες του Μεταξά και του Παπαδόπουλου καθώς και στα χρόνια του εμφυλίου πολέμου. Σ'αυτές τις περιόδους το συνεταιριστικό κίνημα διώχτηκε βάναισα και σκληρά. Οι

συνεταιριστικές οργανώσεις έχασαν κάθε συνταγματική ελευθερία και αυτοδιοίκηση και μετατράπηκαν σε όργανα εξυπηρέτησης των συμφερόντων του τραπεζικού και εμποροβιομηχανικού κεφαλαίου.

Οι πρώτες προσπάθειες για την ίδρυση συνεταιρισμών ξεκινούν κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας. Η "Κοινή Συντροφιά των Αμπελακίων" στη Θεσσαλία (1788 - 1811) θα αποτελέσει την απαρχή για την δημιουργία ενός νέου θεσμού. Ο συνεταιρισμός αυτός ήταν συνεταιρισμός παραγωγής αλλά και καταναλώσεως. Επίσης έχουμε μια προσπάθεια για την ίδρυση συνεταιρισμού στα νησιά του Αιγαίου προ και μετά την επανάσταση του 1821 για ναυτικό συνεταιρισμό.

Και οι δύο όμως αυτές προσπάθειες δεν ήταν παρά πρόδρομοι του συνεταιρισμού.

Μετά τις δύο αυτές φιλότιμες προσπάθειες ακολουθεί μια περίοδος παύσης και στη συνέχεια έχουμε μια επαναδραστηριοποίηση των συνεταιρισμών στις αρχές του 20ου αιώνα.

Πρωτοστατεί και πάλι η Θεσσαλία όπου ιδρύθηκε ο πρώτος πιστωτικός και κοινής χρήσεως αλωνιστικών μηχανών συνεταιρισμός με το όνομα "Μετοχικό Γεωργικό Ταμείο Αλληλοβοηθείας". Ο συνεταιρισμός αυτός ιδρύθηκε το 1900 στον Αλμυρό Μαγνησίας με πρωτοβουλία του δασκάλου Μιχόπουλου και του γεωπόνου Γρηγοριάδη.

Για τη συνεταιριστική εξέλιξη και ανάπτυξη από το 1900 και μετά θα μιλήσουμε αμέσως παρακάτω στην επόμενη ενότητα.

3.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤ/ΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Όταν μιλάμε για συνεταιριστικό κίνημα στην Ελλάδα ουσιαστικά εννοούμε το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα γιατί όπως είπαμε και στην αρχή η Ελλάδα είναι χώρα κατ'έξοχήν αγροτική. Οι αστικοί συνεταιρισμοί δεν εξελίχθηκαν όπως οι αγροτικοί και παρουσίασαν μια σημαντική καθυστέρηση έτσι ώστε σήμερα οι συνεταιρισμοί να παρουσιάζουν μια πολύ μικρή δραστηριότητα. Εμείς λοιπόν θα αναφερθούμε αποκλειστικά στην εξέλιξη που είχαν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί χωρίζοντάς τους σε 5 βασικές χρονικές περιόδους ως εξής:

Πρώτη περίοδος (1900 - 1914). Στην περίοδο αυτή αξιόλογο είναι το γεγονός της ιδρύσεως του πρώτου συνεταιρισμού στον Αλμυρό τον οποίο διαδέχονται άλλοι 150 περίπου συνεταιρισμοί οι οποίοι ήταν κυρίως πιστωτικοί. Οι περισσότεροι απ'αυτούς ιδρύθηκαν στην περιοχή της Αττικής και της Βοιωτίας. Επίσης στην περίοδο αυτή έχουμε και τη νομοθετική κάλυψη των συνεταιρισμών η οποία έγινε στα 1914 με το νόμο 602 "περί συνεταιρισμών".

Δεύτερη περίοδος (1915 - 1922). Στην περίοδο αυτή κύριο χαρακτηριστικό είναι η διαμόρφωση ενός ευνοϊκού κλίματος για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών. Δημιουργούνται νέες συνθήκες στη χώρα μας με το κίνημα στο Γουδί, σε συνάρτηση με την κατάπαυση των Βαλκανικών πολέμων και την απαλλοτρίωση τσιφλικιών στη Θεσσαλία. Στις αρχές του 1915 τέθηκε σε εφαρμογή ο νόμος που ψηφίστηκε το 1914 (Ν.602) και δίνει νέα ώθηση στους αγρότες. Ο νόμος ήταν πολύ προοδευτικός για την εποχή του και δημοκρατικός. Είχε όμως και πολλές

αντιδραστικές διατάξεις. Η Εθνική Τράπεζα βρισκόταν σε πολύ προνομιακή θέση και έλεγχε το πιστωτικό σύστημα στην αγροτική οικονομία. Βοήθησε στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών οι οποίοι αυξήθηκαν με γρήγορο ρυθμό και έφτασαν το 1922 να υπάρχουν 1815 συνεταιρισμοί. Το αντικείμενο των συνεταιρισμών ήταν κυρίως πιστωτικό.

Τρίτη περίοδος (1923 - 1941). Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή επιστρέφοντας οι πολεμιστές αγρότες βρίσκουν κατεστραμμένα τα αγροτικά νοικοκυριά τους. Παράλληλα εγκαταστάθηκε ένας επιπλέον πληθυσμός 1.200.000 προσφύγων κυρίως στην αγροτική ύπαιθρο. Αποτέλεσμα να καταφύγει η κυβέρνηση του Νικολάου Πλαστήρα σε διανομή 18 εκατομμυρίων τσιφλικιάδικων στρεμμάτων σε 303.000 ακτήμονες αγρότες. Το συνεταιριστικό κίνημα βρίσκει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την αλματώδη ανάπτυξή του. Εκατοντάδες είναι οι καινούριοι συνεταιρισμοί που ιδρύονται. Έτσι ενώ το 1929 υπήρχαν 3.686 συνεταιρισμοί μέχρι το 1931 έφτασαν τους 5.888. Η δράση των συνεταιρισμών επεκτείνεται και σε άλλες εργασίες όπως προμηθευτικές, κοινές συγκεντρώσεις και πωλήσεις προϊόντων, κοινή επεξεργασία αγροτικών προϊόντων και παύει να είναι μόνο πιστωτικό το έργο τους.

Το συνεταιριστικό κίνημα όμως βρίσκει αντίθετους τους βιομήχανους και τους μεγαλέμπορους: Έτσι το κράτος εφαρμόζει μια σειρά νόμους και οικονομικά μέτρα για τον περιορισμό του συνεταιριστικού κινήματος. Από το 1930 και μετά βάζει το κράτος φραγμούς και εμπόδια που κορυφώθηκαν το 1936 με τη δικτατορία του Μεταξά όπου ουσιαστικά καταργεί κάθε δικαίωμα

συνεταιριστικής αυτοδιοίκησης και ελευθερίας.

Τέταρτη περίοδος (1942 - 1944). Είναι η πιο λαμπρή περίοδος του συνεταιριστικού κινήματος. Το συνεταιριστικό κίνημα διαδραματίζει έναν σπουδαίο ρόλο στην κοινωνικοοικονομική ζωή του τόπου μας κατά τη διάρκεια της φασιστικής κατοχής και υπερασπίζει τα συμφέροντα των εργαζομένων και του ελληνικού λαού. Στην περίοδο αυτή ενοποιήθηκε και δυνάμωσε το συνεταιριστικό κίνημα και δημιουργούνται ενιαίοι συνεταιρισμοί με τη συμμετοχή και των γυναικών. Έτσι φτάνουμε στο τέλος του 1944 να έχουν ιδρυθεί 6.621 συνεταιρισμοί με περισσότερα από 500.000 μέλη.

Πέμπτη περίοδος (1945 - μέχρι σήμερα). Η εξέλιξη και η ανάπτυξη των συνεταιρισμών συνεχίζεται και μετά την απελευθέρωση με αξιόλογη δράση. Οι συνεταιρισμοί συγκέντρωναν και διέθεταν τα αγροτικά προϊόντα για λογαριασμό των ίδιων των αγροτών. Έκαναν από κοινού προμήθειες γεωργικών εφοδίων. Οργάνωσαν συνεταιριστικά πρατήρια και βιοτεχνικά εργαστήρια. Ανέπτυξαν τον βιομηχανικό τομέα για την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων. Έκλεισαν συμβάσεις με βιομηχανίες για μαζική παραγωγή και κατασκευή αγροτικών εργαλείων και μηχανημάτων κ.λπ.

Η δράση αυτή των συνεταιρισμών δεν κράτησε όμως για πολύ. Διακόπτεται αμέσως μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας όπου οι συνεταιρισμοί διώχθηκαν εξοντωτικά. Καταστράφηκαν συνεταιριστικά πρατήρια, βιοτεχνικά συνεργεία, αποθήκες συνεταιρισμών με αποθέματα, κ.λπ. Επίσης με ένοπλη βία καθαιρέθηκαν όλες οι διοικήσεις των συνεταιριστικών

οργανώσεων και αντικαταστάθηκαν από αντιδραστικά και διεφθαρμένα άτομα.

Ο Α.Ν.389 που ψηφίστηκε το 1945 υπήρξε βαρύ πλήγμα για το συνεταιριστικό κίνημα, αφού δεκάδες χιλιάδες μέλη διαγράφηκαν εξαιτίας των δημοκρατικών τους φρονημάτων. Επίσης διασπάστηκαν οι ενοποιηθέντες συνεταιρισμοί.

Έτσι, για άλλη μια φορά η πορεία του συνεταιριστικού κινήματος θα διακοπεί. Σήμερα σε μια περίοδο δημοκρατίας και ελευθερίας που διανύουμε, το 72% των Ελλήνων αγροτών είναι μέλη συνεταιρισμών. Λειτουργούν 7.255 συνεταιρισμοί με 950.000 μέλη. Μπορούμε να πούμε λοιπόν ότι:

γεωργία = συνεταιρισμοί = αγρότες.

ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤ/ΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Το συνεταιριστικό κίνημα της χώρας μας παρουσιάζει μια σοβαρή καθυστέρηση σε όλους σχεδόν τους τομείς σε σχέση με τα άλλα κράτη. Συγκρίνοντάς το με ορισμένα ευρωπαϊκά συνεταιριστικά κινήματα όπως π.χ. του Λουξεμβούργου, της Ολλανδίας, της Δανίας, κ.λπ., παρατηρούμε την μεγάλη καθυστέρηση της Ελλάδας σε όλους τους τομείς δραστηριότητας των συνεταιρισμών. Στο τομέα της κοινής συγκέντρωσης και διάθεσης των αγροτικών προϊόντων, στη βιομηχανική επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων, στις προμηθευτικές εργασίες των συνεταιρισμών, στην άσκηση αγροτικής πίστης, στη συλλογική πρωτογενή παραγωγική δράση.

Ποιοί όμως είναι οι υπεύθυνοι για τις καθυστερήσεις αυτές και σε ποιούς πρέπει να καταλογιστούν ευθύνες;

Πολλοί υποστηρίζουν την άποψη ότι οι αγρότες με την αδιαφορία τους και με την καθυστερημένη συνεταιριστική συνείδηση που έχουν, αποφεύγουν να συνεταιριστούν και δεν λαμβάνουν μέρος ως μέλη κάποιου συνεταιρισμού.

Η βασική αιτία όμως των καθυστερήσεων αποδίδεται στην κυβέρνηση της δεξιάς και στον κρατικό προϋπολογισμό. Για πολλές δεκαετίες οι κυβερνήσεις της δεξιάς κυβερνούσαν τη χώρα μας, οι οποίες όχι μόνο δεν βοήθησαν την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος (ούτε οικονομικά ούτε και ηθικά) αλλά αντιθέτως η αντιδραστική της πολιτική έβαζε εμπόδια και φραγομούς σε κάθε προοδευτική του δράση. Οι αντιδραστικοί νόμοι που ψήφιζε, οι περιορισμοί των πιστώσεων, η εποπτεία

και ο έλεγχος της δραστηριότητας της ΑΤΕ είναι δείγματα της αντισυνεταιριστικής πολιτικής της.

Επιπλέον, οι μεσάζοντες έμποροι και βιομήχανοι υποβοηθούμενοι από το κράτος με κρατικές επιχορηγήσεις, ανταγωνίζονταν τις συνεταιριστικές οργανώσεις και συντελούσαν έτσι στην υποανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος.

Η έλλειψη τέλος ικανών και μορφωμένων ατόμων τα οποία θα ήταν ικανά να στελεχώσουν τις συνεταιριστικές οργανώσεις και η ανυπαρξία συνεταιριστικής επιμόρφωσης των αγροτών μπορούν να συμπεριληφθούν στις αιτίες της καθυστέρησης.

Επιγραμματικά μπορούμε να πούμε ότι 4 ήταν οι βασικές αιτίες καθυστέρησης του συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας, χωρίς να αποκλείουμε βέβαια και την ύπαρξη άλλων σημαντικών αιτιών.

1. Η αντιδραστική - αντισυνεταιριστική πολιτική κυβέρνηση της δεξιάς που διοίκησε στο μεγαλύτερο διάστημα της συνεταιριστικής περιόδου.
2. Η κερδοσκοπία του κεφαλαίου μεταπολεμικά με επικεφαλής το τραπεζικό κεφάλαιο και η αναπτυσσόμενη διείσδυση και εκμετάλλευση του μονοπωλιακού κεφαλαίου.
3. Η φιλικυβερνητική πολιτική των συντηρητικών δυνάμεων που κυριάρχησαν, ιδιαίτερα μεταπολεμικά στην ηγεσία του συνεταιριστικού κινήματος της χώρας μας.
4. Οι αντιδράσεις στον τομέα της οικονομικής και παραγωγικής δραστηριότητας των συνεταιρισμών από την ίδια την ΑΤΕ.

ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ.

5.1 ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.

Η οργάνωση, η λειτουργία και η δράση του συνεταιρισμού διέπονται από ορισμένες βασικές αρχές. Αυτές οι αρχές καθιερώθηκαν στο διεθνές συνεταιριστικό κίνημα στην πορεία της μακρόχρονης δράσης του και εφαρμόζονται απ'όλα τα εθνικά συνεταιριστικά κινήματα. Οι πρώτες προσπάθειες για την καθιέρωση συνεταιριστικών αρχών έγιναν στην Αγγλία στα 1844 και στη Γερμανία στα 1847 περίπου. Στη μεν Αγγλία οι κλωστοϋφαντουργοί της πόλης Rochdale διετύπωσαν στο καταστατικό του συνεταιρισμού τους 10 βασικές αρχές, οι οποίες συντάχθηκαν με βάση τη θεωρία του Owen. Στη δε Γερμανία, η θεωρία του Raiffeisen αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία των 13 συνεταιριστικών αρχών. Το 1895 ιδρύθηκε η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση η οποία με βάση τις παραπάνω αρχές, σε ένα Συνέδριο που έγινε στη Βιέννη καθιέρωσε 7 διεθνείς συνεταιριστικές αρχές. Οι συνεταιριστικές αρχές, σύμφωνα με την απόφαση του 23ου συνεδρίου της Βιέννης είναι οι εξής:

1. Αρχή του δημοκρατικού ελέγχου

Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις και θα πρέπει να λειτουργούν, να ελέγχονται και να διοικούνται αποκλειστικά και μόνο απ'τα μέλη τους.

Ο συνεταιρισμός λειτουργεί με κεφάλαια των ιδίων των μελών του και δεν χρηματοδοτείται από τρίτους χρηματοδότες.

Την ευθύνη για οποιαδήποτε χρεωκοπία του συνεταιρισμού φέρουν τα ίδια τα μέλη. Υπάρχει ένα πνεύμα αλληλοβοήθειας μεταξύ των μελών. Υπάρχει ισοτιμία μεταξύ των μελών και τα μέλη έχουν ίδια δικαιώματα ψήφου, "ένα μέλος - μία ψήφος" και συμμετοχή στις αποφάσεις τις σχετικές με τον συνεταιρισμό. Ο έλεγχος γίνεται με δημοκρατικό τρόπο και συνήθως οι ανώτερες οργανώσεις ελέγχουν τις κατώτερες. Δεν έχουν δικαίωμα ούτε τρίτοι ούτε το κράτος να ελέγχουν τον συνεταιρισμό γιατί έτσι καταργείται η βασική αυτή αρχή.

2. Αρχή κάλυψης του κόστους.

Ο συνεταιρισμός είναι οργάνωση μη κερδοσκοπική που σημαίνει ότι δεν αποβλέπει στο κέρδος αλλά αρκείται στην κάλυψη των δαπανών του. Ενώ οι άλλες εταιρείες έχουν σαν σκοπό τη μεγιστοποίηση του κέρδους. Έτσι τα μέλη του συνεταιρισμού δεν αυξάνουν το εισόδημά τους από κάποια κέρδη, όπως συμβαίνει στις εταιρείες που γίνεται διάθεση κερδών, αλλά κερδίζουν από τις φθηνές υπηρεσίες που προσφέρει ο συνεταιρισμός στις μεταξύ τους συναλλαγές. Κι αυτός γίνεται γιατί ο συνεταιρισμός δεν εμπορεύεται έχοντας σαν σκοπό το κέρδος απ'τα μέλη του αλλά κρατάει μόνο το κόστος εμπορίας για να καλύψει τα έξοδά του και φυσικά παρέχει τις υπηρεσίες του στα μέλη του σε τιμές κόστους.

3. Αρχή των περιορισμένων επιστροφών πάνω στο συμμετοχικό κεφάλαιο.

Στις εμπορικές εταιρείες αμοίβονται οι εταίροι με κάποια

μερίσματα. Στον συνεταιρισμό όμως δεν δικαιολογείται να αμοίβουμε το συμμετοχικό κεφάλαιο με επιστροφές, δηλαδή με ένα άλλο είδος μερισμάτων, γιατί το κεφάλαιο στο συνεταιρισμό αποτελεί το μέσο για τη λειτουργία του, με στόχο την οικονομική και κοινωνική ανύψωση των μελών του. Τελικά όμως αποφασίστηκε να δίνονται μόνο περιορισμένες επιστροφές πάνω στο συμμετοχικό κεφάλαιο.

4. Αρχή της αναλογίας των επιστροφών.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή τα πλεονάσματα που δημιουργούνται επιστρέφονται ανάλογα με το ύψος των δοσοληψιών που είχαν τα μέλη με το συνεταιρισμό κι όχι ανάλογα με τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο. Τούτο γίνεται για να πραγματοποιούνται περισσότερες συναλλαγές των μελών με τον συνεταιρισμό και να αποφευχθεί η επένδυση κεφαλαίων με σκοπούς κερδοσκοπικούς. Στη χώρα μας η αρχή αυτή έχει καταστρατηγηθεί και δεν εφαρμόζεται, τουλάχιστο όσον αφορά τους γεωργικούς συνεταιρισμούς.

5. Αρχή της προαιρετικότητας και ουδετερότητας.

Η εγγραφή σε ένα συνεταιρισμό πρέπει να είναι εκούσια και προσιτή σε όλα τα πρόσωπα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες του και που συμφωνούν να αναλάβουν τις σχετικές με την ιδιότητα του μέλους ευθύνες. Η είσοδος κάποιου μέλους στον συνεταιρισμό είναι κοινά αποδεκτό ότι πρέπει να γίνεται προσεκτικά χωρίς εξαναγκασμό. Η έξοδος όμως κάποιου μέλους θα πρέπει να ελέγχεται, διαφορετικά εγκυμονούν πολλοί κίνδυνοι

για τον συνεταιρισμό. Θα πρέπει δηλαδή να υπάρχει μία δέσμευση του μέλους να παραμείνει για ορισμένο χρονικό διάστημα στον συνεταιρισμό χωρίς αυτό να αντίκειται στην αρχή της προαιρετικότητας γιατί το άτομο παραμένει ελεύθερο να αποφασίσει αν θα γίνει μέλος ή όχι.

Η εγγραφή επίσης δεν πρέπει να υπόκειται σε τεχνητούς περιορισμούς, ούτε σε διακρίσεις κοινωνικές, πολιτικές, φυλετικές ή θρησκευτικές. Δεν επιτρέπεται όμως στα μέλη να κάνουν θρησκευτικό ή πολιτικό προσηλυτισμό εκμεταλλευόμενοι τον συνεταιρισμό. Ιδιαίτερα η πολιτική ουδετερότητα θα λυτρώσει το συνεταιριστικό κίνημα της χώρας μας γιατί όπως είδαμε στην ιστορική εξέλιξη του συνεταιρισμού πέρασε τα πάνδεινα και από τα δημοκρατικά κόμματα κυρίως από τις δικτατορίες.

6. Αρχή της προαγωγής της παιδείας.

Όλοι οι συνεταιρισμοί πρέπει να παίρνουν μέτρα για την εκπαίδευση και επιμόρφωση των ίδιων των μελών τους, των μελών της διοίκησής τους, των υπαλλήλων τους και του ευρέως κοινού επί των αρχών και των μεθόδων του συνεργατισμού στο οικονομικό και δημοκρατικό πεδίο. Σ'όλες τις ανεπτυγμένες χώρες διαθέτουν ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα σ'όλες τις βαθμίδες της παιδείας καθώς επίσης και ειδικά σεμινάρια για τους συνεταιρισμούς. Στη χώρα μας όμως δεν έχει βρει απήχηση η αρχή αυτή και είναι ένας από τους λόγους που δεν αναπτύχθηκαν γρήγορα οι συνεταιρισμοί.

7. Αρχή της συνεργασίας με άλλους συνεταιρισμούς.

Για να εξυπηρετούνται καλύτερα τα συμφέροντα των μελών του και της ευρύτερης κοινωνίας, κάθε συνεταιρισμός πρέπει με κάθε δυνατό τρόπο να συνεργάζεται ενεργά με τους άλλους συνεταιρισμούς σε τοπική, εθνική και διεθνή κλίμακα.

Η ανάπτυξη της διασυνεταιριστικής αυτής συνεργασίας ποικίλλει από χώρα και εξαρτάται από τα διάφορα κυκλώματα συμφερόντων.

Από την παραπάνω ανάλυση των διεθνών συνεταιριστικών αρχών γίνεται φανερό η συμβολή της διεθνούς συνεταιριστικής ένωσης στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών. Όμως θα πρέπει και τα κράτη - μέλη από μόνα τους να καταλάβουν το ρόλο που διαδραματίζουν οι συνεταιρισμοί στο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο και να προωθήσουν το θεσμό με κάθε μέσο.

5.2 ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

Όπως αναφέραμε και στην αρχή, δεν έχει δοθεί ακόμη ένας ορισμός ο οποίος να έχει γίνει κοινά αποδεκτός. Γι' αυτό θεωρήσαμε σκόπιμο να αναφέρουμε τα γενικά χαρακτηριστικά του συνεταιρισμού θέλοντας να δώσουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για το τι είναι συνεταιρισμός.

1. Ο συνεταιρισμός είναι μια συλλογική επιχείρηση που λειτουργεί με βάση τους οικονομικούς νόμους του καπιταλισμού.
2. Είναι η μαζική ένωση, για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους, μέσο άμυνας των εργαζομένων κατά της εκμετάλλευσής τους από το μεγάλο κεφάλαιο, τα μονοπώλια και τις πολυεθνικές.
3. Είναι οργάνωση που ιδρύεται εθελοντικά και λειτουργεί δημοκρατικά (συμμετοχή στο κεφάλαιο, στη διαχείριση, στον έλεγχο, στα οφέλη).
4. Βασικά μέσα για την επίτευξη του σκοπού του είναι η αμοιβαία βοήθεια και η αλληλεγγύη των μελών του.
5. Βασίζεται στην προσωπική εργασία και συμμετοχή των μελών του.
6. Ο αριθμός των μελών του είναι απεριόριστος και μεταβλητός.
7. Τα κεφάλαιά του δημιουργούνται από τις προσωπικές εισφορές των μελών του.
8. Έχει οικονομικούς και κοινωνικούς σκοπούς αποβλέποντας στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των μελών του.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Η διάκριση των συνεταιρισμών σε κατηγορίες εξυπηρετεί κυρίως τη συστηματική κατάταξή τους. Δεν υπάρχει κοινά αποδεκτός τρόπος ταξινόμησης των συνεταιρισμών. Οι ταξινομήσεις τους εξαρτώνται από το σκοπό για τον οποίο γίνονται και από τη σημασία που έχουν σε κάθε χώρα οι διάφοροι τύποι συνεταιρισμών. Μερικές από τις πιο συνηθισμένες ταξινομήσεις των συνεταιρισμών είναι οι ακόλουθες:

α. Ανάλογα με τις ομάδες που εξυπηρετούν.

Διακρίνονται σε αγροτικούς και σε αστικούς. Στους αστικούς περιλαμβάνονται όλοι οι μη αγροτικοί συνεταιρισμοί.

β. Ανάλογα με το χώρο δραστηριοποίησης.

Διακρίνονται σε τοπικούς, περιφερειακούς, εθνικούς και διεθνείς.

Οι τοπικοί αναπτύσσουν δραστηριότητα σε μια μικρή περιοχή (π.χ. μιας κοινότητας). Οι περιφερειακοί καλύπτουν το χώρο πολλών τοπικών συνεταιρισμών. Οι εθνικοί καλύπτουν το σύνολο της χώρας και τέλος οι διεθνείς καλύπτουν το χώρο δύο ή περισσότερων χωρών.

γ. Ανάλογα με το κύριο αντικείμενό τους.

Διακρίνονται σε συνεταιρισμούς παραγωγής, προμήθειας, εμπορίας και προσφοράς υπηρεσιών.

Οι συνεταιρισμοί παραγωγής έχουν ως κύριο έργο τους την

από κοινού παραγωγή προϊόντων. Οι συνεταιρισμοί προμηθείας έχουν έργο τους τον από κοινού εφοδιασμό των μελών τους με τα αναγκαία παραγωγικά μέσα. Οι συνεταιρισμοί εμπορίας έχουν ως έργο τους την από κοινού διάθεση των προϊόντων των μελών και οι συνεταιρισμοί προσφοράς υπηρεσιών την διευκόλυνση των μελών τους στην παραγωγική τους προσπάθεια.

δ. Ανάλογα με τη νομική τους μορφή.

Η νομική μορφή αναφέρεται στο είδος της νομοθεσίας που αφορά τους συνεταιρισμούς. Σε ορισμένες χώρες υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ νομικών κανόνων που ισχύουν για τους συνεταιρισμούς. Επίσης για διαφορετικές κατηγορίες συνεταιρισμών μπορεί να υπάρχει και χωριστή νομοθεσία.

ε. Ανάλογα με τον τρόπο ιδρύσεως.

Διακρίνονται σε ελεύθερους και αναγκαστικούς.

Ελεύθεροι είναι οι συνεταιρισμοί που ιδρύονται με απόφαση των μελών και στηρίζονται στην ελεύθερη βούλησή τους. Αναγκαστικοί είναι οι συνεταιρισμοί που ιδρύονται με ειδικούς νόμους και συνιστώνται συνήθως για να προστατέψουν τα προϊόντα ορισμένων περιοχών.

Παρακάτω θα γίνει λόγος μόνο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και για τις υποκατηγορίες που διακρίνονται.

Στην Ελλάδα οι αγροτικοί συνεταιρισμοί κατά τη μεγάλη πλειοψηφία τους (περίπου στο 97% του συνόλου) είναι ελεύθεροι και οι υπόλοιποι είναι αναγκαστικοί που όπως είπαμε ιδρύθηκαν με ειδικούς νόμους.

Αναγκαστικοί είναι για παράδειγμα οι παρακάτω συνεταιρισμοί:

1. Οινοποιητικοί συνεταιρισμοί για τα κρασιά της Σάμου και μερικών ακόμη περιοχών.
2. Συνεταιρισμοί των παραγωγών μαστίχας Χίου.
3. Συνεταιρισμοί των παραγωγών κίτρων στην Κρήτη.
4. Συνεταιρισμοί προστασίας των προϊόντων της Σαντορίνης.

Οι ελεύθεροι συνεταιρισμοί διακρίνονται στις ακόλουθες υποκατηγορίες σύμφωνα με τον σκοπό που επιδιώκουν:

α. πιστωτικοί, β. πωλήσεις προϊόντων, γ. παραγωγικοί, δ. διαφόρων σκοπών, ε. αλιευτικοί.

Συνοπτικά το περιεχόμενο της δραστηριότητας των συνεταιρισμών αυτών είναι το ακόλουθο:

α. Πιστωτικοί. Στην Ελλάδα ο ρόλος αυτών των συνεταιρισμών περιορίζεται στη διαμεσολάβηση που κάνουν στις συναλλαγές μεταξύ της ΑΤΕ και των μελών τους. Η διοχέτευση δανείων της ΑΤΕ προς τα μέλη τους είναι η κύρια εργασία τους. Συνήθως όμως ασχολούνται και με προμηθευτικές εργασίες (π.χ. λιπάσματα, φάρμακα, κ.λπ.)

β. Πωλήσεως προϊόντων. Επιδιώκουν να εξασφαλίσουν τους καλύτερους δυνατούς όρους κατά τη διάθεση των προϊόντων των μελών τους. Αναλαμβάνουν την πώληση των προϊόντων, την αποθήκευση και τη συντήρηση σε κατάλληλες εγκαταστάσεις κ.λπ. Όλα αυτά βοηθούν στην αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών.

γ. Παραγωγικοί. Οι συνεταιρισμοί αυτοί προωθούν τη συνεργασία των μελών τους σε μία ή περισσότερες φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας. Στους παραπάνω συνεταιρισμούς υπάγονται και οι

Ο ΑΓΡΟΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ

α. Τι είναι ο αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός.

Μια από τις υποκατηγορίες των αγροτικών συνεταιρισμών είναι όπως είπαμε και οι παραγωγικοί στους οποίους έχουν δώσει την ορολογία "αγροτοβιομηχανικοί συνεταιρισμοί". Είναι η ανώτερη μορφή του αγροτικού συνεταιρισμού και η πιο αποδοτική. Διακρίνεται σε δύο είδη: Ο πρώτος επεκτείνει την δράση του σε όλα τα στάδια του αγροτικού τομέα, δηλαδή τον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή (διακίνηση και εμπορία της αγροτικής παραγωγής). Ο δεύτερος επεκτείνει τη δράση του μόνο στο δευτερογενή (βιομηχανική επεξεργασία των προϊόντων) και τριτογενή τομέα.

β. Βασικές αρχές του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού.

1. Η είσοδος και η έξοδος στο συνεταιρισμό είναι ελεύθερη.
2. Ο χρόνος και ο τρόπος της εξόδου καθορίζεται από το καταστατικό.
3. Η γη και τα άλλα μέσα παραγωγής παραμένουν και ανήκουν κατά κυριότητα στο κάθε μέλος.
4. Η διανομή των πλεονασμάτων - κερδών του συνεταιρισμού γίνεται στα μέλη ανάλογα με την ποσότητα και ποιότητα της γης που έδωσε το κάθε μέλος.

γ. Η αναγκαιότητα του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού.

Η μετατροπή της μικρής αγροτικής παραγωγής σε μεγάλη, θεωρείται ένα από τα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει

η αγροτική μας οικονομία.

Η χώρα μας διαθέτει τον μικρότερο αγροτικό κλήρο μεταξύ των χωρών της ΕΟΚ στις οποίες ο μέσος κλήρος είναι γύρω στα 175 στρέμματα ενώ στην Ελλάδα ο μέσος κλήρος είναι περίπου 43 στρέμματα. Οι συνέπειες είναι σοβαρές. Γίνεται ασύμφορη η χρησιμοποίηση σύγχρονων μηχανικών μέσων και μεθόδων καλλιέργειας της γης. Οι αποδόσεις κατά στρέμμα είναι χαμηλές. Η ποσότητα της παραγωγής δεν είναι ικανοποιητική. Το κόστος παραγωγής υψηλό. Το αγροτικό εισόδημα χαμηλό.

Για την επίλυση του προβλήματος αυτού έχουν διατυπωθεί πολλές προτάσεις εκ των οποίων αναφέρουμε τις τρεις βασικότερες.

1. Να αυξηθεί ο κλήρος των μικρών και μεσαίων αγροτών με την προσθήκη καινούριων εκτάσεων σ'αυτούς.
2. Να επιδιωχθεί με διάφορα μέσα η έξοδος από την αγροτική οικονομία και η διάλυση των μικρών αγροτικών εκμεταλλεύσεων.
3. Να επιδιωχθεί ο συλλογικός τρόπος εκμετάλλευσης της γης.

Έτσι, η αγροτική μας παραγωγή θα γίνει ανταγωνιστική μέσα στον ευρωπαϊκό αλλά και στο διεθνή χώρο.

δ. Πλεονεκτήματα του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού.

1. Δημιουργεί μεγάλες, αποδοτικές και βιώσιμες αγροτικές εκμεταλλεύσεις.
2. Αυξάνει τη συνολική ποσότητα της αγροτικής παραγωγής και βελτιώνει την ποιότητά της.
3. Μειώνει το κόστος παραγωγής των αγροτικών προϊόντων.
4. Αξιοποιεί καλύτερα και αποδοτικότερα την αγροτική παραγωγή

5. Η διάθεση των αγροτικών προϊόντων γίνεται από το συνεταιρισμό απευθείας στην εσωτερική ή εξωτερική αγορά με συνέπεια να επιτυγχάνονται καλύτερες τιμές.
6. Οι τιμές αυτές γίνονται ακόμα καλύτερες με τη βιομηχανική επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων.
7. Αυξάνει το αγροτικό εισόδημα και βελτιώνει το βιοτικό και πολιτιστικό επίπεδο των μελών.
8. Βελτιώνει τις συνθήκες εργασίας των μελών του.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί είναι οργανωμένοι και λειτουργούν σε 3 βαθμίδες ή επίπεδα, όπως προέβλεψε ο νόμος 602 του 1914.

1. Πρωτοβάθμιοι γεωργικοί συνεταιρισμοί οι οποίοι ιδρύονται από τουλάχιστον 7 ιδρυτικά μέλη - αγρότες.

2. Δευτεροβάθμιοι γεωργικοί συνεταιρισμοί (ενώσεις) που ιδρύονται από τουλάχιστον 7 πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς.

3. Τριτοβάθμιοι γεωργικοί συνεταιρισμοί (κεντρικές ενώσεις) που ιδρύονται από τουλάχιστον 2 ενώσεις και από πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς.

Αργότερα η συνεταιριστική κίνηση προσέφυγε και στις εξής μορφές:

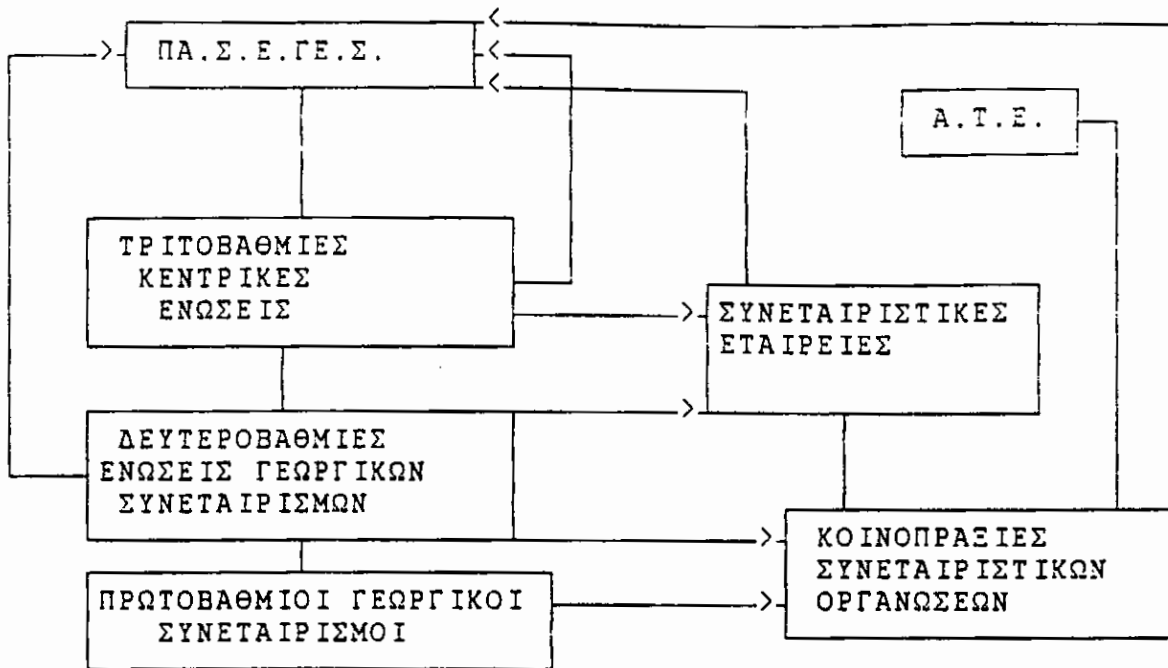
-- Ένα κεντρικό ιδεολογικό και συντονιστικό όργανο της συνεταιριστικής κίνησης. Το όργανο αυτό είναι η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.) που ιδρύθηκε το 1935.

-- Κοινοπραξίες συνεταιριστικών οργανώσεων που ιδρύονται από 2 τουλάχιστον πρωτοβάθμιους ή 2 τουλάχιστον δευτεροβάθμιους συνεταιρισμούς.

-- Συνεταιριστικές εταιρίες των οποίων οι μετοχές ανήκουν σε συνεταιριστικές οργανώσεις και στην Α.Τ.Ε.

Η δομή αυτή του συνεταιριστικού κινήματος παρουσιάζεται παραστατικά στο παρακάτω διάγραμμα. Τα βέλη υποδηλώνουν την κατεύθυνση της οργάνωσης του συνεταιριστικού κινήματος.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Τα συστατικά στοιχεία της δομής της αγροτικής συνεταιριστικής κινήσεως είναι τα ακόλουθα:

Πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί (γεωργικοί συνεταιρισμοί)

Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί αποτελούν τα βασικά κύτταρα της συνεταιριστικής κινήσεως. Δημιουργούνται στον τόπο απασχόλησης και κατοικίας των αγροτών και τα μέλη τους είναι φυσικά πρόσωπα, αν και νομικά είναι δυνατή η συμμετοχή νομικών προσώπων με εξαίρεση τις εμπορικές επιχειρήσεις. Οι δραστηριότητες των πρωτοβαθμίων συνεταιρισμών περιορίζονται κυρίως στα όρια ενός δήμου ή μιας κοινότητας χωρίς να αποκλείεται και ευρύτερη δραστηριοποίηση σε άλλους δήμους ή κοινότητες. Είναι δυνατό επίσης στον ίδιο δήμο ή κοινότητα να λειτουργούν περισσότεροι από ένας συνεταιρισμοί. Μπορούν όμως να αναπτύξουν δραστηριότητες που να καλύπτουν όλο το φάσμα των αντικειμένων που ενδιαφέρουν το παραγωγό, δηλαδή την

παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών εφοδίων, την παροχή υπηρεσιών, κ.λπ. Η έκταση των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει ο κάθε συνεταιρισμός προσδιορίζεται από το καταστατικό του. Σκοπός τους είναι η κοινή δράση για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη.

Στον συνοπτικό πίνακα που ακολουθεί οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί κατατάσσονται κατά γενικές κατηγορίες, ανταποκρινόμενες κατά το δυνατό σε κριτήρια που χρησιμοποιούνται στις χώρες της Ε.Ο.Κ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

<p><u>A. Ελεύθεροι γεωργικοί συνεταιρισμοί</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Πολλαπλών δραστηριοτήτων2. Πώλησης.3. Παραγωγής, επεξεργασίας και πώλησης γεωργικών προϊόντων.<ol style="list-style-type: none">α. Συνεταιρισμοί επεξεργασίας και υπηρεσιώνβ. Συνεταιρισμοί εργασίας.γ. Συνεταιρισμοί παραγωγικοί.4. Συνεταιρισμοί συγκέντρωσης γεωργικών προϊόντων.5. Συνεταιρισμοί υπηρεσιών.6. Συνεταιρισμοί διαφόρων σκοπών. <p>Σύνολο ελεύθερων γεωργικών συνεταιρισμών</p> <p><u>B. Συνεταιρισμοί Ειδικής Νομοθεσίας</u></p>

Ο τοπικός χαρακτήρας των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών περιορίζει τις δυνατότητες λήψεως δραστηριοτήτων σε τομείς που απαιτούν μεγάλη εξειδίκευση ή μεγάλο όγκο για να καταστήσουν οικονομικότερη την προσφερόμενη υπηρεσία του. Για τις δραστηριότητες αυτές συνεργάζονται με άλλους ισόβαθμους

ΜΕΡΟΣ 1ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο
ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
- 35 -

συνεταιρισμούς στο σχηματισμό δευτεροβαθμίων οργανώσεων για τις οποίες γίνεται λόγος αμέσως παρακάτω.

Δευτεροβάθμιοι συνεταιρισμοί (ενώσεις γεωργικών
συνεταιρισμών)

Η ίδια λογική που ενώνει τους παραγωγούς μεταξύ τους στη δημιουργία πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών, επικρατεί και στη συνεργασία των συνεταιρισμών μεταξύ τους. Σκοπός τους είναι να επεκτείνουν τις δυνατότητες που έχει κάθε συνεταιρισμός χωριστά και να διευρύνουν τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τη συνεργασία τους. Μεγάλες και πολυδάπανες εγκαταστάσεις κτιρίων (συσκευαστήρια, αποθήκες, κλπ.) μπορούν να αποκτηθούν ευκολότερα από τις ενώσεις παρά από τους συνεταιρισμούς. Επίσης, η διαπραγματευτική δύναμη των ενώσεων στην αγορά των εφοδίων και στην πώληση των προϊόντων είναι αυξημένη γιατί διαπραγματεύονται μεγάλες ποσότητες. Η απόκτηση εξάλλου εξειδικευμένου προσωπικού μπορεί να επιτευχθεί μόνο σε μια μεγάλη οργάνωση. Πρέπει να επισημάνουμε ωστόσο δύο σημεία όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ συνεταιρισμών και ενώσεων:

α. Τα πλεονεκτήματα που επέρχονται από την ένωση δεν υποκαθιστούν αλλά αντιθέτως συμπληρώνουν τα πλεονεκτήματα του συνεταιρισμού.

β. Οι ενώσεις δεν ασκούν εξουσία πάνω στους συνεταιρισμούς.

Τριτοβάθμιοι συνεταιρισμοί (κεντρικές ενώσεις γεωργικών
συνεταιρισμών)

Οι δευτεροβάθμιες ενώσεις κάτω από την ανάγκη συντονισμού των δραστηριοτήτων τους και τη δημιουργία

εγκαταστάσεων ανώτερου τεχνολογικού επιπέδου ή απαιτήσεων, συνεργάζονται για να σχηματίσουν τις τριτοβάθμιες κεντρικές ενώσεις γεωργικών συνεταιρισμών. Παλιότερα η νομοθεσία άφηνε στις ενώσεις να προσδιορίσουν τους σκοπούς και την περιφέρεια της τριτοβάθμιας οργανώσεως που αποφάσιζαν να ιδρύσουν. Με τον καινούριο νόμο 1541/85 τη θέση των κεντρικών ενώσεων παίρνουν οι κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις που έχουν ως περιφέρεια ολόκληρη τη χώρα και εξειδικεύονται κατά κλάδο παραγωγής ή κατά βασικό προϊόν. Έργο τους είναι να εκπροσωπούν τους παραγωγούς του προϊόντος με το οποίο ασχολούνται, να εγκαθιστούν μονάδες επεξεργασίας του προϊόντος, όταν το επίπεδο των σχετικών μονάδων προϋποθέτει τη συνεργασία δύο ή περισσότερων ενώσεων και να καθορίζουν κοινούς κανόνες εμπορίας των προϊόντων, υποχρεωτικούς για τα μέλη των συνεταιρισμών.

Στον πίνακα 3 που ακολουθεί περιλαμβάνονται οι κεντρικές ενώσεις γεωργικών συνεταιρισμών της χώρας μας.

Κοινοπραξίες συνεταιριστικών οργανώσεων.

Η δημιουργία κοινοπραξιών συνεταιριστικών οργανώσεων είχε κριθεί αναγκαία από το 1940 και εξής για τις περιπτώσεις εκείνες που υπήρχε ανάγκη και σκοπιμότητα για συνεργασία μεταξύ μερικών συνεταιριστικών οργανώσεων, λόγω αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Τόσο οι ενώσεις γεωργικών συνεταιρισμών όσο και οι πρωτοβάθμιοι γεωργικοί συνεταιρισμοί έχουν τη δυνατότητα να συγκροτούν κοινοπραξίες σε περιφερειακή ή εθνική κλίμακα. Οι κοινοπραξίες υπάγονται στο νόμο περί

ΜΕΡΟΣ 1ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο
ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

- 37 -

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ	ΕΔΡΑ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ
1.Κεντρική Ένωση Φρουτοπαραγωγών Ελλάδας.	Σκύδρα	1966
2.Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Συκοπαραγών.	Καλαμάτα	1953
3.Κεντρική Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Νομού Ηλείας	Πύργος	1964
4.Κεντρική Ένωση Προστασίας Γεωργικών προϊόντων Νομού Μεσσηνίας.	Καλαμάτα	1966
5.Κεντρική Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Κορινθίας "ΚΕΝΚΟΡ"	Κόρινθος	1966
6.Κεντρική ένωση Χανίων Συνεργαζόμενες Ενώσεις Γεωργικών συνεταιρισμών Νομού Χανίων.	Χανιά	1952
7.Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Χαρουποπαραγωγών.	Ηράκλειο	1953
8.Κεντρική Συνεταιριστική ΕΛΑΙΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ Ελλάδας.	Αθήνα	1949
9.Κεντρική Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιριστικών οργανώσεων Ελλάδας	Αθήνα	1949
10.Κεντρική Ένωση Κτηνοτροφικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδας.	Αθήνα	1962
11.Κεντρική Ένωση Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδας.	Αθήνα	1975

συνεταιρισμών και στον ειδικό νόμο περί κοινοπραξίας συνεταιριστικών οργανώσεων και διατηρεί μόνο τις κοινοπραξίες που έχουν συστήσει οι συνεταιριστικές οργανώσεις με την ΑΤΕ. Οι υπόλοιπες μπορούν να μετατραπούν αν το θελήσουν σε κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις εφόσον είναι ευρύτερης σημασίας, π.χ. ΚΥΔΕΠ, ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ, ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΚΗ, κ.λπ.

Οι πίνακες 4 και 5 δίνουν μια εικόνα με τις κοινοπραξίες

ΜΕΡΟΣ 1ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο
ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
- 38 -

που υπήρχαν για τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους
συνεταιρισμούς αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ	ΕΔΡΑ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ
1. Κοινοπραξία Μελισσοκομικών Συνεταιρισμών Βόρειας Ελλάδας	Θεσ/νίκη	1954
2. Κοινοπραξία Μελισσοκομικών Συνεταιρισμών ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ	Αθήνα	1949
3. Κοινοπραξία Συνεταιρισμών Αμπελουργών Θηβών	Θήβα	1961
4. Κοινοπραξία Συνεταιρισμών Βουπρασίας Μανωλάδας	Βάρδα Ηλείας	1980

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ ΕΝΩΣΕΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΕΝΩΣΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ	ΕΔΡΑ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ
1. Κοινοπραξία Συνεταιριστικών Οργανώσεων ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΚΗ	Σουφλί	1952
2. Κοινοπραξία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών Διαχείρισης Προϊόντων ΚΥΔΕΠ.	Αθήνα	1940
3. Κοινοπραξία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών Διαχείρισης Νωπών.	Αθήνα	1963
4. ΚΣΟΣ	Αθήνα	1940

Συνεταιριστικές εταιρείες.

Οι κάθε είδους συνεταιριστικές εταιρείες έχουν ιδρυθεί από συνεταιριστικές οργανώσεις με την ΑΤΕ ή εξωσυνεταιριστικούς φορείς στη βάση της μεγαλύτερης

επιχειρηματικής ευελιξίας. Οι συνεταιριστικές εταιρείες λειτουργούν σύμφωνα με τους σχετικούς νόμους περί Α.Ε., Ε.Π.Ε., κ.λπ.

Παρά την ομοιότητά τους με τη νομική μορφή των εταιρειών κεφαλαίου, χαρακτηριστικό τους είναι ότι οι μετοχές τους ανήκουν αποκλειστικά σε συνεταιριστικές οργανώσεις και όχι σε πρόσωπα. Επίσης η πολιτική που ακολουθούν από τις οργανώσεις.

Από τις πιο γνωστές συνεταιριστικές εταιρείες είναι ενδεικτικά οι παρακάτω:

- Η συνεταιριστική ένωση καπνοπαραγωγών Ελλάδας (ΣΕΚΕ).
- Η συνεταιριστική εταιρεία καπνού (ΣΕΚΑΠ).
- Τα συνεταιριστικά εργοστάσια κονσερβοποιίας Βορ.Ελλάδας (ΣΕΚΟΒΕ).
- Η συνεταιριστική τεχνική εμπορική Εταιρείας (ΣΠΕΚΑ).
- Η συνεταιριστική προμηθευτική ένωση (ΣΠΕ).
- Η συνεταιριστική εταιρεία λιπασμάτων (ΣΥΝΕΛ), κ.λπ.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ

Η ΠΑΣΕΓΕΣ βρίσκεται στην κορυφή του όλου συνεταιριστικού κινήματος και τυπικά αποτελεί το ανώτερο συνδικαλιστικό όργανο των συνεταιριστικών οργανώσεων. Η ίδια δεν ασκεί οικονομικές δραστηριότητες αλλά εισηγείται νέες συνεταιριστικές πρωτοβουλίες, συντονίζει τη συνεταιριστική δράση και εισηγείται στα μέλη της κατευθύνσεις συνεταιριστικής πολιτικής.

Η προσφορά της ΠΑΣΕΓΕΣ προς τα μέλη της είναι πολλαπλή. Οι υπηρεσίες που προσφέρει είναι:

ΜΕΡΟΣ 1ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο
ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

- 40 -

1. Η συνεταιριστική εκπαίδευση και επιμόρφωση υπηρεσιακών στελεχών και η διάδοση και σωστή εφαρμογή των συνεταιριστικών αρχών.
2. Η μελέτη των προβλημάτων που απασχολούν τη συνεταιριστική κίνηση, η εισήγηση λύσεων και η υποστήριξη των κοινών θέσεων προς τους φορείς που είναι αρμόδιοι για την επίλυσή τους.
3. Η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αποτελεσματική οργάνωση και διεξαγωγή των εργασιών τους, με εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων οργανώσεως-διοικήσεως και μηχανοργανώσεως.
4. Η παροχή νομικών συμβουλών και νομικών υπηρεσιών, για την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας.
5. Η προετοιμασία τεχνικοοικονομικών μελετών και η παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών για σοβαρές επενδυτικές πρωτοβουλίες τους.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ εκπροσωπεί τη συνεταιριστική κίνηση της χώρας στο διεθνή χώρο. Μερικά από τα διεθνή όργανα στα οποία εκπροσωπείται η συνεταιριστική κίνηση μέσω της ΠΑΣΕΓΕΣ είναι: Η διεθνής συνεταιριστική ένωση (ICA), η διεθνής ομοσπονδία αγροτών (IFAP), η ευρωπαϊκή συνομοσπονδία γεωργίας (CEA), η επιτροπή γεωργικών οργανώσεων της ΕΟΚ (COPA), κ.α. Μέλη της ΠΑΣΕΓΕΣ είναι όλες οι ενώσεις συνεταιρισμών. Οι οικονομικοί πόροι της προέρχονται από τις εισφορές των μελών της και από την παρακράτηση ενός ποσοστού (1%) από τις εισφορές των αγροτών υπέρ ΟΓΑ.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ ιδρύθηκε το 1935 και ως το έτος 1965 περίπου όλες οι ενώσεις συμμετείχαν σ' αυτήν.

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

9.1 Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Η συνεταιριστική νομοθεσία στην Ελλάδα καθιερώθηκε για πρώτη φορά στα 1914 με τον νόμο 602 "περί συνεταιρισμών". Είναι η τελευταία χώρα στην Ευρώπη, πλην της Αλβανίας, που ψήφισε ειδικό συνεταιριστικό νόμο. Οι λόγοι που επέβαλλαν την ψήφιση του Ν.602 ήταν τρεις: 1. η εξάπλωση του καπιταλισμού στον τομέα της αγροτικής οικονομίας, 2. η διευκόλυνση της ΕΤΕ να διοχετεύσει τα περίσσια χρηματικά της κεφάλαια στην αγροτική οικονομία, 3. η πίεση που ασκούσαν οι συνεταιριστές της εποχής εκείνης και η ομάδα κοινωνιολόγων με επικεφαλής τον Αλ. Παπαναστασίου. Ο νόμος αυτός χαρακτηρίστηκε τότε σαν δημοκρατικός και προοδευτικός γιατί περιείχε μια σειρά από δημοκρατικές διατάξεις. Συγχρόνως όμως περιείχε και πολλές αντιδραστικές διατάξεις που περιόριζαν τη δράση των συνεταιρισμών. Ωστόσο ο νόμος αυτός είχε μεγάλη σημασία για την εξέλιξη και την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος. Με βάση το νόμο αυτό ύστερα από το 1915 οι αγροτικοί συνεταιρισμοί ιδρύονται κατά εκατοντάδες. Έτσι φτάνουμε στα 1922 να έχουν ιδρυθεί συνολικά 1815 συνεταιρισμοί. Μετά την Μικρασιατική καταστροφή του 1922 το συνεταιριστικό κίνημα άρχισε να δυναμώνει σε αριθμό συνεταιρισμών και μελών αλλά και σε οικονομική δραστηριότητα. Ανήσυχο το κράτος προσπαθεί να ανακόψει την ανοδική πορεία του συνεταιριστικού κινήματος και να βάλει φραγμούς. Έτσι ψηφίζει μια σειρά αντιδραστικούς-αντισυνεταιριστικούς νόμους οι οποίοι συμπλήρωναν και

- 42 -

τροποποιούσαν τον Ν.602 προς το αντιδραστικότερο. Από το 1923 καθιερώθηκαν και οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί οι οποίοι δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για ελεύθερη και αποδοτική δράση του συνεταιριστικού κινήματος. Έτσι για πρώτη φορά οι συνεταιρισμοί λειτουργούν δημοκρατικά σαν γνήσια όργανα εξυπηρέτησης των συμφερόντων του αγροτικού κόσμου. Το 1944 ψηφίζεται ο νόμος 60 ο οποίος καταργεί όλους τους νόμους που είχαν ψηφιστεί ως τότε και κατοχυρώνει τις συνεταιριστικές ελευθερίες.

Η αγγλοαμερικανική επέμβαση ύστερα από την απελευθέρωση ανακόπτει την προοδευτική εξέλιξη του συνεταιριστικού κινήματος της χώρας μας. Διώκονται οι συνεταιριστικές οργανώσεις και οι συνεταιριστές με εξοντωτικό κυνηγητό. Το 1945 ψηφίστηκε ο Α.Ν.389. Με αυτό το νόμο διαγράφηκαν, για τα δημοκρατικά τους φρονήματα, δεκάδες χιλιάδες μέλη των συνεταιρισμών, διασπάστηκαν οι ενοποιηθέντες συνεταιρισμοί και διαλύθηκαν οι τριτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις κατά γεωγραφικά διαμερίσματα. Έτσι, ανακόπτεται για άλλη μια φορά η προοδευτική πορεία του συνεταιριστικού κινήματος.

Η στρατιωτική δικτατορία των συνταγματαρχών, για να μετατρέψει τους συνεταιρισμούς σε όργανα εφαρμογής της πολιτικής της, ψήφισε μια σειρά νόμους το 1967 με τους οποίους καταργεί τις διοικήσεις των συνεταιρισμών όλων των βαθμίδων και διορίζει τα αντιδραστικά - φασιστικά στοιχεία της υπαίθρου και περιόρισαν τη δράση τους. Αυτό είχε άμεσο αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική και πολιτιστική

δραστηριότητα του συνεταιριστικού κινήματος.

Μετά τη μεταπολίτευση αρχίζει μια καινούρια προσπάθεια των συνεταιριστικών οργανώσεων και των προοδευτικών συνεταιριστών για την αναμόρφωση της συνεταιριστικής νομοθεσίας, για τη θέσπιση ενός νέου νομικού πλαισίου. Κάτω από την πίεση και τις προσπάθειες αυτές, οι κυβερνήσεις της δεξιάς συνέταξαν διάφορα σχέδια νόμου για τους συνεταιρισμούς με κορύφωμα το νομοσχέδιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς που συντάχθηκε το Μάιο του 1977, κατατέθηκε στη Βουλή τον Οκτώβριο του 1978 και ψηφίστηκε τελικά ο νόμος Ν.921/1979.

Ο νόμος αυτός παρά το ότι παρουσιάζει ορισμένες θετικές πλευρές, στην ουσία διατήρησε σε ισχύ την αντιδραστική - αντισυνεταιριστική δομή της συνεταιριστικής νομοθεσίας. Αξίζει να σημειώσουμε τον ορισμό που δίνει για τον γεωργικό συνεταιρισμό. "Γεωργικός συνεταιρισμός είναι ιδιότυπη εταιρία που αποτελείται από πρόσωπα απασχολούμενα κατά κύριο ή δευτερεύον επάγγελμα με τη γεωργία, έχει μεταβλητό κεφάλαιο και αριθμό μελών και αποσκοπεί με την ισότιμη συνεργασία και αμοιβαία βοήθεια των συνεταίρων, στην εξυπηρέτηση και προαγωγή της ιδιωτικής τους οικονομίας. Ο γεωργικός συνεταιρισμός αποβλέπει ακόμη και στην εξύψωση του κοινωνικού, επαγγελματικού και πολιτιστικού επιπέδου των μελών του ως γεωργών".

Τέλος, η κυβέρνηση της Αλλαγής διακήρυξε το ενδιαφέρον της για τους συνεταιρισμούς απ' την αρχή και η διακήρυξη της υλοποιήθηκε τον Ιούνιο του '82 με το νόμο 1257. Με το νόμο αυτό καθιερώνονται οι αρχές της δημοκρατικής λειτουργίας των

- 44 -

συνεταιρισμών. Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί γίνονται το βάθρο της συνεταιριστικής οργάνωσης, καθιερώνεται το αναλογικό σύστημα της εκλογής των διοικήσεων και των αντιπροσώπων, με το οποίο δίνεται η δυνατότητα να αντιπροσωπεύονται σ'αυτές όλες οι συνεταιριστικές παρατάξεις και τάσεις. Την εποχή αυτή η ηγεσία του συνεταιριστικού κινήματος περνάει στις δημοκρατικές - προοδευτικές δυνάμεις. Το υπουργείο Γεωργίας καταθέτει στη Βουλή το σχέδιο για τον καινούριο νόμο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, ο οποίος ψηφίστηκε το 1985 (Ν.1541/85). Τα βασικά σημεία του καινούριου νόμου παραθέτουμε αμέσως παρακάτω σε ξεχωριστή υποενότητα.

9.2 Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ 1541/85 ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ.

Κρίνουμε σκόπιμο να αναφερθούμε στα σημαντικότερα σημεία του νέου νόμου ο οποίος όπως θα διαπιστώσετε καθιερώνει τις δημοκρατικές βάσεις για την προοδευτική ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας. Ολόκληρος ο νόμος παρατίθεται στο τέλος της εργασίας μας στο Παράρτημα.

ΟΡΙΣΜΟΣ - ΣΚΟΠΟΣ - ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

1. Αγροτικός συνεταιρισμός είναι εκούσια ένωση αγροτικών, η οποία έχει σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη, με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία των μελών, μέσα σε μια κοινή επιχείρηση.

2. Ο αγροτικός συνεταιρισμός είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα.

ΔΟΜΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις διακρίνονται σε πρωτοβάθμιες ή αγροτικούς συνεταιρισμούς, σε δευτεροβάθμιες ή ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και σε τριτοβάθμιες ή κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις.

-- Πρωτοβάθμιες: συνιστώνται από φυσικά πρόσωπα.

-- Δευτεροβάθμιες: αποτελούνται από αγροτικούς συνεταιρισμούς της περιφέρειάς τους.

-- Τριτοβάθμιες: αποτελούνται από ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και συνιστώνται κατά κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν.

- 46 -

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Η αγροτική συνεταιριστική οργάνωση αναπτύσσει οποιαδήποτε δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών της.

Η αγροτική συνεταιριστική οργάνωση με τις δραστηριότητες της καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, της παραγωγής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων, καθώς και της κατασκευής και προμήθειας των μέσων αγροτικής παραγωγής.

ΟΡΟΙ ΣΥΣΤΑΣΗΣ

1. Για τη σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού απαιτείται η σύνταξη καταστατικού και η υπογραφή του από πενήντα (50) τουλάχιστον φυσικά πρόσωπα, που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις για τα τακτικά μέλη του άρθρου 8 καθώς και η έγκρισή του από τα ειρηνοδικία της έδρας του συνεταιρισμού σύμφωνα με το άρθρο 7.

2. Για τη σύσταση συνεταιρισμών ειδικού σκοπού ο ελάχιστος αριθμός των ιδρυτικών μελών ανέρχεται σε είκοσι (20).

ΜΕΛΗ

1. Τακτικά μέλη αγροτικού συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν ενήλικοι, άνδρες ή γυναίκες, οι οποίοι ασχολούνται αυτοπροσώπως, επαγγελματικά και αποκλειστικά σε οποιαδήποτε κλάδο της αγροτικής οικονομίας και ιδίως στην παραγωγή προϊόντων γης, κτηνοτροφίας, αλιείας και μελισσοκομίας, καθώς και στην παραγωγή προϊόντων αγροτικής βιοτεχνίας και

οικοτεχνίας.

Τακτικά μέλη μπορούν επίσης να γίνουν ενήλικοι, οι οποίοι ασχολούνται αυτοπροσώπως επαγγελματικά, αλλά όχι αποκλειστικά με τις παραπάνω εργασίες, εφόσον είναι κύριοι ή νομείς ή μισθωτές αγροτικής εκμετάλλευσης που βρίσκεται στην περιφέρεια του αγροτικού συνεταιρισμού και κατοικούν σε νομό όπου έχει την έδρα του ο συνεταιρισμός ή σε γειτονικό νομό.

Ειδικά μέλη αγροτικού συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν ενήλικοι, οι οποίοι είναι μεν ιδιοκτήτες αγροτικής περιουσίας που βρίσκεται μέσα στην περιφέρεια του αγροτικού συνεταιρισμού, δεν ασχολούνται όμως αυτοπροσώπως και επαγγελματικά με την παραγωγή αγροτικών προϊόντων.

2. Τα μέλη του αγροτικού συνεταιρισμού μπορεί να είναι συγχρόνως ειδικά μέλη κάποιου άλλου συνεταιρισμού, αν στην περιφέρεια του τελευταίου βρίσκεται τμήμα της αγροτικής τους εκμετάλλευσης.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΜΕΛΩΝ

1. Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο του συνεταιρισμού και απαρτίζεται από όλα τα μέλη του.

2. Στη Γενική Συνέλευση κάθε μέλος έχει μία ψήφο.

3. Τα μέλη μετέχουν και ψηφίζουν στη Γενική Συνέλευση αυτοπροσώπως.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ

Το καταστατικό του αγροτικού συνεταιρισμού μπορεί να προβλέπει τη λειτουργία τοπικών συνελεύσεων των μελών του, όταν ειδικές εδαφολογικές, κοινωνικές και οικονομικές

συνθήκες την επιβάλλουν.

**ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΕΛΕΓΧΟΣ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.**

1. Η εποπτεία και ο έλεγχος της διοίκησης και της διαχείρισης των υποθέσεων των αγροτικών συνεταιρισμών οργανώσεων ασκείται από το εποπτικό συμβούλιο.

2. Το εποπτικό συμβούλιο αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη, ένα από τα οποία εκλέγεται σαν πρόεδρος.

ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Το καταστατικό του αγροτικού συνεταιρισμού προβλέπει τη συγκρότηση και λειτουργία από τα μέλη των κλαδικών οργανώσεων παραγωγής αγροτικού συνεταιρισμού (Κ.Ο.Π.Α.Σ), που αντιστοιχούν στους κλάδους παραγωγής και στα βασικά προϊόντα, όπως αναφέρονται ενδεικτικά στο άρθρο 51.

Για τη συγκρότηση Κ.Ο.Π.Α.Σ. απαιτείται η ύπαρξη τουλάχιστον πέντε (5) τακτικών μελών, τα οποία ασχολούνται κυρίως με το σχετικό προϊόν.

ΟΜΑΔΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ (Ο.Κ.Ε.)

Στα πλαίσια του αγροτικού συνεταιρισμού και μεταξύ των μελών του μπορεί να συσταθεί ομάδα κοινής εκμετάλλευσης με σκοπό την κοινή καλλιέργεια την κοινή εκτροφή ζώων, καθώς επίσης και την εκτέλεση των απαραίτητων έργων υποδομής για την πρωτογενή παραγωγή. Η Ο.Κ.Ε. αποτελεί ένωση φυσικών προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα.

- 49 -
ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Δύο ή περισσότεροι γειτονικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί μπορούν να συγχωνευθούν.

ΔΙΑΛΥΣΗ

Ο συνεταιρισμός διαλύεται:

- Α. Αν έληξε ο χρόνος διάρκειας του που ορίζει το καταστατικό και δεν αποφασίστηκε η παράτασή του από τη γενική συνέλευση.
- Β. Αν αποφασίσει η γενική συνέλευση με την πλειοψηφία του άρθρου 25 παρ.2.
- Γ. Αν κυρηχθεί πτώχευση. Η πτώχευση μπορεί να κυρηχθεί μόνο αφού αποτύχει η διαδικασία του άρθρου 39.
- Δ. Αν εκδοθεί απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου, ύστερα από αίτηση του εποπτικού συμβουλίου του συνεταιρισμού ή του 1/5 του συνολικού αριθμού των μελών του.

ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ - ΣΥΣΤΑΣΗ

Αγροτικοί συνεταιρισμοί που έχουν την έδρα τους στον ίδιο νομό συνιστούν την ένωση αγροτικών συνεταιρισμών του νομού. Σε κάθε νομό συνίσταται μόνο μια ένωση αγροτικών συνεταιρισμών.

ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΩΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Το καταστατικό της ένωσης προβλέπει τη σύσταση κλαδικών οργανώσεων παραγωγής ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών (ΚΟΠΕΑΣ) κατά κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν.

ΣΥΣΤΑΣΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Οι κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις έχουν

- 50 -

περιφέρεια ολόκληρη την επικράτεια και αφορούν συγκεκριμένο κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Η ΠΑΣΕΓΕΣ είναι η ανώτατη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση της χώρας, αποτελείται από όλες τις ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και έχει ως περιφέρεια ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Η έδρα της καθορίζεται στο καταστατικό της.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις δεν μπορούν να συνιστούν μεταξύ τους εταιρείες από τις προβλεπόμενες από τον εμπορικό νόμο ή τον αστικό κώδικα. Κατ'εξαίρεση επιτρέπεται η σύσταση τέτοιων εταιρειών από ομοιοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις μετά από σύμφωνη γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ, εφόσον η ένωση αγροτικών συνεταιρισμών ή η κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση ανάλογα αρνούνται να αναλάβουν την προτεινόμενη επιχειρηματική δραστηριότητα.

ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ - ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

1. Με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται ύστερα από κοινή πρόταση των Υπουργών Γεωργίας και Εθνικής Οικονομίας και γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ. Καθορίζονται κίνητρα και ενισχύσεις προς τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις τους συνεταιριστικούς οργανισμούς και τις συνεταιριστικές εταιρίες.

ΜΕΡΟΣ 1ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

- 51 -

2. Οι διατάξεις για κίνητρα, ενισχύσεις και άλλες φορολογικές απαλλαγές των συνεταιριστικών οργανώσεων διατηρούνται σε ισχύ, εκτός εάν ρητά καταργούνται με το νόμο αυτό.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Ανάμεσα στο πλήθος των επιχειρήσεων που έχουν οικονομικούς σκοπούς και των οργανώσεων που επιδιώκουν κοινωνικούς στόχους, οι συνεταιρισμοί αποτελούν το μοναδικό θεσμό που έχει διπλή υπόσταση: οικονομική και κοινωνική. Είναι όπως επιγραμματικά αναφέρει ο καθηγητής Π.Κάσσελμαν "ένα οικονομικό σύστημα με κοινωνικό περιεχόμενο".

Σκοπός και πρόγραμμα του συνεταιρισμού είναι να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για τη βελτίωση της οικονομικής θέσης και των κοινωνικών και βιοτικών συνθηκών των μελών του. Έχει δηλαδή ο συνεταιρισμός διπλό ρόλο οικονομικό και κοινωνικό. Όμως ενώ ο οικονομικός και κοινωνικός ρόλος των συνεταιρισμών υπάρχουν διαφορές απόψεων σχετικά με τη βαρύτητα του κάθε ρόλου, δεν αμφισβητείται ότι η επιτυχία στον οικονομικό ρόλο έχει προτεραιότητα, διότι από αυτή εξαρτάται και η ίδια η βιωσιμότητα του συνεταιρισμού. Ο συνεταιρισμός που καταρρέει οικονομικά, δύσκολα μπορεί να προσφέρει θετικό κοινωνικό έργο, ιδιαίτερα αν αναγκαστεί να διακόψει τη λειτουργία του.

Όσα αναφέραμε πιο πάνω ισχύουν φυσικά και για τον σύγχρονο ελληνικό γεωργικό συνεταιρισμό ο οποίος καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο σαν βασικός μοχλός ανάπτυξης της αγροτικής μας οικονομίας μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της εθνικής μας οικονομίας.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

1.1 Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ

Το κεντρικό πρόβλημα που απασχολεί σήμερα την αγροτική οικονομία της χώρας μας είναι η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος, που είναι πάρα πολύ χαμηλό σε σχέση με τα εισοδήματα άλλων κλάδων της οικονομίας μας.

Από εδώ απορρέουν όλες οι συνέπειες σε βάρος της αγροτικής οικονομίας και εμποδίζουν την ανάπτυξή της. Από εδώ απορρέει κυρίως η αγροτική έξοδος με τις καταστρεπτικές της συνέπειες για ολόκληρη την οικονομία της χώρας.

Η επίλυση όμως τους προβλήματος αυτού δεν μπορεί να γίνει με διαπιστώσεις και υποσχέσεις, αλλά με τη λήψη στην πράξη σειράς μέτρων, κυρίως μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων.

Στις σημερινές συνθήκες η λήψη των μέτρων αυτών είναι αναγκαία και άμεση όχι μόνο για την αύξηση του αγροτικού εισοδήματος, αλλά και για την επιβίωση του ίδιου του τομέα της αγροτικής οικονομίας.

Τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα πρέπει να είναι ανταγωνιστικά και στην ποιότητα και στο κόστος παραγωγής, δηλαδή χρειάζεται άμεση κινητοποίηση όλων των υπευθύνων παραγόντων, της κυβέρνησης, του υπουργείου Γεωργίας, της Αγροτικής Τράπεζας, των συνεταιριστικών οργανώσεων.

Το άμεσο κεντρικό καθήκον είναι η αύξηση, η ποιοτική βελτίωση, η μείωση του κόστους παραγωγής και η αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής. Το καθήκον αυτό θα το πραγματοποιήσουμε

μόνο όταν μετατρέψουμε τη μικρή αγροτική παραγωγή σε μεγάλη με τη δημιουργία μεγάλων αποδοτικών και βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων, αλλά αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο, και προέρχεται κυρίως από την ιδιορρυθμία, στο ότι η τεράστια πλειοψηφία των αγροτικών κλήρων είναι πολύ μικροί.

Για τη λύση του πράγματι δύσκολου αυτού προβλήματος θα αναφερθούμε στις βασικές προτεινόμενες λύσεις.

A. Ο αναδασμός της γης.

Με το μέτρο αυτό επιδιώκεται να ενοποιηθεί ο κάθε κλήρος σε ένα συνεχές κομμάτι γης με τη συνένωση των διασκορπισμένων σε πολλές και συνήθως σε απομακρυσμένες τοποθεσίες κομματιών, πράγμα που θα έχει συνέπεια την ορθολογιστικότερη, αποδοτικότερη εκμετάλλευση του κλήρου.

B. Η συμπλήρωση του κλήρου με την εξαγορά ή την απαλλοτρίωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων που βρίσκονται στα χέρια ηλικιωμένων αγροτών ή στην ιδιοκτησία τρίτων ατόμων "εκτός γεωργίας" και των μη αυτοκαλλιεργουμένων εκτάσεων.

Για την εφαρμογή του μέτρου προτείνεται η δημιουργία μιας τράπεζας εθνικής Γης, η οποία θα συγκεντρώσει όλες αυτές τις εκτάσεις (τις υπολογίζουν σε 18 εκατομμύρια στρέμματα) και θα τις παραχωρεί με ορισμένη διαδικασία στους αγρότες.

Στις ελληνικές συνθήκες το μέτρο αυτό ούτε είναι δυνατό να εφαρμοστεί, ούτε δίνει τη λύση στο πρόβλημα της δημιουργίας μεγάλων αποδοτικών και βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Από μια έρευνα της ΑΤΕ προκύπτει ότι από τη συνολική

καλλιεργούμενη έκταση της χώρας, τα 1.495.096 στρέμματα είναι εγκατελειμμένα και τα 4.379.461 ενοικιάζονται σε τρίτους, δηλαδή μια έκταση από 6 περίπου εκατομμύρια στρέμματα δεν αυτοκαλλιεργούνται από τους ιδιοκτήτες τους.

Η αφαίρεση των εκτάσεων αυτών, είτε εξαγορά, είτε με αναγκαστική απαλλοτρίωση, θα δημιουργηθεί μια κοινωνική αναστάτωση χωρίς να λύνει το πρόβλημά μας. Με την προσθήκη αυτή των 6 εκατομμυρίων περίπου στρεμμάτων, θα προκύψει μια αύξηση του μέσου αγροτικού κλήρου κατά 7 περίπου στρέμματα, δηλαδή από 35 στρέμματα θα γίνει 42. Για τις μη αυτοκαλλιεργούμενες εκτάσεις θα μπορούσε να τεθεί ζήτημα αναγκαστικής μίσθωσης σε αγρότες που ασκούν κατά κύριο επάγγελμα τη γεωργία και διαμένουν μόνιμα στον τόπο που βρίσκονται οι εκτάσεις αυτές. Στην περίπτωση όμως αυτή θα πρέπει να γίνει νομοθετική ρύθμιση του προβλήματος.

Γ. Οι Ανώνυμες Γεωργικές Εταιρείες [ΑΓΕ].

Προβλέπονται από το υπουργείο Γεωργίας με ένα προσχέδιο νόμου. Θα ιδρύονται με τη συμμετοχή των αγροτών, του ΟΔΕΠ, των κοινοτήτων, των συνεταιρισμών και άλλων οργανισμών και ιδρυμάτων με σκοπό τη μεγιστοποίηση του αγροτικού κλήρου και τη δημιουργία μεγάλων και βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Δ. Οι αγροτικές ομάδες κοινής εκμετάλλευσης της γης.

Ο θεσμός αυτός έχει εφαρμοστεί στις χώρες της ΕΟΚ και ιδιαίτερα στη Γαλλία με πολύ καλά αποτελέσματα, αλλά και στη χώρας μας έχουν ιδρυθεί αρκετές τέτοιες αγροτικές ομάδες. Οι περισσότερες όμως από αυτές έχουν περιορισμένο αντικείμενο

εκμετάλλευσης. Είναι κυρίως οπωρώνες, αμπελώνες, κ.λπ. Οι ομάδες αυτές δεν έχουν τη μορφή του συνεταιρισμού και δεν λειτουργούν με βάση το νόμο "περί συνεταιρισμών". Είναι συλλογικές εταιρείες ιδιόρρυθμου τύπου, που διέπονται από τις κοινές διατάξεις του αστικού δικαίου, αποτελούν όμως το κύτταρο και τον πρόδρομο του αγροτικού παραγωγικού συνεταιρισμού για την από κοινού εκμετάλλευση της γης. Οι ομάδες αυτές θα περνούν στην ανώτερη συνεταιριστική μορφή, τον παραγωγικό συνεταιρισμό που αποτελεί την ολοκληρωμένη μορφή της μεγάλης αγροτικής παραγωγής.

Ε. Ο αγροτικός παραγωγικός συνεταιρισμός για την από κοινού
 εκμετάλλευση της γης.

Το μέσο αυτό είναι το πιο αποτελεσματικό για την μετατροπή της μικρής αγροτικής παραγωγής σε μεγάλη.

Ο αγροτικός παραγωγικός συνεταιρισμός αποτελεί την ανώτερη μορφή συνεταιρισμού. Σε αυτόν συνενώνονται οι πλατειές μάζες της αγροτιάς, κυρίως της μικρής και μεσαίας και συνεισφέρουν τα μέσα παραγωγής (μηχανήματα - εργαλεία - γη - χρηματικά μέσα).

Οι συνεταιρισμοί αυτοί είναι ενώσεις βασικά μικρών παραγωγών, που σκοπό έχουν τη δημιουργία μεγάλων αγροτικών επιχειρήσεων για μεγάλη αγροτική παραγωγή.

Οι αγροτικοί παραγωγικοί συνεταιρισμοί έχουν πάρει διάφορες μορφές. Άλλοι καλύπτουν μόνο ένα κλάδο της αγροτικής παραγωγής, και άλλοι καλύπτουν όλη τη δράση αυτής. Οι πρώτοι είναι συνεταιρισμοί για την από κοινού επεξεργασία και

αξιοποίηση των αγροτικών προϊόντων.

Οι δεύτεροι είναι οι συνεταιρισμοί για την από κοινού καλλιέργεια της γης. Η μορφή αυτή καλύπτει όλη τη διαδικασία της συλλογικής δραστηριότητας στον τομέα της αγροτικής οικονομίας.

Στην Ελλάδα χρησιμοποιήθηκαν και οι δύο μορφές των παραγωγικών συνεταιρισμών κυρίως όμως η πρώτη με πολύ καλά αποτελέσματα. Η δεύτερη χρησιμοποιήθηκε πολύ περιορισμένα κυρίως για ειδικές καλλιέργειες.

1.2 Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

Ένα από τα οξύτερα προβλήματα που απασχολούν τον αγρότη παραγωγό και ολόκληρη την αγροτική οικονομία, είναι το πρόβλημα των τιμών διάθεσης των αγροτικών προϊόντων.

Με τον παραγωγικό συνεταιρισμό ή με τα άλλα μέσα θα μπορέσουμε να λύσουμε το πρόβλημα της αύξησης, της ποιοτικής βελτίωσης και της μείωσης του κόστους της αγροτικής παραγωγής.

Αυτό είναι το πρώτο, το βασικό, αλλά δεν λύνει το πρόβλημα. Αυτή η αυξημένη παραγωγή πρέπει να διατεθεί σε τιμές που να καλύπτουν το κόστος της παραγωγής και να αφήνουν στον αγρότη παραγωγό ένα λογικό επιχειρηματικό κέρδος.

Η διάθεση των αγροτικών προϊόντων μέσω του συνεταιρισμού στην εσωτερική αγορά μπορεί να γίνεται είτε απευθείας στην κατανάλωση με δικά του πρατήρια και καταστήματα στα αστικά κέντρα, είτε μέσω των καταναλωτικών συνεταιρισμών των πόλεων, είτε ακόμα -στην περίπτωση που ο συνεταιρισμός δεν μπορεί ακόμα για λόγους αντικειμενικούς και υποκειμενικούς να χρησιμοποιήσει τα δύο πρώτα μέσα- στους χονδρέμπορους και τους λιανοπωλητές. Με τα δύο πρώτα μέσα πετυχαίνεται η απόλυτη εξουδετέρωση του μεσάζοντα έτσι ώστε από τα υπέρογκα κέρδη του να ωφελούνται οι παραγωγοί και οι καταναλωτές.

Στην εξουδετέρωση του μεσάζοντα και στη μείωση των τιμών λιανικής πώλησης σοβαρό ρόλο θα παίξουν οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί στις πόλεις. Συνεργαζόμενοι στενά με τους αγροτικούς συνεταιρισμούς θα μπορούν να αγοράζουν από αυτούς

τα αγροτικά προϊόντα σε τιμές παραγωγής και θα τα διαθέτουν στα μέλη τους με μια μικρή μόνο επιβάρυνση για την αντιμετώπιση των αναγκαίων εξόδων (μεταφορικά, αποθηκευτικά, κ.λπ.), και για τη δημιουργία του αποθεματικού κεφαλαίου, έτσι μαζί με την εξαφάνιση από τη μέση του μεσάζοντα εξαφανίζονται και τα κέρδη του που επιβαρύνουν σήμερα τον καταναλωτή. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να δραστηριοποιηθούν οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί.

Η διάθεση των αγροτικών προϊόντων που δεν απορροφούνται από την εσωτερική κατανάλωση θα διατίθενται στην εξωτερική αγορά απ' ευθείας από τους συνεταιρισμούς ή από τις Ενώσεις συνεταιρισμών ή από περισσότερες συνεταιριστικές οργανώσεις σε συνεργασία κατά το σύστημα *Intercooperatif*. Με τον τρόπο αυτό εξουδετερώνεται ο μεσάζοντας ιδιώτης εξαγωγέας και τα κέρδη αυτού τα ωφελούνται οι παράγωγοι.

Η αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής μέσω του συνεταιρισμού δεν περιορίζεται μόνο εδώ. Πολλά αγροτικά προϊόντα ο συνεταιρισμός μπορεί να τα επεξεργάζεται να τα διαθέτει στην αγορά (εσωτερική και εξωτερική). Μεταποιημένα σε νέα έτοιμα προϊόντα με αποτέλεσμα ο παραγωγός να απολαμβάνει ακόμα μεγαλύτερη ωφέλη.

Την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων ο συνεταιρισμός μπορεί να την κάνει με διάφορα μέσα, ανάλογα με τη δραστηριότητα του καθένα και προπαντός με την πρωτοβουλία και την ικανότητα της διοίκησης και των μελών του.

Με την από κοινού παραγωγή, διάθεση και επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων μέσω του συνεταιρισμού μπορεί να δοθεί

μια λύση και στο πρόβλημα της υποαπασχόλησης στην αγροτική ύπαιθρο και στον περιορισμό της αγροτικής εξόδου. Ένας μεγάλος αριθμός αγροτικών εργατικών χεριών θα χρησιμοποιηθεί σε όλο αυτό το κύκλωμα των νέων δραστηριοτήτων των συνεταιρισμών, από την απασχόληση τους στην παραγωγή, στην εμπορία, διακίνηση και διάθεση της αγροτικής παραγωγής έως την βιομηχανική της επεξεργασία.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.

Κατ'αρχήν πρέπει να επισημάνουμε ότι οι συνεταιρισμοί έχουν σκοπιμότητα και ρόλο εκεί που οι ιδιώτες κεφαλαιούχοι δεν μπορούν να εξασφαλίζουν μια ανεκτή για τους αγρότες και κατ'επέκταση για το κοινωνικό σύνολο, τάξη πραγμάτων.

Ανεξάρτητα όμως από αυτή τη γενική "παρουσία" αξίζει κανείς να επισημάνει μια σειρά παρεμβάσεων που μπορεί και πρέπει να έχει το συνεταιριστικό κίνημα. Οι συνεταιρισμοί μπορούν να λειτουργήσουν σχέσεις συνεργασίας και όχι ανταγωνιστικότητας μεταξύ των συνεταιριστικών οργανώσεων ώστε ως ενιαίο σύνολο να έχουν μια αποφασιστική παρέμβαση στο κοινωνικοοικονομικό πεδίο της χώρας μας.

Είναι αναγκαίο οι συνεταιρισμοί να αναπτύξουν οικονομική δράση με βάση τα ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια για τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους χωρίς όμως να εγκαταλείπουν και τον κοινωνικό τους προσανατολισμό.

Προκειμένου λοιπόν να υπάρξει μεγιστοποίηση αλλά και αριστοποίηση της συμβολής των ΑΣΟ επιβάλλεται να διαδραματίσουν το σωστό παρεμβατικό τους ρόλο στην ανάπτυξη της χώρας.

Για τους λόγους αυτούς χρειάζεται οι συνεταιρισμοί να:

α. διασφαλίζουν εσωτερική λειτουργία με γνώμονα τη δημοκρατία και την αλληλεγγύη μεταξύ των μελών με σκοπό τη μεγιστοποίηση της συλλογικής ωφέλειας. Το κάθε μέλος όχι μόνο δεν επιτρέπεται να λειτουργεί ανταγωνιστικά προς τον συνεταιρισμό

αλλά ούτε αδιάφορα και ουδέτερα. Έχει δηλαδή υποχρέωση ενεργού στήριξης της συνεταιριστικής προσπάθειας.

β. εξασφαλίζουν το απαραίτητο μέγεθος που να επιτρέπει στο συνεταιρισμό να επωφελείται από τα πλεονεκτήματα που μόνο οι μεγάλες μονάδες διαθέτουν. Με την πολυδιάσπαση οι συνεταιρισμοί αυτοαναιρούν τον ίδιο το λόγο ύπαρξής τους.

γ. αποκτήσουν οικονομική αυτοδυναμία η οποία κατ'αρχήν θα στηρίζεται στις συνεταιριστικές μερίδες και στη συνέχεια στη συσσώρευση πλεονασμάτων.

δ. εφαρμόζουν τις αρχές του συνεργατισμού όχι μόνο στο εσωτερικό κάθε συνεταιριστικής οργάνωσης αλλά και στις σχέσεις μεταξύ των συνεταιριστικών οργανώσεων γιατί έτσι δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για επίτευξη των συνεταιριστικών επιδιώξεων. Επίσης ιδιαίτερα χρήσιμη θα ήταν η διασύνδεση των αγροτικών με τους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς με στόχο τον ομαλό εφοδιασμό της αγοράς με τη συνεργασία των αγροτών με άλλα μη προνομιούχα στρώματα.

ε. χρησιμοποιηθούν με τη διπλή τους ιδιότητα ως κοινωνικών και οικονομικών φορέων.

Ο προσανατολισμός των συνεταιρισμών προς τους πιο πάνω στόχους πρέπει να γίνει όσο το δυνατόν συντομότερος με συγκεκριμένα θεσμικά και οικονομικά μέσα.

Επιβάλλονται λοιπόν:

1. Για να ενισχυθεί ο ρόλος των συνεταιρισμών στη διαχείριση των προϊόντων η εξαγωγή και η μεταποίηση να γίνεται μέσα από τις συνεταιριστικές οργανώσεις.

2. Να προωθηθούν προγράμματα περιφερειακών αγορών που θα

εξασφαλίσουν διαφάνεια στις συναλλαγές, πληρέστερη πληροφόρηση και ομαλή διάθεση των προϊόντων ώστε όλα μαζί να καταλήγουν προς όφελος του παραγωγού.

3. Να καταρτιστούν χρηματοδοτικά τομεακά προγράμματα για τη δημιουργία εγκαταστάσεων μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων.

4. Οι συνεταιρισμοί πρέπει να προχωρήσουν σε επενδύσεις.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια αξιολογή προσπάθεια σε αυτόν τον τομέα η οποία πρέπει να έχει συνέχεια.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

3.1 ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.

Πριν προχωρήσουμε στη σχετική ανάλυση, καλό είναι να αναπτύξουμε σε συντομία τον όρο "εμπορία αγροτικών προϊόντων"

Όταν λέμε εμπορία (Μάρκετινγκ διεθνώς) αγροτικών προϊόντων εννοούμε το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται για την προώθηση των προϊόντων από τους παραγωγούς ως τους καταναλωτές, αλλά και για την κατεύθυνση της γεωργικής παραγωγής προς τις ανάγκες της αγοράς.

Οι κυριότερες δραστηριότητες της εμπορίας είναι:

1. Η συγκέντρωση, δηλαδή η μεταφορά των προϊόντων από τους τόπους παραγωγής (χωράφια) στα κεντρικά σημεία παραγωγής (εργοστάσια μεταποίησης, συσκευαστήρια).
2. Η τυποποίηση, δηλαδή ο διαχωρισμός των προϊόντων σε ποιότητες και η ανάλογη τιμολόγηση.
3. Η συσκευασία, δηλαδή η τοποθέτηση των προϊόντων σε ειδικά υλικά για την προστασία τους και την αποτελεσματική μεταφορά τους.
4. Η ταυτοποίηση, δηλαδή ο προσδιορισμός της ταυτότητας των προϊόντων με τη βοήθεια εμπορικών σημάτων.
5. Η μεταποίηση, δηλαδή η επεξεργασία των νωπών προϊόντων σε άλλες μορφές προϊόντων.
6. Η αποθήκευση, δηλαδή η διατήρηση τους σε ειδικούς χώρους, που έχουν ορισμένες συνθήκες υγρασίας, θερμοκρασίας και αερισμού.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο - Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

- 65 -

7. Οι μεταφορές, δηλαδή η διακίνηση των προϊόντων από τα κέντρα παραγωγής, ως τα κέντρα κατανάλωσης.

8. Η πληροφόρηση και η έρευνα αγοράς, δηλαδή η συγκέντρωση, επεξεργασία και διάδοση διαφόρων δευτερογενών και πρωτογενών στοιχείων (π.χ. εισοδήματα και προτιμήσεις καταναλωτών) που είναι χρήσιμα για τους φορείς εμπορίας στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων διάθεσης των προϊόντων.

9. Η διαφήμιση, δηλαδή η πληρωμένη μαζική ενημέρωση των καταναλωτών για το προϊόν, με σκοπό να πειστούν να το αγοράσουν.

10. Η πώληση, δηλαδή η διάθεση του προϊόντος.

11. Η τιμολόγηση, δηλαδή ο καθορισμός τιμών στα προϊόντα.

Η εμπορία δεν περιορίζεται μόνο στη διάθεση των ήδη παραχθέντων γεωργικών προϊόντων, αλλά επεκτείνεται και στον καθορισμό των προϊόντων που πρέπει να παραχθούν για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των καταναλωτών, ώστε να μπορούν να πουληθούν όλες οι ποσότητες τους και μάλιστα σε καλές τιμές. Στις σημερινές μάλιστα συνθήκες έντονου ανταγωνισμού, θα πρέπει να προπορεύεται η εμπορία και να έπεται η παραγωγή των αγροτικών προϊόντων. Με τον τρόπο αυτό έρχεται πρώτα η εμπορία, η οποία με συστηματική έρευνα αγοράς διαπιστώνει ποιά είδη και ποικιλίες προϊόντων ζητούνται και σε ποιές ποσότητες, τόσο στην εθνική, όσο και στην διεθνή αγορά και στην συνέχεια διαβιβάζει την πληροφόρηση αυτή στους παραγωγούς για να παράγουν τα προϊόντα αυτά και έτσι να εξασφαλίσουν:

α. την πώληση όλης της ποσότητας των προϊόντων που έχουν

παράγει.

β. την πώληση των προϊόντων σε ικανοποιητικές τιμές έτσι ώστε να εξασφαλίσουν οι παραγωγοί ικανοποιητικά εισοδήματα, ανάλογα της ποσότητας πώλησης επί την τιμή πώλησης.

3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

Όταν λέμε ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας εννοούμε τα εξής τρία στοιχεία:

1. Αύξηση του εισοδήματος των αγροτών και δικαιότερη κατανομή μεταξύ τους.
2. Αύξηση της απασχόλησης των ανέργων και υποαπασχολούμενων αγροτών, και
3. Ανύψωση του κοινωνικού και πολιτιστικού επιπέδου των αγροτών.

Τα κυριότερα μέσα της αγροτικής οικονομικής ανάπτυξης είναι τα εξής:

1. Ο ανθρώπινος παράγοντας, δηλαδή το εργατικό δυναμικό, η παραγωγικότητα του οποίου εξαρτάται από: α. τη μόρφωση του, β. την επαγγελματική του κατάρτιση και γ. την υγεία του.
2. Οι φυσικοί πόροι, όπως η γεωργική γη, το νερό, οι κλιματικές συνθήκες.
3. Το κεφάλαιο, κτίρια, μηχανήματα και εργαλεία, φυτικό και ζωικό κεφάλαιο κ.α., το οποίο επηρεάζει σημαντικά την εμπορική ποιότητα των αγροτικών προϊόντων.
4. Η τεχνολογία, η οποία επηρεάζει ουσιαστικά την ποιότητα, όπως και την ποσότητα των παραγόμενων και διακινούμενων αγροτικών προϊόντων.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο - Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

- 67 -

Όμως τα πιο πάνω μέσα ανάπτυξης δεν μπορούν να συμβάλλουν στην γεωργική οικονομική ανάπτυξη, χωρίς τη συνύπαρξη και συνδρομή των αναπτυξιακών παραγόντων, οι σπουδαιότεροι εκ των οποίων είναι οι εξής:

1. Η πληροφόρηση (πλήρης, σωστή και έγκαιρη) για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων.
2. Η οργάνωση (μánaτζμεντ) για τον συγχρονισμό των παραγωγικών δυνάμεων.
3. Η εκπαίδευση για τη βελτίωση της παραγωγικότητας εργασίας.
4. Η έρευνα για την εξεύρεση νέων τεχνικών και μεθόδων που διατηρούν υψηλή την εμπορική ποιότητα των προϊόντων και μειώνουν το κόστος εμπορίας τους.
5. Η χρηματοδότηση -επαρκής, φθηνή και έγκαιρη- ώστε να πραγματοποιείται η απαιτούμενη εκπαίδευση και έρευνα και καλύτερη οργάνωση της εμπορίας αγροτικών προϊόντων.

3.3 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ.

Η συνεταιριστική εμπορία αγροτικών προϊόντων συμβάλλει στην αύξηση των εισοδημάτων των παραγωγών μέσω της αύξησης τόσο της ποσότητας πώλησης, όσο και της γεωργικής τιμής πώλησης των αγροτικών προϊόντων.

Η αύξηση της ποσότητας πώλησης των αγροτικών προϊόντων τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική αγορά μπορεί να επιτευχθεί μέσω των διαφόρων λειτουργιών της συνεταιριστικής εμπορίας, όπως π.χ. με:

1. Την τυποποίηση και συσκευασία, διότι ικανοποιεί

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο - Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

- 68 -

περισσότερο τις επιθυμίες των καταναλωτών και προσαρμόζεται καλύτερα στα διαφορετικά εισοδήματά τους.

2. Την μεταποίηση, διότι παράγονται νέα προϊόντα, που ικανοποιούν νέες ανάγκες των καταναλωτών και γιατί μπορούν να προσφερθούν στην αγορά όλο το χρόνο.

3. Τις μεταφορές, διότι αυξάνει το μέγεθος της αγοράς.

4. Την αποθήκευση, διότι αυξάνει ο χρόνος αγοράς των προϊόντων.

Επίσης στην αύξηση των πωλήσεων συμβάλλουν και οι ανταγωνιστικές (σχετικά χαμηλότερες) τιμές των αγροτικών προϊόντων λόγω της λειτουργίας των συνεταιρισμών στο κόστος.

Ο πίνακας 1 δίνει τις πωλήσεις ορισμένων αγροτικών προϊόντων σε πανελλαδική κλίμακα για το έτος 1987.

Ο πίνακας 2 δίνει τις πωλήσεις μερικών αγροτικών προϊόντων από ορισμένες συνεταιριστικές οργανώσεις για το έτος 1989.

Από τους πίνακες αυτούς καταλαβαίνουμε πως οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις αναλαμβάνουν όλο και περισσότερο την εμπορία των αγροτικών προϊόντων, γιατί έχουν διαπιστώσει πως εκεί βρίσκεται το κλειδί της ουσιαστικής αύξησης των γεωργικών εισοδημάτων. Για παράδειγμα στην εμπορία του εκκοκισμένου βαμβακιού και Κορινθιακής σταφίδας οι συνεταιρισμοί συμμετέχουν με τα υψηλά ποσοστά 20,2% και 56,3% αντίστοιχα. Από τον πίνακα 2 βλέπουμε πως ορισμένες συνεταιριστικές οργανώσεις συμμετέχουν με πολύ υψηλά ποσοστά στην εμπορία των προϊόντων της περιοχής τους. Για παράδειγμα, η ΕΑΣ Πιερίας εμπορεύεται το 90% της όλης ποσότητας

ακτινιδίων του νομού, η δε ΕΑΣ Γιαννιτσών εμπορεύεται το 100% της βιομηχανικής ντομάτας της περιοχής.

Από τον πίνακα 1 βλέπουμε πως ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των πωλήσεων των συνεταιριστικών οργανώσεων αποτελούν εξαγωγές, που σημαίνει εισροή σημαντικών ποσών ξένου συναλλάγματος, απαραίτητου για την ανάπτυξη της χώρας.

Η αύξηση της τιμής πώλησης των αγροτικών προϊόντων μέσω της συνεταιριστικής εμπορίας τους πετυχαίνεται διότι:

1. Αυξάνεται η διαπραγματευτική τους δύναμη λόγω της μεγάλης ποσότητας του προϊόντος που διακινούν.
2. Δημιουργούνται οικονομίες μεγέθους κατά την πραγματοποίηση διαφόρων λειτουργικών εμπορίας, που επιτρέπουν την επίτευξη υψηλότερων γεωργικών τιμών.
3. Οι συνεταιρισμοί λειτουργούν στο κόστος, με βάση τις διεθνείς συνεταιριστικές αρχές και έτσι αφήνουν περιθώρια για αύξηση των γεωργικών τιμών των προϊόντων.

3.4 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ.

Η συνεταιριστική εμπορία των αγροτικών προϊόντων συμβάλλει ουσιαστικά στην αύξηση της απασχόλησης των αγροτών, που κατά κανόνα είναι υποαπασχολούμενοι.

Πράγματι, γύρω στα 8.000 άτομα βρίσκουν κάθε χρόνο απασχόληση στα συνεταιριστικά διαλογητήρια - συσκευαστήρια και στις κάθε είδους βιομηχανίες μεταποίησης αγροτικών προϊόντων σε εποχιακή βάση. Επίσης γύρω στα 10.000 περίπου άτομα εργάζονται σήμερα μόνιμα ως υπάλληλοι στις συνεταιριστικές οργανώσεις. Έτσι, αν λάβει κανείς υπόψη πως

το μεγαλύτερο ποσοστό των συνεταιριστικών δραστηριοτήτων πραγματοποιείται στην ύπαιθρο μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα, τότε καταλαβαίνουμε πως οι συνεταιρισμοί συντελούν αποφασιστικά στην αγροτική οικονομική ανάπτυξη.

3.5 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΥΨΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ.

Οι συνεταιρισμοί συμβάλλουν ουσιαστικά στην ανύψωση του κοινωνικού και πολιτιστικού επιπέδου των αγροτών, διότι:

1. Βοηθούν τους ανίσχυρους παραγωγούς, που είναι μόνοι τους θα είχαν γίνει αντικείμενο άγριας εκμετάλλευσης από τους εμπόρους.
2. Τα προϊόντα τους αμοίβονται με βάση την ποιότητά τους.
3. Εμποδίζουν την εκλεκτική αγορά. Οι συνεταιρισμοί αγοράζουν όλες τις ποσότητες που έχουν παράγει οι αγρότες και δεν επιτρέπουν την αγορά προϊόντων μόνο από μερικούς παραγωγούς και από αυτούς αγορά μόνο από ορισμένες ποιότητες και σε ορισμένες ποσότητες.
4. Το περιβάλλον προστατεύεται καλύτερα με την ορθολογική χρησιμοποίηση των διαφόρων φυσικών πόρων και τη συσκευασία των προϊόντων με ανακυκλώσιμα υλικά.
5. Παρέχεται διαρκής εκπαίδευση τόσο στους αγρότες μέλη τους, όσο και στα αιρετά και υπαλληλικά στελέχη των συνεταιριστικών οργανώσεων.

3.6 ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

Για να συμβάλλουν οι συνεταιρισμοί αποφασιστικά στην αγροτική οικονομική ανάπτυξη με την εμπορία αγροτικών προϊόντων που αναλαμβάνουν θα πρέπει να εκπληρώνονται ορισμένες προϋποθέσεις, όπως οι εξής:

1. Οι αγρότες να έχουν συνεταιριστική συνείδηση, δηλαδή να είναι συνειδητοί συνεταιρισμοί, όπως αυτό εκφράζεται με την καθολική προσκόμιση των προϊόντων τους στους συνεταιρισμούς για μεταποίηση και εμπορία. Επίσης να παράγουν όσο το δυνατόν καλύτερης ποιότητας προϊόντα.

2. Οι συνεταιριστικές οργανώσεις να έχουν ορθολογική οργάνωση, αξιοκρατική στελέχωση, σύγχρονη τεχνολογία και σωστή διοίκηση και διαχείριση για να λειτουργούν με το μικρότερο δυνατό κόστος εμπορίας και να διακινούν καλής ποιότητας προϊόντα, ώστε και οι ποσότητες και οι τιμές πώλησης των προϊόντων να αυξηθούν και έτσι οι παραγωγοί να αποκτήσουν υψηλότερα εισοδήματα.

3. Το κράτος να βοηθά τους συνεταιρισμούς στο έργο της εμπορίας αγροτικών προϊόντων με την κατασκευή κατάλληλης υποδομής εμπορίας (αγροτικοί δρόμοι, διαλογητήρια, εργοστάσια κ.λπ.), την παροχή εκπαίδευσης στους αγρότες και στα τεχνοκρατικά και αιρετά στελέχη, την πληροφόρηση αγοράς και την έγκαιρη, εύκολη και όσο το δυνατόν χαμηλότοκη χρηματοδότηση των συνεταιρισμών, ώστε να μπορούν να πραγματοποιούν με επιτυχία όλες τις λειτουργίες εμπορίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Διάθεση επεξεργασμένων και ανεπεξέργαστων γεωργικών προϊόντων από Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις κάθε βαθμού κατά το έτος 1987 (οι ποσότητες σε χιλιάδες τόννους και η αξία σε εκατομμύρια δραχμές).

Είδος Προϊόντος	Αριθμός ΑΣΟ	Πωλήσεις		Εξαγωγές		Εμπορεύσιμη ποσότητα παραχθέντων προϊόντων όλης της χώρας	Συμμετοχή συνεταιριστικών οργανώσεων στην εμπορία των προϊόντων
		Ποσότητα	Αξία	Ποσότητα	Αξία		
1. Σταφίδα Κορινθιακή	3	12.9	2.428	12.8	2.394	22.9	56.3
2. Σταφίδα Σουλτανίνα	1	5.2	1.284	4.2	986		
3. Σταφύλια επιτραπέζια *	22	27.9	2.102	27.1	2.075	131.6	21.2
4. Κρασί χύμα	36	90.8	5.463	24.4	1.665	225.6	32.1
5. Κρασί εμφιαλ/νο	15	13.3	1.795	1.0	181		
6. Ελιές βρώσιμες	18	16.8	2.573	8.1	1.479	47.3	36.4
7. Ελαιόλαδο **	8	36.4	12.120	6.1	1.964		
8. Σπορέλαια διαφ.	4	19.3	2.585				
9. Βαμβάκι εκκοκισμένο	2	110.8	19.569	16.5	2.646	116.0	70.2
10. Βαμβακόσπορος	1	158.8	3.340				
11. Ροδάκινα *	39	54.6	3.230	34.0	2.435	170.8	32.0
12. Μήλα *	10	15.4	1.038	2.4	154		
13. Κεράσια *	20	3.6	613	2.1	403		
14. Ακτινίδια *	3	1.5	403	1.3	330		
15. Πορτοκάλια *	14	26.7	1.473	21.0	1.661	178.6	15.0
16. Χυμός εσπεριδοειδών	3	1.7	441				
17. Τοματοπολτός	7	14.6	1.472	12.0	1.155	113.5	11.7
18. Κομπόστες	3	24.0	1.944	21.8	1.851		
19. Αγγούρια *	18	15.1	1.493	12.1	1.406	75.7	19.9
20. Σπόροι διάφ. *	3	23.7	1.650				
21. Πατάτες *	6	30.1	688	10.0	216	241.3	12.5
22. Σιτάρι *	1	240.0	10.302	240.0	10302		
23. Καλαμπόκι *	1	282.0	7.889	282.0	7.889		
24. Ρύζι αποφλοιωμένο	2	37.9	2.320	32.8	1.675		
25. Αλεύρι	2	30.3	1.159	29.4	1.118		
26. Φυράματα ζωτροφής	22	220.7	7.266				
27. Γάλα παστεριωμένο	9	81.8	6.429				
28. Τυρί ***	26	8.1	3.909				
29. Γιαούρτι	7	3.2	405				
30. Παγωτά	2	1.2	528				
31. Κρέας πουλερικών	6	24.7	5.686			88.6	30.0

Μετά διαλογή

* Παρθένο, κουπέ, ραφινέ, τυποποιημένο

** Σκληρό, μαλακό και τελεμές

ΠΗΓΗ: ΑΤΕ, "Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα: Κίνηση και δραστηριότητες κατά το έτος 1988". Αθήνα, 1989, πίνακας Νο.23

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Διάθεση αγροτικών προϊόντων από ορισμένες Συνεταιριστικές Οργανώσεις το έτος 1989.

Συνεταιριστική Οργάνωση	Είδος προϊόντος που εμπορεύτηκε	Ποσότητα σε τόνους	Πωλήσεις αξία σε εκατ.δρχ.	Συμμετοχή στην όλη ποσότητα του προϊόντος στο νομό (%)
1. ΕΑΣ Πιερίας *	ακτινίδια	5.000	950	90
2. ΕΑΣ Γιαννιτσών	βιομ.τομάτα	65.290	1.061	100
	βιομ.ροδάκινα	14.311	739	44
3. ΕΑΣ Νάουσας	ροδάκινα	13.803	808	
	κεράσια	729	231	
4. ΣΕΠΟΠ Βελβετών Κοζάνης	ροδάκινα	5.173	350	70
5. ΕΑΣ Αξιούπολη Κιλκίς	βιομ.τομάτα	20.000	320	90
5. ΕΑΣ Παγγαίου*	επιτ.σταφύλια	4.207	241	5
	αμύγδαλα	226	133	25
	φουντούκια	239	63	40
7. ΕΑΣ Ορεστιάδα	ηλίανθος	10.089	760	56
8. ΕΑΣ Διδυμ/χο	ηλίανθος	7.900	579	44
9. Α.Σ. επεξεργασίας πωλ/ων οπωρ/κων Αγιάς Λάρισας	μήλα	1.576	105	7
10. Ένωση Οιν/ών συν/σμών Σητείας Κρήτης	κρασί	370	74	30
	λάδι	3.652	1.699	40
11. Ένωση μαστίχας Χίου	μαστίχα	138	587	
	τσίκλα	172	149	
12. Κ.Σ.Ο.Σ.	σουλτανίνα	5.454	1.675	
13. ΣΕΠΕΚ	κρέας νωπό αλλαντικά-κονσέρβες	1.136	544	25
		626	297	
14. ΣΕΡΓΑΑ	γάλα παστεριωμένο - τυποποιημένο	7.313	419	52
	τυρί πρόβειο-φέτα	548	312	
15. ΕΑΣ Ροδόπης	τυρί-φέτα	558	284	30
16. ΕΑΣ Ελασσόνας	κασέρι-τυρί φέτα	212	114	
17. ΕΑΣ Αργολίδα	τυρί φέτα	993	536	11
18. ΕΑΣ Τήνου	σκληρό τυρί (γραβιέρα)	109	97	62

στοιχεία 1988

ΠΗΓΗ: Τα λογιστήρια των αντίστοιχων Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

3.7 Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ, ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ.

Η σκέψη για δραστηριοποίηση των συνεταιρισμών στην μαζική εξασφάλιση μέσων και εφοδίων ή ακόμα και στην παραγωγή ήταν αρκετά παλιά.

Κάτι τέτοιο συνδεόταν με την προοπτική ανάπτυξης των συνεταιρισμών σε σοβαρό παράγοντα οικονομικής δραστηριότητας στον πρωτογενή τομέα, αλλά και με το διαμορφούμενο με ραγδαίο τρόπο χονδρεμπόριο των εφοδίων που, εκτός των άλλων, προκαλούσε μέχρι και διπλασιασμό της τιμής αγοράς των εφοδίων.

Σ' αυτό το πλαίσιο κινήθηκαν οι συνεταιριστικές οργανώσεις και δημιούργησαν οργανώσεις με μορφή ανωνύμων εταιριών, για τα γεωργικά φάρμακα την Σ.Π.Ε., για τα μηχανήματα την Σ.Π.Ε.Κ.Α., ενώ για την παραγωγή και διάθεση των σπόρων ανέλαβε μετά το 1978 η Κ.Υ.Δ.Ε.Π. και για τη διακίνηση των λιπασμάτων μετά το 1984 (στον παλιότερο ρόλο της Α.Τ.Ε.) η Σ.Υ.Ν.Ε.Λ.

3.7.1. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ Σ.Π.Ε.

Η Σ.Π.Ε. (Συνεταιριστική Προμηθευτική Ένωση) ιδρύθηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο με κύριο έργο της τον εφοδιασμό των συνεταιριστικών οργανώσεων με είδη γεωργικής και οικιακής χρησιμότητας.

Στην αρχή πήρε πρωτοβουλία αρχικά για αντιπροσώπευση παραγωγών εταιριών φυτοφαρμάκων του εξωτερικού, την εισαγωγή και τον εφοδιασμό των Α.Σ.Ο. με γεωργικά φάρμακα και στη

συνέχεια και με την παραγωγή τους (υποσυσκευασία ή και φορμουλάρισμα).

Αν και στη διάρκεια της προσπάθειας αυτής δεν έγινε δυνατό να ξεπεράσει η Σ.Π.Ε. τη συμμετοχή με 5% στις ποσότητες των φυτοφαρμάκων (υποσυσκευασία, φορμουλάρισμα και χονδρεμπόριο) και το 3% στις αξίες μέχρι το 1986 έπαιξε έναν ιδιαίτερο ρόλο στην αγορά των γεωργικών φαρμάκων.

Από έρευνα που πραγματοποιήθηκε (Πίνακες 3 και 4) προκύπτει ότι οι αυξήσεις στις τιμές των φαρμάκων που έγιναν από τη Σ.Π.Ε. (από 20%-60% στο διάστημα 1981-84) ήταν σημαντικά χαμηλότερες από τις αυξήσεις αντίστοιχων φαρμάκων άλλης Ελληνικής ιδιωτικής εταιρείας (από 47,6% ως 156,9%). Η Σ.Π.Ε. δηλαδή προκαλούσε έναν ανταγωνιστικό ρόλο στις τιμές των φαρμάκων προς τα κάτω με άμεσα θετική επίπτωση στο αγροτικό εισόδημα.

Ενας δείκτης για την επίδραση στο κόστος παραγωγής και το εισόδημα του αγρότη βγαίνει απ'τα στοιχεία του πίνακα 4. Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι αν κάποιος αγρότης χρησιμοποιούσε φάρμακα της Σ.Π.Ε. το 1984 είχε μείωση των εξόδων του για φάρμακα κατά 49,9%.

Μετά το 1986, τόσο για εμπορικούς λόγους, όσο και από υποκειμενικές αδυναμίες, προκλήθηκε συρρίκνωση του φορέα αυτού, με αποτέλεσμα σήμερα να υπολειπουργεί και να συμμετέχει μόνο με 2% στην αγορά των γεωργικών φαρμάκων.

3.7.2. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ Σ.Π.Ε.Κ.Α.

Στον τομέα της αντιπροσώπευσης εισαγωγής και εμπορίας ελκυστήρων, θεριζοαλωνιστικών, βαμβακοσυλλεκτικών μηχανών και άλλων εργαλείων δημιουργήθηκε η Σ.Π.Ε.Κ.Α. (Συνεταιριστική Τεχνική Εμπορική Εταιρεία).

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα 5 ο φορέας αυτός ανέπτυξε έντονη δραστηριότητα στον τομέα των γεωργικών μηχανημάτων. Όμως στον κλάδο αυτό είχε έναν χωρίς προηγούμενο ανταγωνισμό από τις παραγωγούς εταιρείες γεωργικών μηχανημάτων οι οποίες εγκατέστησαν στη χώρα μας θυγατρικές εταιρείες, υποκαταστήματα και αντιπροσώπους τους.

Με την εισαγωγή από την πρώην Σοβιετική Ένωση μηχανημάτων (URSUS, BELARUS), σε τιμές σημαντικά χαμηλότερες, την αποκλειστική εισαγωγή και αντιπροσώπευση των Γαλλικών RENAULT δημιουργήθηκαν θετικές προϋποθέσεις και είχε ο φορέας αυτός μια σταθερή πορεία μέχρι το 1980.

Στο μετέπειτα διάστημα διαμορφώθηκε μια πτωτική τάση τόσο εξαιτίας του μηδενισμού της χρήσης των Σοβιετικών βαμβακοσυλλεκτικών, της απώλειας της αντιπροσώπευσης της RENAULT και της URSUS, καθώς και της ύπαρξης αδυναμιών του φορέα στον οξυμένο εμπορικό ανταγωνισμό.

3.7.3 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ Σ.Υ.Ν.Ε.Α.

Η ΣΥΝΕΑ (Συνεταιριστική Εταιρεία Λιπασμάτων) ιδρύθηκε το 1981 με τη συμμετοχή των συνεταιριστικών οργανώσεων (70% του κεφαλαίου) και της ΑΤΕ.

Σήμερα η ΣΥΝΕΑ, περιορίζεται στο ρόλο του διακινητή των

λιπασμάτων χωρίς να παρεμβαίνει αποφασιστικά στον εκσυγχρονισμό των λιπασμάτων και στην εφαρμογή μια σύγχρονης λιπασματικής πολιτικής.

3.7.4 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΔΕΠ.

Η ΚΥΔΕΠ (Κοινοπραξία Ενώσεων Συνεταιρισμών Διαχείρισης Εγχώριων Προϊόντων) εκτός από το εμπόριο ζωοτροφών έχει αναλάβει για λογαριασμό των συνεταιριστικών οργανώσεων και τον εφοδιασμό τους με σπόρους. Επίσης η ΚΥΔΕΠ έχει αναλάβει και την σποροπαραγωγή που στο παρελθόν ανήκε στις αρμοδιότητες του δημοσίου. Ο πίνακας 6 δείχνει τη δραστηριότητα της ΚΥΔΕΠ στην διάθεση των σπόρων.

Ιδιαίτερα μετά το 1981 και με αφορμή την έναρξη της εισαγωγής και χρήσης υβριδίων καλαμποκιού ξένων εταιρειών με διπλάσιες αποδόσεις η ΚΥΔΕΠ άρχισε να αναπτύσσει δραστηριότητα και στα υβρίδια καλαμποκιού. Έτσι επιτεύχθηκε η μαζική παραγωγή και διάθεση μέσω των ΑΣΟ των υβριδίων, πχ-95, ΗΛΙΟΣ, ΑΡΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΑΠΟΛΛΩΝ και ΑΘΗΝΑ κατάλληλα για τις εδαφοκλιματικές συνθήκες της χώρας, με σημαντικές αποδόσεις και σε τιμές αισθητά χαμηλότερες από τις εισαγόμενες ποικιλίες.

Μετά το 1987 με την κατάργηση της αποκλειστικότητας της ΚΥΔΕΠ στη διάθεση των σπόρων άρχισε σταδιακή μείωση της συμμετοχής της και στη διάθεση και στην παραγωγή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
Συμμετοχή της ΣΠΕΚΑ στην εμπορία μηχανημάτων

		Μ Η Χ Α Ν Η Μ Α		
		ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ	ΒΑΜΒΑΚΟΣΥΛΛΕΚΤΙΚΕΣ	ΘΕΡΙΖΑΛΩΝΙΣΤΙΚΕΣ
70	TEM %	854 16.7	0 0.0	30 29.7
71	TEM %	349 8.6	3 100	10 9.4
72	TEM %	648 12.9	94 74.0	17 12.7
75	TEM %	1567 13.9	0 0.0	16 5.0
78	TEM %	1394 11.6	30 20.0	41 12.0
80	TEM %	2004 8	8 12.3	93 20.0
82	TEM %	1344 10.7	0 0.0	40 16.7
85	TEM %	1028 9.7	0 0.0	70 22.8
87	TEM %	242 5.6	0 0.0	19 44.2
970 - 1987		11.8	13.7	12.5

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Συμμετοχή της ΚΥΔΕΠ στην διάθεση των σπόρων
 ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΣΕ ΤΟΝΝΟΥΣ

	1983		1984		1985		1986		1987	
	ΣΥΝΟ- ΛΙΚΗ ΔΙΑ- ΘΕΣΗ	ΣΥΜ- ΜΕΤΟ- ΧΗ ΚΥΔΕΠ	ΣΥΝΟ- ΛΙΚΗ ΔΙΑ- ΘΕΣΗ	ΣΥΜ- ΜΕΤΟ- ΧΗ ΚΥΔΕΠ	ΣΥΝΟ- ΛΙΚΗ ΔΙΑ- ΘΕΣΗ	ΣΥΜ- ΜΕΤΟ- ΧΗ ΚΥΔΕΠ	ΣΥΝΟ- ΛΙΚΗ ΔΙΑΘΕ- ΣΗ	ΣΥΜ- ΜΕΤΟ- ΧΗ ΚΥΔΕΠ	ΣΥΝΟ- ΛΙΚΗ ΔΙΑΘΕ- ΣΗ	ΣΥΜ- ΜΕΤΟ- ΧΗ ΚΥΔΕΠ
ΙΝΟΠΩΡΙΝΑ ΤΗΡΑ	267 χιλ.	45748	250 χιλ.	40022	242 χιλ.	29800	230 χιλ.	25050	230 χιλ.	31550
ΡΙΔΙΑ ** ΛΑΜΠΟΚΙΟΥ	4205	4205*	6000	6000*	4800	4800*	4600	4600*	4101	4101*
ΧΑΝΘΗ	4746	4746	6534	6534	6014	6014	6125.5	6125.5	7240.6	7240.6
ΜΒΑΚΙ ***	7763	7763	9531	9531	11060	11060	10014	10014	8320	8320

ο σύνολο ντόπιας παραγωγής υβριδίων και εισαγομένων.
 Το 1988 διατέθηκαν 1080 τόνοι ντόπιας παραγωγής υβριδίων καλαμποκιού από ΚΥΔΕΠ και 3000 τόνοι από το ελεύθερο εμπόριο. Το 1989 διατέθηκαν 500 οι από την ΚΥΔΕΠ και 3500 τόνοι από το ελεύθερο εμπόριο.
 Μετά το 1987 η παραγωγή βαμβακόσπορου πέρασε από τον Οργανισμό Βάμβακος ν ΚΥΔΕΠ και από τότε διαφαίνονται τάσεις εισαγωγής βαμβακόσπορου με ίστοιχη μείωση της ντόπιας συμμετοχής.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ
ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ.

4.1 ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ.

Το πολλαπλασιαστικό υλικό, τα λιπάσματα, τα γεωργικά φάρμακα και τα γεωργικά μηχανήματα αποτελούν μεγάλης σημασίας εφόδια για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Η αποδοτικότητα κατά τη χρήση τους καθορίζει σε μεγάλο βαθμό το αναμενόμενο οικονομικό αποτέλεσμα από την παραγωγή αγροτικών προϊόντων και επηρεάζει σημαντικά την αποδοτικότητα της εμπορίας αγροτικών προϊόντων.

Για να επιτυγχάνεται αποδοτικότερη χρήση των γεωργικών εφοδίων απαιτείται να πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

1. Να γίνει σωστή μελέτη των συνθηκών και εκτίμηση των αναγκών της γεωργικής εκμετάλλευσης.
2. Να επιλεγεί ο καταλληλότερος τύπος - μορφή - συνδυασμός - κατηγορία εφοδίου.
3. Να γίνει ακριβής προσδιορισμός των απαιτούμενων ποσοτήτων.
4. Να επιλεγεί ο χρόνος και η τεχνική εφαρμογής - χρήσης.
5. Να προσδιοριστεί το μέγεθος των δυσμενών επιδράσεων από τη χρήση, ώστε να μειωθούν στο ελάχιστο ή να προσδιοριστεί η δυνατότητα εξουδετέρωσής τους.

Μεγάλης σημασίας λοιπόν, για την αποδοτικότερη χρήση των γεωργικών εφοδίων είναι η διάδοση και αξιοποίηση των σχετικών επιστημονικών γνώσεων και πληροφοριών. Σημαντικό μέρος του έργου αυτού έχουν αναλάβει οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις.

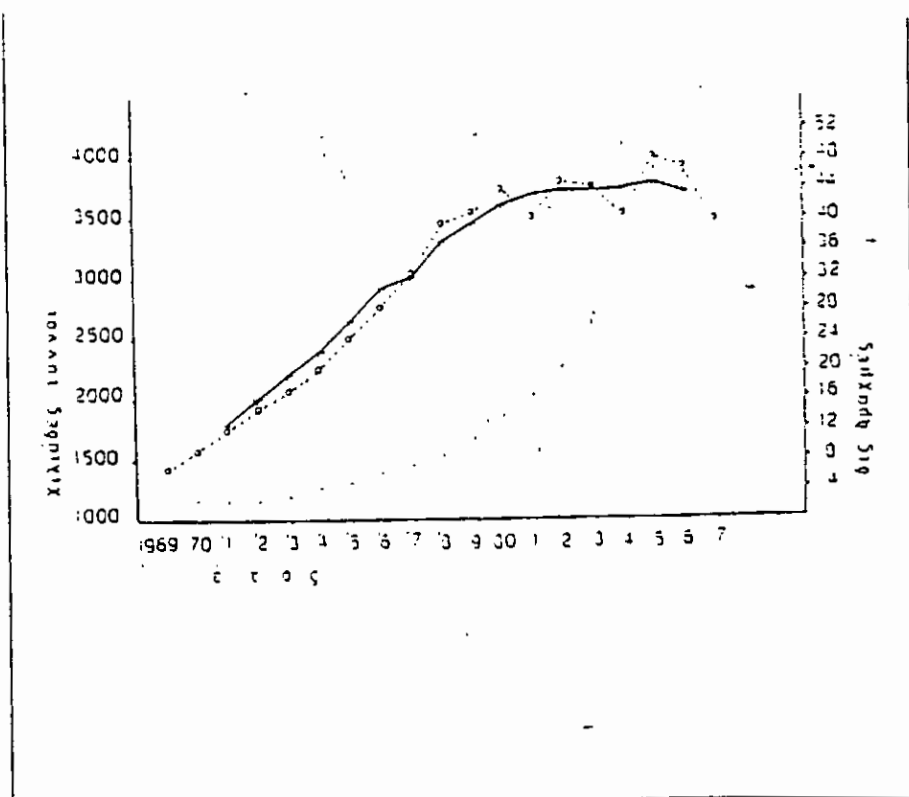
4.2 ΔΙΑΘΕΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΣΟ.

Η διάθεση γεωργικών εφοδίων στη χώρα μας γίνεται από ιδιωτικούς φορείς και τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις.

Οι ΑΣΟ διακινούν το σύνολο σχεδόν της ποσότητας ανόργανων λιπασμάτων που καταναλώνονται στη χώρα μας. Παράγουν και εμπορεύονται τη μεγαλύτερη ποσότητα πιστοποιημένου σπόρου. Εμπορεύονται επίσης μεγάλες ποσότητες γεωργικών φαρμάκων και μηχανημάτων, που αποτελούν μικρότερο μέρος των ποσοτήτων που καταναλώνονται.

Κατά την τελευταία εικοσαετία επήλθε μεγάλη αύξηση στις ποσότητες γεωργικών εφοδίων που διαθέτουν κατ'έτος οι ΑΣΟ στους αγρότες.

Στο σχήμα 1 παρουσιάζεται η διαχρονική αυτή εξέλιξη από το 1969 μέχρι το 1987 (ΑΤΕ εκθέσεις πεπραγμένων)

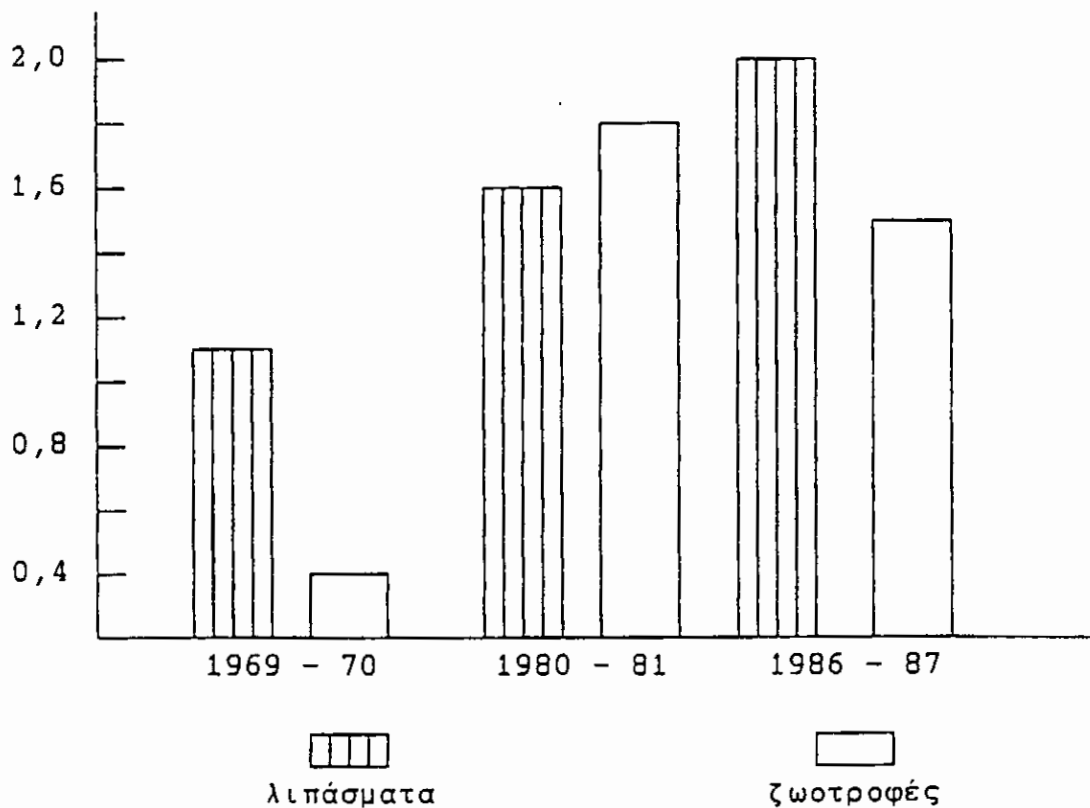
Σχήμα 1: Πορεία των ποσοτήτων γεωργικών εφοδίων που διατέθηκαν κατ'έτος απ' τις ΑΣΟ στη χώρα μας (σπόροι, λιπάσματα, γεωργικά φάρμακα, ζωοτροφές, λοιπά — πλαστικό κάλυψη, νήμα, καύσιμα κ.ά.). (ΑΤΕ. Εκθέσεις πεπραγμένων, περαιτέρω επεξεργασία του συγγραφέα).
 — : Ποσότητες που διατέθηκαν κατ'έτος σε χιλιάδες τόνους
 — : Κινητός μέσος όρος πέντε ετών.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ

- 78 -

Σ' αυτό το σχήμα παρατηρούμε ότι ο ετήσιος ρυθμός αύξησης (κλίση καμπύλης κινητού μέσου όρου) εμφανίζει βαθμιαία πτώση μετά το 1980. Κατά το χρονικό διάστημα 1969-1980 ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής είναι +9,55% ενώ κατά το διάστημα 1980-1984 είναι -0,98%.

Στα σχήματα 2 και 3, όπως και στον πίνακα 7, περιλαμβάνονται οι ποσότητες κατά είδος εφοδίου που διατέθηκαν κατ'έτος από τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις. Τα στοιχεία αποτελούν μέσους όρους των διετιών 1969-70, 1980-81 και 1986-87.

ΣΧΗΜΑ 2: Ποσότητες λιπασμάτων και ζωοτροφών που διατέθηκαν από τις ΑΣΟ κατά τα διαστήματα 1969-70, 1980-81 και 1986-87.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ

- 79 -

Στο σχήμα 2 παρατηρούμε την αύξηση των ποσοτήτων λιπασμάτων που διέθεταν κατ'έτος οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις. Συμπίπτει με την αύξηση της κατανάλωσης, σύμφωνα με τα παραπάνω αναφερθέντα. Η διάδοση της χρήσης λιπασμάτων, η αύξηση των αρδευομένων εκτάσεων, η δημιουργία και η διάδοση των νέων ποικιλιών και υβριδίων και επέκταση καλλιεργιών που απαιτούν μεγαλύτερες ποσότητες λιπασμάτων είναι οι κύριοι λόγοι που οδηγούν στην αύξηση αυτή. Στο ίδιο σχήμα παρατηρούμε ότι οι ποσότητες των ζωοτροφών που διέθεταν κατ'έτος υπερτετραπλασιάστηκαν κατά την περίοδο 1969-70 / 1980-81, ενώ ακολουθεί μείωση κατά την περίοδο 1980-81/1986-87.

Η μείωση κατά τη δεύτερη περίοδο αποδίδεται κυρίως σε μεταβολές που επήλθαν στο σιτηρέσιο των ζώων (αύξηση στη χρήση σύνθετων ζωοτροφών) και στην επέκταση της απ'ευθείας διάθεσης των απλών ζωοτροφών από τους παραγωγούς στους

κτηνοτρόφους

ΣΧΗΜΑ 3. Ποσότητες σπόρων, γεωργικών φαρμάκων και εφοδίων που διατέθηκαν από τις ΑΣΟ κατά το διάστημα 1969-70, 1980-81 και 1986-87.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ

- 80 -

Στο σχήμα 3 παρατηρούμε μεγάλη αύξηση στις ποσότητες σπόρων που διέθεταν κατ'έτος οι ΑΣΟ κατά το διάστημα 1969/70 - 1980/81 που αποδίδεται κυρίως στη διάδοση της χρήσης σπόρων κρατικής σποροπαραγωγής και στις αλλαγές που επήλθαν στη διάρθρωση των καλλιεργειών. Κατά το έτος 1980-81/1986-87 παρατηρούμε μείωση, που αποδίδεται κυρίως στη μείωση της ζήτησης και στη δραστηριοποίηση των ιδιωτών. Η μείωση της ζήτησης αποδίδεται κυρίως στη μείωση των απωλειών κατά τη σπορά, στην προσφυγή στην αυτοεξυπηρέτηση των αγροτών και στη στροφή στη χρήση μη πιστοποιημένου σπόρου, ως και στις μικρές αλλαγές στη διάρθρωση των καλλιεργειών.

Στις ποσότητες των γεωργικών φαρμάκων που διέθεταν κατ'έτος οι ΑΣΟ παρατηρούμε συνεχή μείωση, που αποδίδεται κυρίως στη διαρκή αύξηση της δραστηριότητας τους και στη μεγάλη δραστηριοποίηση των ιδιωτών στην εμπορία γεωργικών φαρμάκων.

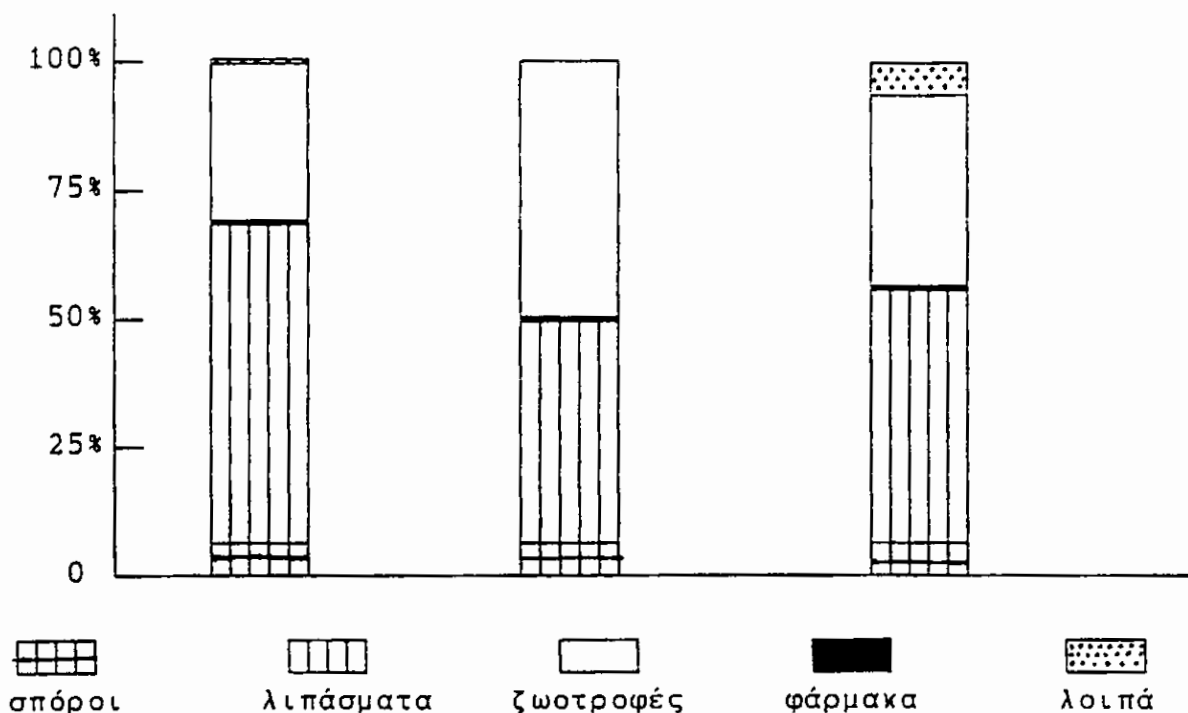
Στις ποσότητες των ειδών εφοδίων που υπάγονται στα "λοιπά", δε διαθέτουμε λεπτομερή στοιχεία και αρκούμαστε στην επισήμανση ότι η μεγάλη αύξηση της δραστηριότητας τους και στη μεγάλη δραστηριοποίηση των ιδιωτών στη εμπορία γεωργικών φαρμάκων.

Στις ποσότητες των ειδών εφοδίων που υπάγονται στα "λοιπά" δεν διαθέτουμε λεπτομερή στοιχεία και αρκούμαστε στην επισήμανση ότι η μεγάλη αύξηση κατά τη δεύτερη περίοδο μπορεί να αποδοθεί σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση των ποσοτήτων των καυσίμων που διέθεταν οι ΑΣΟ με τη δημιουργία μεγάλου αριθμού αντίστοιχων πρατηρίων και στη συνεχή αύξηση της κατανάλωσης καυσίμων.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ

- 81 -

Στο σχήμα 4 παρουσιάζεται η ποσοστιαία σύνθεση των ποσοτήτων των γεωργικών εφοδίων κατά τα αντίστοιχα χρονικά διαστήματα. Παίρνοντας λοιπόν υπόψη και τα στοιχεία του πίνακα 7, παρατηρούμε ότι το 93,5%-96,3% του συνόλου των εφοδίων που διαθέτουν οι ΑΣΟ αποτελούν τα λιπάσματα και οι ζωοτροφές.

ΣΧΗΜΑ 4. Ποσοστιαία σύνθεση των γεωργικών εφοδίων που διέθεσαν οι ΑΣΟ κατά τα χρονικά διαστήματα 1969/70, 1980/81 και 1986/87.

4.3 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΣΟ.

Στη χώρα μας υπάρχουν 126 δευτεροβάθμιες και 6726 πρωτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις, από τις οποίες κατά το 1987 διέθεσαν γεωργικά εφόδια αντίστοιχα οι 123 και 3771. Επίσης οι ΑΣΟ διαθέτουν χώρους αποθήκευσης και λοιπά μέσα και εξοπλισμό, ως και έμπειρο προσωπικό που μπορεί να συμβάλλει στην αποδοτικότερη εμπορία και χρήση των εφοδίων.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ

- 82 -

Με τη διασπορά σ'όλο τον εθνικό χώρο οι ΑΣΟ μπορούν να εξασφαλίζουν:

1. Άμεση επαφή με τους αγρότες.
2. Αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφόρησης (αγρότες-προμηθευτές).
3. Εντατική διανομή-διάθεση και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές.
4. Ικανοποίηση και των πιο εξειδικευμένων αναγκών των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Με τους διαθέσιμους χώρους αποθήκευσης (7574,6 χιλιάδες μ³, πλην σιλό και αποθηκών βιομηχανιών) μπορούν να πετύχουν:

1. Καλύτερους όρους κατά την αγορά εφοδίων.
2. Διατήρηση της ποιότητας και μεγαλύτερη ασφάλεια κατά την αποθήκευση.
3. Εγκαιρη διάθεση των αναγκαίων ποσοτήτων.
4. Μείωση του κόστους διακίνησης με την συμπληρωματική ή αποκλειστική χρησιμοποίηση αποθηκευτικών χώρων.

Με τα λοιπά διαθέσιμα μέσα (εργαστηριακός εξοπλισμός, ζυγοί, μηχανές, κ.λπ.) επιτυγχάνονται:

1. Καλύτεροι έλεγχοι της ποιότητας και των ποσοτήτων των γεωργικών εφοδίων.
2. Μείωση του απαιτούμενου χρόνου για τις αγοραπωλησίες.
3. Μείωση του κόστους διακίνησης.

Με το έμπειρο επιστημονικό, τεχνικό και εργατικό προσωπικό των ΑΣΟ επιτυγχάνονται:

1. Επιλογή των καταλληλότερων μορφών ή τύπων γεωργικών εφοδίων.
2. Εγκαιρη προμήθεια.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ

- 83 -

3. Μικρότερο κόστος διακίνησης - εμπορίας και μεγαλύτερη ασφάλεια κατά τις διάφορες λειτουργίες.
4. Καλύτεροι έλεγχοι ποιότητας εφοδίων.
5. Καλύτερη αμφίδρομη πληροφόρηση, ώστε να ενημερώνονται ταχύτερα και πληρέστερα οι αγρότες για τις νέες μορφές ή τύπους και οι προμηθευτές για τις νέες ανάγκες (νέες προσβολές, ελλείψεις στοιχείων, κ.λπ.)
6. Παροχή συμπληρωματικών συμβουλών και εκπαίδευσης προς τους αγρότες σχετικά με τη χρήση εφοδίων, τη δυνατότητα υποκατάστασης μιας μορφής από άλλη, την οικονομική οργάνωση της αγροτικής παραγωγής, κ.λπ.
7. Μεγαλύτερη δυνατότητα προώθησης των νέων μορφών - τύπων εφοδίων.
8. Μεγαλύτερη δυνατότητα προώθησης της συλλογικής χρησιμοποίησης γεωργικών εφοδίων.
9. Μεγαλύτερη δυνατότητα παραγωγής ορισμένων ειδών ή μορφών γεωργικών εφοδίων.

4.4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.

1. Η μεγαλύτερη ενεργόποίηση των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων στον τομέα της διάθεσης των γεωργικών εφοδίων έχει μεγάλη σημασία για τη χώρα μας με το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης των αγροτών, το μικρό μέγεθος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, τα συστήματα πολυκαλλιέργειας που εφαρμόζονται και τα προβλήματα που δημιουργούνται από τη γεωφυσική διαμόρφωση και τη βαθμιαία μείωση των επιδοτήσεων ορισμένων εφοδίων.

2. Οι ίδιοι λόγοι, μαζί με τις αδυναμίες στους τομείς της γεωργικής έρευνας και εκπαίδευσης και τις αδυναμίες στην παροχή υπηρεσιών γεωργικών εφαρμογών και ανάπτυξης, καθιστούν αναγκαία την ενεργοποίηση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, ώστε να συμβάλλουν στην αποδοτικότερη χρήση των γεωργικών εφοδίων. Προς την κατεύθυνση αυτή μπορεί να βοηθήσει το έμπειρο επιστημονικό προσωπικό που διαθέτουν.

3. Οι ΑΣΟ οφείλουν να συμβάλλουν στην παραπέρα μελέτη των αδυναμιών που υπάρχουν και έχουν σχέση με την εμπορία και τη χρήση των γεωργικών εφοδίων στη χώρα μας, καθ'όσον οι σχετικές ελλείψεις, σ'αντίθεση με άλλες χώρες, είναι μεγάλες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ισότιτες γεωργικών εφοδίων που διατέθηκαν από τις ΑΣΟ στους αγρότες κατά τις περιόδους 1969-70, 1980-81 και 1986-87 (μέσοι όροι διετιών).

ΕΙΔΟΣ ΕΦΟΔΙΟΥ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 1969-70		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 1980-81		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 1986-87	
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΤΕΘΗΚΕ ΣΕ ΧΙΛ.ΤΟΝ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΤΕΘΗΚΕ ΣΕ ΧΙΛ.ΤΟΝ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΤΕΘΗΚΕ ΣΕ ΧΙΛ.ΤΟΝ.	ΠΟΣΟΤΗΤΑ % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΟΡΟΙ	63318	3.99	102919	2.86	67635	1.80
ΠΑΣΜΑΤΑ (νόργανα)	1068764	67.35	1653560	47.97	1965765	52.41
Αγροτικά φάρμακα	28063	1.77	27365	0.76	19593	0.52
Ποιμαστροφές (συμπυκνωμένες)	414529	26.12	1810986	50.36	1554676	41.46
Πλάστικά (ελαστικό κάλυψης, τύσιμα, υλικά μηχανοκίνησης, νήμα, κ.λπ.)	12185	0.77	1885	0.05	142786	3.81
ΣΥΝΟΛΟ	1586860	100.00	3596714	100.00	3750455	100.00

ΠΗΓΗ: ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΑΤΕ 1970-1988, ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ.

ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ Σ.Ο. ΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ - ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πριν από τρεις περίπου δεκαετίες οι συνεταιρισμοί ξεκίνησαν την κατασκευή βιομηχανικών εγκαταστάσεων, κατ' αρχάς τοπικού χαρακτήρα και στη συνέχεια επεκτάθηκαν σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις και συγκροτήματα μεγάλης κλίμακας που σήμερα απορροφούν - ρυθμίζουν - βελτιώνουν και ελέγχουν την αγροτική παραγωγή της χώρας.

Ο δυναμικότερος κλάδος σήμερα, είναι η παραγωγή κονσερβοποιημένων και συσκευασμένων φρούτων και λαχανικών, τα κατεψυγμένα προϊόντα, οι βιομηχανίες και βιοτεχνίες επεξεργασίας σιτηρών, γάλακτος, κρέατος, παραγωγής ζωοτροφών, κ.α. Η ανάγκη διατήρησης και διανομής των προϊόντων αυτών, τόσο στην εγχώρια όσο και στην ξένη αγορά, έδωσε πρωτεύοντα ρόλο στα υλικά συσκευασίας.

Τα υλικά συσκευασίας περιλαμβάνουν τρεις σημαντικούς υποκλάδους:

1. Μεταλλικά κυτία - δοχεία (λευκοσιδηρά-αλουμινιακά)
2. Χάρτινη συσκευασία (χαρτοκιβώτια, χάρτινες σακκούλες, κ.α.)
3. Φιαλοειδή.

Τα υλικά συσκευασίας, ως βασικός ρυθμιστής του κόστους και της ανταγωνιστικότητας των μεταποιημένων προϊόντων σε συνδυασμό με την εξασφάλιση της ποιότητας και της εμφάνισης των προϊόντων προκαλεί το ενδιαφέρον του συνεταιριστικού κινήματος που κατέχει πρωτεύουσα θέση στους κλάδους αυτούς.

5.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ.

Η εξέλιξη της τεχνικής των μεθόδων μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων με εισαγωγή νέων τεχνολογιών που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες καταναλωτικές απαιτήσεις, προκάλεσαν την ανάγκη σύγχρονων επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας τόσο στην παραγωγική διαδικασία, όσο και στη συσκευασία και αποθήκευση των προϊόντων.

Για το λόγο αυτό οι συνεταιρισμοί ξεκίνησαν την κατασκευή βιομηχανικών εγκαταστάσεων μεγάλης κλίμακος. Οι επενδύσεις αυτές ολοκληρώθηκαν με πολύ γρήγορους ρυθμούς και έτσι φάνηκε μια δυναμή προοπτική ανάπτυξης με έμφαση στον τομέα των γεωργικών βιομηχανιών και των μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων.

Ο κλάδος των κονσερβοποιημένων τροφίμων, φρούτων και λαχανικών είναι απ'τους πιο δυναμικούς. Η Ελλάδα κατέχει μια απ'τις πρώτες θέσεις στις εξαγωγές κονσερβοποιημένων φρούτων, της τάξης περίπου 150 εκατομμυρίων δολλαρίων σ'όλο τον κόσμο.

Τα κονσερβοποιημένα φρούτα, είναι αντικείμενο των περισσότερων συνεταιριστικών γεωργικών βιομηχανιών όπως της ομοσπονδίας Γ.Σ.Θ., της ΣΕ.ΚΟ.ΒΕ., της ΣΕΒΑΘ, της Ε.Γ.Σ. Λαγκαδά, Ε.Γ.Σ. Γιαννιτσών, της ΕΛ.ΒΕ.ΝΑ., Α.Σ., ΜΕΛΙΣΣΑ, "ΡΕΑ" Αργολίδας, ΑΒΙΚΩ, κ.α. που είναι σήμερα οι πιο αξιόλογες και παράγουν πάνω από 35% της συνολικής εγχώριας παραγωγής σε κονσέρβες φρούτων, λαχανικών και τοματοπολτού. Σημαντική είναι και η παρουσία της "ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ" ΣΥΝ.ΠΕ. στην επεξεργασία και τυποποίηση ελαιολάδου.

Ολο και περισσότερα είδη τροφίμων συσκευάζονται και τυποποιούνται με στόχο τη διακίνηση τους στις ολοένα αυξανόμενες αγορές της Δύσης και της Ανατολής.

Η διάθεση των Συνεταιρισμών για τη δημιουργία συνεταιριστικών εταιρειών υλικών συσκευασίας, είναι αρκετά παλαιά, καθυστέρησε όμως για δύο κυρίως λόγους:

α. Οι εταιρείες υλικών συσκευασίας στην Ελλάδα, είναι θυγατρικές μεγάλων διεθνών ομίλων, οι οποίοι παράλληλα ελέγχουν την τεχνογνωσία και τις πηγές πρώτων υλών.

β. Απαιτούνται μεγάλα κεφάλαια για την εξασφάλιση και λειτουργία της παραγωγής των υλικών συσκευασίας.

Όμως με την ίδρυση συνεταιριστικών εταιρειών υλικών συσκευασίας, κατορθώθηκε η σταθεροποίηση στην ευχέρεια διάθεσης και ετήσιας αύξησης της τιμής των προϊόντων, με αποτέλεσμα το τελικό προϊόν να καθίσταται ανταγωνιστικότερο.

5.2.1 ΚΛΑΔΟΣ ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΩΝ ΚΥΤΙΩΝ.

Με την εξαγορά του εργοστασίου Ελευσίνας της NATIONAL CAN από την συνεταιριστική εταιρεία ΣΠΕΚΑ, δημιουργήθηκε μια πρώτη εναλλακτική λύση για τα λευκοσίδηρα κυτία. Με την επαναλειτουργία της βιομηχανίας από την ΣΠΕΚΑ, η κατάσταση του κλάδου έχει διαφοροποιηθεί σημαντικά από την περίοδο 1980-84, όπου από το κλείσιμο της οποίας, παρουσιάσθηκαν τα εξής φαινόμενα:

α. ελλειματική αγορά κυτίων, με συνέπεια τη δημιουργία σοβαρών προβλημάτων παραγωγής στις μεταποιητικές μονάδες.

β. αύξηση εισαγωγών κυτίων από την Ιταλία, Γαλλία και Κύπρο,

αμφιβόλου ποιότητας.

γ. αύξηση της τιμής των κυτίων από τις ανταγωνίστριες εταιρείες HELLAS CAN, ΕΛΣΑ, με συνέπεια την αύξηση του κόστους κονσερβοποιημένων αγροτικών προϊόντων.

Με τη λειτουργία της ΣΠΕΚΑ ΣΥΝ-ΚΥΤ οι εισαγωγές κυτίων ελαττώθηκαν από 30% το 1984 σήμερα δεν ξεπερνούν το 5% και αυτό σε ειδικά κυτία. Επίσης οι τιμές παρέμειναν σε σταθερά επίπεδα, ιδιαίτερα των κυτίων που προορίζονται για την ελληνική αγορά, μέση αύξηση περί το 5% ετησίως. Η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων επιτρέπει την εξαγωγή σήμερα κενών κυτίων στις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Β.Αφρικής.

Τό κυτιοποιείο της Ο.Γ.Σ.Θ. δεν θεωρείται παραγωγική μονάδα με παρεμβατικό ρόλο στην αγορά, μια που χρησιμοποιείται για την κάλυψη μέρους μόνο των αναγκών του εργοστασίου κονσερβών.

Η συνεταιριστική κυτιοποιεία των εταιριών ΣΕΒΑΘ, ΝΕΣΤΟΣ, κ.λπ. δεν έχει ακόμα προχωρήσει στην υλοποίηση των επενδυτικών της σχεδίων, παράλληλη την έγκριση του από το Ν.1262/82 για ύψος επένδυσης περίπου 1 δις δραχμές.

5.2.2 ΚΛΑΔΟΣ ΧΑΡΤΟΚΙΒΩΤΙΩΝ - ΧΑΡΤΟΤΕΛΛΑΡΩΝ.

Το εργοστάσιο χαρτοκιβωτίων της AGROPACK είναι το μόνο που ανήκει στον συνεταιριστικό χώρο. Η βιομηχανία αυτή κατασκευάστηκε το 1985-86, στην βιομηχανική περιοχή της Λαμίας, βασιζόμενη στις αναπτυξιακές διατάξεις του Ν.1262/82. Στο εργοστάσιο "AGROPACK" η ΣΠΕΚΑ κατέχει το 55% των μετοχών και το υπόλοιπο 35% ιδιώτης.

Με την παρουσία της AGROPACK το 1987 η κατάσταση του κλάδου διαφοροποιήθηκε σημαντικά. Ο σύγχρονος εξοπλισμός και η πολύ υψηλή παραγωγικότητα του εργοστασίου, έκανε δυνατή την παραγωγή εναλλακτικών προϊόντων σε μικρά χρονικά διαστήματα και με σχετικά μικρό κόστος.

Παρόλο που η AGROPACK δεν κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς εξανάγκασε με την ποιότητα κατασκευής των χαρτοκιβωτίων, τις μεγάλες εταιρείες να ευθυγραμμιστούν ποιοτικά. Σημαντική επίσης είναι και η παρέμβαση της στη διαμόρφωση των τιμών, μια που η ετήσια αύξηση των χαρτοκιβωτίων δεν ξεπερνά κατά μέσο όρο το 5-6% ετησίως.

5.2.3 ΚΛΑΔΟΣ ΓΥΑΛΙΝΩΝ ΦΙΑΛΩΝ.

Με την οριστική πτώση λειτουργίας της "OWENS" ο κλάδος των φιαλοειδών χαρακτηρίζεται από ολιγοπωλιακή διάρθρωση, στον οποίο το συνεταιριστικό κίνημα δεν έχει καμία παρουσία. Θεωρείται σημαντικός κλάδος για την εθνική οικονομία και προς το παρόν εκτιμάται ελλειμματικός ως προς τη ζήτηση.

5.3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Οι συνεταιριστικές εταιρείες υλικών συσκευασίας αντιμετωπίζουν σε μεγάλο βαθμό τα προβλήματα που έχουν σήμερα όλες οι ΑΣΟ σε θέματα χρηματοδοτήσεων, επενδύσεων, ευελιξίας, προσαρμογής, κ.α.

Από τον χαρακτήρα όμως των προϊόντων που επεξεργάζονται έχουν και ορισμένα ειδικά προβλήματα όπως:

1. Λόγω του μεγάλου χρόνου ανακύκλωσης των κεφαλαίων που

απαιτούνται, γίνεται δύσκολη η εξασφάλιση αποθεμάτων και παράλληλα μειώνεται η παραγωγική ετοιμότητα.

2. Η έλλειψη ιδίων κεφαλαίων, αποκλείει ουσιαστικά κάθε νέα επένδυση για μείωση του κόστους παραγωγής και αύξησης της παραγωγικότητας.

Οι σημαντικότεροι παράγοντες για τη βελτίωση της οικονομικής τους θέσης είναι:

1. Η βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων
2. Αύξηση του φάσματος των προϊόντων και των υλικών για νέα προϊόντα που βελτιώνουν τη διάθεση και καθιστούν ευκολότερο τον ανταγωνισμό.
3. Μείωση του κόστους παραγωγής και παράλληλη αύξηση του συνολικού παραγόμενου προϊόντος.
4. Επάνδρωση με στελέχη ικανά να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα και την προσαρμογή στις σύγχρονες απαιτήσεις της τεχνολογίας.
5. Επιστασία της οργάνωσης των ποιοτικών μεθόδων και της τήρησης αυστηρών προδιαγραφών.
6. Ορθολογιστικό προγραμματισμό αποθεμάτων έτοιμων προϊόντων.

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ Α.Σ.Ο.

6.1 Η ΔΙΑΘΕΣΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΜΕ ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΚΑΙ SUPER MARKETS
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΩΝ Α.Σ.Ο.

Η απουσία καταναλωτικών συνεταιρισμών από τα περισσότερα αστικά και αγροτικά κέντρα που εξυπηρετούν τους παραγωγούς, οδήγησε τις συνεταιριστικές οργανώσεις και πρώτα-πρώτα τις ενώσεις στην εγκατάσταση αρχικά πρατηρίων για τον εφοδιασμό των παραγωγών με τα κυριότερα είδη οικιακής χρήσεως (ελαιόλαδο, ζάχαρη, ζυμαρικά, σαπούνι, κ.λπ.) και πιο πρόσφατα σούπερ μάρκετς που διαθέτουν όχι μόνο τα συνεταιριστικά προϊόντα τα οποία προωθούν κατά προτεραιότητα, αλλά και πλήθος άλλων ειδών.

Κατά το τέλος του 1982 λειτουργούσαν σε ολόκληρη τη χώρα περίπου 700 πρατήρια και 300 σούπερ μάρκετς συνεταιριστικών οργανώσεων, με συνολικό κύκλο εργασιών περίπου 13 δις δρχ. Η σημασία των καταστημάτων αυτών είναι διπλή. Από το ένα μέρος συντελούν στην καλύτερη αξιοποίηση των εισοδημάτων των μελών των συνεταιρισμών, αυξάνοντας την αγοραστική τους αξία, αφού κατά κανόνα διαθέτουν τα είδη τους σε χαμηλότερες τιμές, ενώ από το άλλο μέρος, επειδή διαθέτουν προϊόντα και σε καταναλωτές που δεν είναι μέλη τους, συντελούν στη γενικότερη συμπίεση των τιμών της αγοράς προς τα κάτω.

6.2 Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ.

Στην κατηγορία του εφοδιασμού των παραγωγών όχι σε είδος αλλά σε χρήμα, εντάσσεται και η δραστηριότητα των

συνεταιρισμών στην αγροτική πίστη. Η αγροτική πίστη ασκείται στην Ελλάδα από την Αγροτική Τράπεζα (ΑΤΕ), που ιδρύθηκε το 1929. Ένας μεγάλος αριθμός συνεταιρισμών είχε ιδρυθεί ως τότε με σκοπό την άσκηση της αγροτικής πίστεως και την απαλλαγή των αγροτών από την τοκογλυφία. Η άσκηση της αγροτικής πίστεως από την ΑΤΕ με τη χρησιμοποίηση υποκαταστημάτων της, μαζί με τη χορήγηση δανείων με επιτόκια επιδοτημένα από το δημόσιο, περιόρισαν το ρόλο των συνεταιρισμών σε διαμεσολαβητικό. Μέχρι και σήμερα ο ρόλος στην αγροτική πίστη των περισσοτέρων από τους λεγόμενους πιστωτικούς συνεταιρισμούς είναι διαμεσολαβητικός. Δηλαδή η ΑΤΕ ακολουθεί και για τα μέλη του συνεταιρισμού τη διαδικασία των ατομικών δανείων, που ακολουθεί και για τους μη συνεταιρισμένους παραγωγούς, ενώ ο συνεταιρισμός συνεργάζεται στη συγκέντρωση των αιτήσεων δανεισμού, στην παραλαβή των ποσών που εγκρίνονται και στην παράδοσή τους στα μέλη του.

Περισσότερο ουσιαστικός είναι ο ρόλος ενός μέρους (περίπου 470 κατά το 1982) των πρωτοβαθμίων συνεταιρισμών και δύο ενώσεων που έχουν αναλάβει την "αυτοτελή" άσκηση της αγροτικής πίστεως. Στην περίπτωση αυτή τα δάνεια δεν είναι ατομικά αλλά συλλογικά. Δανειζόμενος από την ΑΤΕ δεν είναι ο κάθε παραγωγός χωριστά, αλλά ο συνεταιρισμός. Το δάνειο της ΑΤΕ χορηγείται προς το συνεταιρισμό και ο συνεταιρισμός το κατανέμει στα μέλη του ακολουθώντας τους κανόνες που εφαρμόζει και η ΑΤΕ, με μερικές δυνατότητες αποκλίσεως από αυτούς. Ο τρόπος αυτός δανεισμού εξυπηρετεί τα μέλη του συνεταιρισμού, αφού οι δόσοληψίες τους γίνονται με το

συνεταιρισμό που είναι πιο κοντά και όχι με το υποκατάστημα της ΑΤΕ. Διευκολύνει επίσης την ΑΤΕ, αφού αντί για 100 και περισσότερους λογαριασμούς με αντίστοιχους οφειλέτες της διεκπεραιώνει ένα μόνο λογαριασμό. Ο συνεταιρισμός στην περίπτωση αυτή εκτελεί ένα διαχειριστικό έργο που διαφορετικά θα εκτελούσε η ΑΤΕ και για το λόγο αυτό έχει καθοριστεί και ορισμένη αποζημίωση για τις δαπάνες του. Η μέθοδος αυτή ασκήσεως της αγροτικής πίστωσης έχει αποδειχθεί στην πράξη αποτελεσματική, αλλά επεκτείνεται με βραδύ ρυθμό.

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Όπως ήδη αναφέρθηκε: "ο σκοπός και το πρόγραμμα του συνεταιρισμού είναι να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για τη βελτίωση της οικονομικής θέσης και των κοινωνικών και βιοτικών συνθηκών των μελών του".

Με τις επιτυχίες τους στον οικονομικό στίβο, προώθησαν εντυπωσιακά την κοινωνική προσφορά προς τα μέλη τους με την ίδρυση σχολείων, βιβλιοθήκης, αιθουσών για διαλέξεις και ταμείο πρόνοιας.

Η προσέγγιση του θέματος θα γίνει με βάση τρεις άξονες:

- α. Με βάση τις συνεταιριστικές αρχές.
- β. Με βάση τη χρησιμοποίηση των πλεονασμάτων.
- γ. Με βάση τη γενικότερη προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.

7.1 ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ.

Επισημαίνονται τα ακόλουθα σημεία:

1. Η δυνατότητα καθενός να γίνει μέλος. Εκείνος που κρίνει ότι τα συμφέροντά του εξυπηρετούνται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού και αποδέχεται τους κανόνες του, μπορεί να γίνει μέλος.
2. Τα ίσα δικαιώματα ψήφου.
3. Χαμηλός ή καθόλου τόκος στο κεφάλαιο.
4. Οφέλη μόνο στους συνεργαζόμενους.
5. Δικαίωμα καθενός να μετέχει στη διοίκηση.
6. Κέρδη προερχόμενα από τρίτους δεν διανέμονται.
7. Προσφορά υπηρεσιών εκπαίδευσης.

Στην πράξη από πλειάδα ατόμων, αποτελεί βελτιωτικό στοιχείο για το σύνολο της κοινωνίας, διότι εμπεριέχουν το σεβασμό της γνώμης του άλλου, την παράλληλη πορεία των συμφερόντων των μελών, την άμεση και έμμεση αλληλοβοήθεια.

7.2 Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΩΝ.

Σχετικά με την κοινωνική διάσταση των συνεταιρισμών κατά τη χρησιμοποίηση των πλεονασμάτων επισημαίνονται τα ακόλουθα σημεία:

1. Αλληλεγγύη στη δημιουργία αποθεματικών.

Το παρακρατούμενο ποσό ορίζεται κατά κανόνα ως ποσοστό των συνολικών πλεονασμάτων, με τον τρόπο αυτό ουσιαστικά παρακρατούνται μεγαλύτερα ποσά από εκείνους που δικαιούνται μεγαλύτερες επιστροφές. Η ιδέα της κοινωνικής αλληλεγγύης υπεισέρχεται στην περίπτωση αυτή και στην οικονομική πρακτική.

2. Δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου.

Με τις επενδύσεις που πραγματοποιεί ο συνεταιρισμός δημιουργείται ένα μόνιμο κεφάλαιο που βρίσκεται στη διάθεση εκείνων που είναι κάθε φορά μέλη του. Το κεφάλαιο αυτό αποτελεί ένα κοινωνικό κεφάλαιο.

3. Αυτοασφάλιση - αλληλασφάλιση.

Η δημιουργία αποθεματικών κεφαλαίων από το πλεόνασμα αποτελεί τον τρόπο εξασφάλισης του συνεταιρισμού έναντι των επιχειρηματικών κινδύνων.

4. Αναγνώριση της συμβολής του προσωπικού.

Οι συνεταιρισμοί δεν ανήκουν στη συμβατική κατηγορία των εργοδοτών. Αναγκάζονται όμως να χρησιμοποιούν εξειδικευμένο προσωπικό στις υπηρεσίες τους, για να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν.

7.3 Η ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ.

1. Η εξυγίανση του ανταγωνισμού.

Η παρουσία των συνεταιρισμών στην αγορά για λογαριασμό των ενδιαφερομένων (παραγωγών - καταναλωτών) επενεργεί εξυγιαντικά συμπιέζοντας τα περιθώρια κέρδους σε λογικά επίπεδα και παρεμποδίζοντας την εκμετάλλευση μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών συνθηκών εκ μέρους των μεγάλων επιχειρήσεων. Οι συνεταιρισμοί στις περιπτώσεις αυτές παράγουν οφέλη όχι μόνο για τα μέλη τους αλλά και για τα μη μέλη που έχουν όμοια συμφέροντα, οφελούν επίσης το κοινωνικό σύνολο.

2. Αυξημένη αντοχή σε περιόδους κρίσης.

Οι συνεταιρισμοί υπάρχουν για να προσφέρουν υπηρεσίες στα μέλη τους κυρίως. Το χαρακτηριστικό αυτό συντελεί στη συνέχιση της λειτουργίας ενός συνεταιρισμού ακόμη και σε συνθήκες που θα οδηγούσαν σε διακοπή των εργασιών ιδιωτική επιχείρηση και κατά την τελευταία 15ετία στη μετατροπή μερικών μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων σε συνεταιρισμούς των εργαζομένων σε αυτές.

3. Περιφερειακή ανάπτυξη.

Οι συνεταιρισμοί, δεμένοι με τον τόπο εγκατάστασης των

ατόμων και αξιοποίησης επιτόπιων πόρων. Δραστηριότητες που δεν προσελκύουν ιδιώτες επενδυτές, μπορούν να αναληφθούν από συνεταιρισμούς των ενδιαφερομένων κατοίκων και να εξελιχθούν σε επιτυχημένες επιχειρήσεις, προσφέροντας απασχόληση και εισοδήματα στους κατοίκους.

4. Συνδιαχείρηση.

Παρά το γεγονός ότι οι συνεταιρισμοί υπήρξαν οι πρώτοι διδάξαντες στη συμμετοχή των εργαζομένων στα οικονομικά αποτελέσματα, κατά τις τελευταίες δεκαετίες υστέρησαν έναντι των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Όμως σχετικά πρόσφατη αναβίωση αυτής της πρακτικής υπόσχεται πολλαπλά οφέλη για τους συνεταιρισμούς.

5. Αντίρροπη δύναμη προς τις πολυεθνικές εταιρείες.

Οι συνεταιρισμοί ξεκινώντας από το μικρό μέγεθος του χωριού ή της πόλης μπορούν στα πλαίσια της διασυνεταιριστικής συνεργασίας, που αποτελεί μια από τις διεθνείς αρχές, να φτάσουν και σε επίπεδο πολυεθνικών συνεταιρισμών. Μπορούν έτσι να αποτελέσουν ένα διαφορετικό ποιότητας αντίβαρο στη δράση των πολυεθνικών συνεταιρισμών.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η δυνατότητα προσφοράς του συνεταιριστικού θεσμού στους παραγωγούς δεν τελειώνει με την μεταποίηση και την εμπορία των προϊόντων τους.

Η κυριότερη από τις υπηρεσίες των οποίων έχει ανάγκη η συνεταιριστική κίνηση είναι η εκπαίδευση και η επιμόρφωση αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών των συνεταιρισμών. Το έργο της συνεταιριστικής εκπαίδευσης έχει αναλάβει σήμερα η ΠΑΣΕΓΕΣ. Για το σκοπό αυτό διαθέτει ειδική υπηρεσία συνεταιριστικής εκπαίδευσης και συνεταιριστική σχολή στη Θεσσαλονίκη. Τακτικά συνεταιριστικά και επαγγελματικά μαθήματα προσφέρονται για συνεταιριστικούς υπαλλήλους, ενώ ειδικά σεμινάρια προσφέρονται σε αιρετά στελέχη και μέλη των συνεταιρισμών σε διάφορα σημεία της χώρας.

Υπηρεσία συναφής με την εκπαίδευση είναι οι εκδόσεις. Εκδόσεις συνεταιριστικών εντύπων και ειδικών δελτίων πραγματοποιεί η ΠΑΣΕΓΕΣ, αλλά και σημαντικός αριθμός άλλων συνεταιριστικών οργανώσεων.

Για την έκδοση περιοδικών ή βιβλίων με γεωργικό, συνεταιριστικό ή και γενικότερο μορφωτικό περιεχόμενο έχουν ιδρυθεί δύο συνεταιριστικές μονάδες γραφικών τεχνών. Η πρώτη είναι η ΑΣΕ (Αγροτικές συνεταιριστικές εκδόσεις), ιδρύθηκε το 1958 και η δεύτερη αποτελεί τμήμα του βιομηχανικού συγκροτήματος της ΣΕΒΑΘ. Διαθέτουν και οι δύο σύγχρονες εγκαταστάσεις. Επίσης η ΣΕΒΑΘ παράγει και κουτιά συσκευασίας για τις ανάγκες των συνεταιριστικών οργανώσεων.

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- 99 -

Με την εκπαίδευση συνδέεται επίσης η τεχνική καθοδήγηση των αγροτών στην παραγωγική τους προσπάθεια. Σχεδόν όλες οι ενώσεις συνεταιρισμών και ένας αριθμός συνεταιρισμών απασχολούν για το σκοπό αυτό γεωτεχνικό προσωπικό το οποίο παρέχει τεχνικές ή οικονομικές συμβουλές στους ενδιαφερόμενους αγρότες.

Για τη διανομή των συντηρήσιμων συνεταιριστικών προϊόντων στα σημεία πώλησης ιδρύθηκε το 1980 η συνεταιριστική εταιρεία ΕΛΣΥ - Διανομές (Ελληνικοί συνεταιρισμοί-διανομές). Διαθέτοντας ειδικά διαρρυθμισμένους αποθηκευτικούς χώρους για εύκολη εκτέλεση των παραγγελιών, καθώς και πλήρη μηχανογράφηση των οικονομικών της λειτουργιών αποτελεί κύριο συντελεστή προωθήσεως των πωλήσεων των συνεταιριστικών προϊόντων.

Όσον αφορά τη διαφήμιση οι συνεταιριστικές οργανώσεις ίδρυσαν τη ΣΥΝΕΔΙΑ (Συνεταιριστική Εταιρεία Διαφημίσεων και Δημοσίων Σχέσεων). Η εταιρεία αυτή προσφέρει τις υπηρεσίες της στις συνεταιριστικές οργανώσεις σε τομείς διαφήμισεως, έρευνας αγοράς, σχεδιασμού συσκευασίας, ονομασίας νέων προϊόντων, οργανώσεως εκθέσεων και εκδηλώσεων προβολής.

Στον τομέα των μεταφορών οι συνεταιριστικές οργανώσεις ίδρυσαν τη ΣΥΝΕΔΙΜ (Συνεταιριστική Εταιρεία Διεθνών Μεταφορών), 1981. Σε πρώτο στάδιο στόχος της ΣΥΝΕΔΙΜ είναι να προσφέρει τις υπηρεσίες της στις διεθνείς μεταφορές αγροτικών προϊόντων. Ο στόχος της, σε δεύτερο στάδιο είναι η επέκταση της και στις εσωτερικές μεταφορές. Αναμένεται ότι με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί μείωση του μεταφορικού κόστους και

ΜΕΡΟΣ 2ο - ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- 100 -

συνακόλουθα αύξηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων των συνεταιρισμών.

Πρόσθετη αναγκαία υπηρεσία προς τις συνεταιριστικές οργανώσεις και προς τους αγρότες είναι η ασφάλιση. Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ (Ασφαλιστική εταιρεία γενικών ασφαλειών) ιδρύθηκε το 1978 γι' αυτόν ακριβώς το σκοπό και με επιδίωξη να προσφέρει ασφαλιστικές υπηρεσίες με συνέπεια και κατανόηση. Ασφαλίζει κάθε είδους κίνδυνο στους κλάδους πυρός, αυτοκινήτων, γεωργικών μηχανημάτων, μεταφορών, ατυχημάτων, κλοπής, ζωής, κ.λπ.

Με το ίδιο αντικείμενο λειτουργεί και η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ασφαλιστική εταιρεία, που ιδρύθηκε από την ΑΤΕ το 1980. Το μεγαλύτερο μέρος του μετοχικού κεφαλαίου της ανήκει στην ΑΤΕ και το υπόλοιπο σε συνεταιριστικές οργανώσεις.

A. ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

1. Ο Συνεταιρισμός στις συνθήκες του καπιταλισμού.
ΑΒΔΕΛΙΔΗΣ Π.
2. Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα.
ΑΒΔΕΛΙΔΗΣ Π.
3. Θέματα συνεταιρισμών και αγροτικής πολιτικής.
ΜΑΡΙΑΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ.
4. Ο ρόλος των συνεταιρισμών στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας (Πρακτικά επιστημονικού συνεδρίου) Ο.Σ.Ε.Γ.Ο.
5. Στρατηγική ανάπτυξης του συνεταιριστικού τομέα στη γεωργία, 1986.

B. ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ - ΠΗΓΕΣ.

1. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί - Συνεταιρισμός. ΕΛΚΕΠΑ 1985.
2. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί. Ίδρυμα Ευγενίδου.

Γ. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ.

1. Εφημερίδα το "ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ".

2. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1541
Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυρώνουμε και εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Ορισμός—Σκοπός—Νομική μορφή.

1. Αγροτικός συνεταιρισμός είναι εκούσια ένωση αγροτών, η οποία έχει σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη, με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των μελών, μέσα σε μια κοινή επιχείρηση.
2. Ο αγροτικός συνεταιρισμός είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα.
3. Στις διατάξεις αυτού του νόμου υπάγονται οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών, οι κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις (Κ. Κλ. Συν. Εν.), η πανελλήνια συνομοσπονδία ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ) και οι συνεταιριστικοί οργανισμοί.
4. Συμπληρωματικά, για θέματα που δεν ρυθμίζονται από το νόμο αυτό, εφαρμόζονται οι κανόνες του εμπορικού και του αστικού δικαίου.

Άρθρο 2.

Δομή αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων

1. Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις διακρίνονται σε πρωτοβάθμιες ή αγροτικούς συνεταιρισμούς, σε δευτεροβάθμιες ή ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και σε τριτοβάθμιες ή κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις.

- θ) Η παροχή τεχνικής βοήθειας στα μέλη.
 ι) Η δημιουργία συνεταιριστικών επιχειρήσεων για την προμήθεια στα μέλη καταναλωτικών αγαθών.
 ια) Η εκτέλεση εγγειοβελτιωτικών έργων και έργων αγροτικής οδοποιίας.
 ιβ) Η παρέμβαση και η λήψη κάθε μέτρου προστασίας των αγροτικών προϊόντων των μελών τους και τρίτων.
 ιγ) Η παροχή συνεταιριστικής εκπαίδευσης.
 ιδ) Η ίδρυση και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων και καταλυμάτων, η ανάπτυξη του οικουρισμού, του κοινωνικού τουρισμού και των αγροτουριστικών εργασιών.
 ιε) Κάθε δραστηριότητα για τη βελτίωση της κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης των αγροτών και του βιοτικού τους επιπέδου.

3. Απαγορεύεται στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις να χορηγούν χρηματικά δάνεια σε μη μέλη τους ή να παρέχουν εγγυήσεις υπέρ αυτών.

4. Για την εκπλήρωση των σκοπών τους, οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις μπορούν να συμπράττουν σε κοινές επιχειρήσεις με καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, κατά το άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65), με κοινωφελείς οργανισμούς, συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών και επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.).

Άρθρο 4

Έδρα — Περιφέρεια — Επωνυμία

1. Έδρα της αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης είναι ο δήμος ή η κοινότητα, όπου είναι εγκαταστημένη η διοίκησή της.

2. Η περιφέρεια του αγροτικού συνεταιρισμού ορίζεται από τα διοικητικά όρια ενός ή περισσότερων γειτονικών με το δήμο ή την κοινότητα της έδρας του συνεταιρισμού οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσα στα οποία βρίσκονται οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις των μελών του.

3. Δεν επιτρέπεται η ίδρυση δεύτερου αγροτικού συνεταιρισμού μέσα στην ίδια περιφέρεια. Κατεξάιρεση επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργάνωσεων ειδικού σκοπού με αντικείμενο την εκτέλεση δασικών εργασιών (δασικοί συνεταιρισμοί) και την παραγωγή αλιευτικών, σηροτροφικών και μελισσοκομικών προϊόντων (αλιευτικοί, σηροτροφικοί και μελισσοκομικοί συνεταιρισμοί), καθώς και ανθοκομικών και καλλωπιστικών φυτών (ανθοκομικοί συνεταιρισμοί) και γουναρικών (συνεταιρισμοί παραγωγής γουναρικών). Δεν επιτρέπεται η ίδρυση δεύτερου αγροτικού συνεταιρισμού ειδικού σκοπού στην ίδια περιφέρεια, στην οποία λειτουργεί ήδη ένας αγροτικός συνεταιρισμός του ίδιου ειδικού σκοπού.

- α) Το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία των ιδρυτικών μελών.
- β) Την επωνυμία, την έδρα και την περιφέρεια της συνεταιριστικής οργάνωσης.
- γ) Το σκοπό του συνεταιρισμού.
- δ) Τους όρους εισόδου, αποχώρησης και διαγραφής των μελών, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.
- ε) Το ύψος της συνεταιρικής μερίδας, τον τρόπο καταβολής της και τη διαδικασία απόδοσής της σε περίπτωση αποχώρησης.
- στ) Τις προϋποθέσεις σύγκλησης της γενικής συνέλευσης, του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου.
- ζ) Τη σύσταση και λειτουργία τοπικών συνελεύσεων, κλαδικών οργανώσεων παραγωγής αγροτικών συνεταιρισμών (Κ.Ο.Π.Α.Σ.) και ομάδων κοινής εκμετάλλευσης (Ο.Κ.Ε.) (άρθρα 27, 40 και 41).
- η) Τα καθήκοντα των μελών του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου.
- θ) Καθορισμό των ποσοστών επί των πλεονασμάτων χρήσης για δημιουργία αποθεματικών.
- ι) Θέματα σχετικά με την κοινή χρήση περιουσιακών στοιχείων των μελών.
- ια) Τον ορισμό προσωρινού διοικητικού συμβουλίου, που θα μεριμνήσει για την έγκριση του καταστατικού και τη σύγκληση της πρώτης γενικής συνέλευσης προς ανάδειξη των οργάνων διοίκησης της συνεταιριστικής οργάνωσης.
- ιβ) Τους όρους για την παροχή εργασίας προς το συνεταιρισμό από τα μέλη του, καθώς και για την παράδοση της παραγωγής τους προς αυτόν.
3. Το καταστατικό μπορεί ακόμη να ορίζει:
- α) Τη χρονική διάρκεια του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη, η διάρκειά του θεωρείται αόριστη.
- β) Τα πρόσθετα βιβλία που ο συνεταιρισμός πρέπει να τηρεί.
- γ) Κάθε άλλη διάταξη που ο νόμος αυτός προβλέπει ή οι συνεταιίροι επιθυμούν.

Άρθρο 7

Έγκριση — Καταχώριση καταστατικού

1. Το καταστατικό εγκρίνεται από το ειρηνοδικείο της περιφέρειας, όπου εδρεύει ο συνεταιρισμός. Η αίτηση υποβάλλεται από το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο και εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Το δικαστήριο ερευνά αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για τη σύσταση του συνεταιρισμού.

υποχρεούται να παρέχει τις σχετικές πληροφορίες στην πρώτη, μετά την υποβολή της αίτησης, γενική συνέλευση των μελών.

Κάθε μέλος του συνεταιρισμού δικαιούται να παίρνει αντίγραφα των πρακτικών της γενικής συνέλευσης, του ισολογισμού και του λογαριασμού κερδών και ζημιών. Δικαιούται, επίσης, να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου των ατομικών του λογαριασμών και των αποφάσεων του συνεταιρισμού, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού.

6. Κάθε μέλος του συνεταιρισμού έχει δικαίωμα στο καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης και στο προϊόν της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 38 και 46 αντίστοιχα.

Άρθρο 12

Παράδοση της παραγωγής των συνεταίρων στο συνεταιρισμό

Οι υποχρεώσεις των συνεταίρων για παράδοση της παραγωγής τους στο συνεταιρισμό εξειδικεύονται με τις διατάξεις του καταστατικού και τις σχετικές αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων, με βάση ιδίως τις ακόλουθες αρχές:

α) Η δραστηριότητα των συνεταίρων και του συνεταιρισμού περιορίζεται σε ένα ορισμένο προϊόν ή μια ομάδα συναφών προϊόντων ή σε μια ελάχιστη ποσότητα παραγωγής του προϊόντος ή των συναφών προϊόντων.

β) Οι συνεταίροι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν ορισμένους κανόνες παραγωγής και ποιότητας, που εξασφαλίζουν μια σύμφωνη με τις συνθήκες της αγοράς προσφορά του προϊόντος.

γ) Ο συνεταιρισμός έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση να ελέγχει την τήρηση των κανόνων παραγωγής και ποιότητας των προϊόντων.

δ) Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, οι συνεταίροι μπορούν να απαλλάσσονται μερικά ή ολικά από την υποχρέωση για παράδοση της παραγωγής τους στο συνεταιρισμό.

ε) Κανόνες παραγωγής και ποιότητας, καθώς και κοινοί κανόνες πώλησης θεσπίζονται ή από το διοικητικό συμβούλιο ή από τη γενική συνέλευση των συνεταίρων με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία.

στ) Οι συνεταίροι που έχουν συνάψει αποδεδειγμένα συμβάσεις πώλησης των προϊόντων τους σε τρίτους, πριν την ένταξή τους στο συνεταιρισμό, μπορούν να απαλλάσσονται μερικά ή ολικά από την υποχρέωση για παράδοση της παραγωγής τους, εφόσον ο συνεταιρισμός έχει ενημερωθεί έγκαιρα για τη διάρκεια, τον όγκο της παραγωγής και τις λοιπές λεπτομέρειες της σύμβασης.

Τ.Σ.Α. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

- α) έπαυσε να έχει τις προϋποθέσεις του άρθρου 8,
 β) έβλαψε με πρόθεση τα συμφέροντα του συνεταιρισμού,
 γ) αρνήθηκε αδικαιολόγητα την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του απέναντι στο συνεταιρισμό,
 δ) παραβίασε τη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 3
3. Τη διαγραφή στη γενική συνέλευση εισηγείται το διοικητικό συμβούλιο, που υποχρεούται, όπως και η γενική συνέλευση, να ακούσει προηγουμένως το υπό διαγραφή μέλος.
4. Κατά της απόφασης της γενικής συνέλευσης ή του διοικητικού συμβουλίου, το μέλος το οποίο διαγράφηκε δικαιούται να προσφύγει στο ειρηνοδικείο, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης. Το ειρηνοδικείο δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, η δε απόφασή του υπόκειται σε έφεση.
5. Η διαγραφή επέρχεται δέκα (10) ημέρες μετά την κοινοποίηση της απόφασης της γενικής συνέλευσης ή του διοικητικού συμβουλίου ή από την τελεσιδικία της δικαστικής απόφασης.
6. Η γενική συνέλευση αποφασίζει αν το μέλος που διαγράφεται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 9 παρ. 1 και 14 παρ. 2 εδ. β', γ' και δ', δικαιούται να αναλάβει την αξία της συνεταιρικής του μερίδας.

Άρθρο 15

Θάνατος μέλους

1. Σε περίπτωση θανάτου μέλους του συνεταιρισμού, η ονομαστική αξία της συνεταιρικής μερίδας του, μειωμένη ανάλογα όταν υπάρχει ζημία, αποδίδεται στους κληρονόμους του στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου, στη διάρκεια της οποίας επήλθε ο θάνατος του μέλους.
2. Ο κληρονόμος ή, όταν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, αυτός που υποδείχθηκε με έγγραφη συμφωνία, εφόσον έχει τις προϋποθέσεις, υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πέθανε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ—ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 16

Συνεταιρική μερίδα

1. Συνεταιρική μερίδα είναι το χρηματικό ποσό με το οποίο κάθε μέλος

Υποχρεώσεις και δικαιώματα του συνεταιρισμού

1. Το καταστατικό και ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του συνεταιρισμού ορίζουν ειδικότερα τους όρους για την παροχή της προσωπικής εργασίας των συνεταίρων, κατά το άρθρο 11.

2. Η τακτική γενική συνέλευση καθορίζει ελάχιστο ημερομίσθιο για την παροχή προσωπικής εργασίας των μελών του συνεταιρισμού, όχι κατώτερο από αυτό που ισχύει για τον ανειδίκευτο εργάτη, σύμφωνα με τις εθνικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Η σχέση του μέλους με το συνεταιρισμό δεν είναι σχέση εξαρτημένης εργασίας.

3. Ο συνεταιρισμός παραλαμβάνει την παραγωγή των συνεταίρων, η οποία παραδίδεται σ' αυτόν, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 3, τη διακινεί και την εμπορεύεται σύμφωνα με τις αποφάσεις της ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών στην οποία ανήκει και μέσα στα γενικά πλαίσια εμπορίας του προϊόντος, που τίθενται από την αντίστοιχη με το προϊόν κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση.

4. Ο συνεταιρισμός δεν δικαιούται να χρησιμοποιεί τρίτους για την εκτέλεση εργασιών, που μπορούν να γίνουν από τα μέλη του.

Υποχρεώσεις των συνεταίρων προς τρίτους

1. Οι δανειστές μέλους αγροτικού συνεταιρισμού, για τα χρέη του μέλους προς αυτούς, δεν έχουν δικαίωμα στη συνεταιρική μερίδα, στα πλεονάσματα της χρήσης και στα κινητά ή ακίνητα, που η χρήση τους έχει παραχωρηθεί από το μέλος στο συνεταιρισμό, προτού γεννηθεί το δικαίωμα του δανειστή.

2. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση ή λήψη ασφαλιστικών μέτρων για χρέη των συνεταίρων προς τρίτους α) το αντάλλαγμα για τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων που έχουν παραχωρηθεί στο συνεταιρισμό, β) τα προϊόντα της παραγωγής των μελών από την παράδοσή τους στο συνεταιρισμό για πώληση ή διάθεση στην αγορά, αυτούσια ή μετά από μεταποίηση ή επεξεργασία και γ) το τίμημα των παραπάνω προϊόντων.

3. Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση εις χείρας του συνεταιρισμού ως τρίτου α) χρημάτων, που έχουν ληφθεί από πιστωτικά ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους του και β) απαιτήσεων για παροχές σε είδος του συνεταιρισμού προς τα μέλη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Άρθρο 21

Γενική συνέλευση μελών

1. Η γενική συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο του συνεταιρισμού και απαρτίζεται από όλα τα μέλη του.
2. Στη γενική συνέλευση κάθε μέλος έχει μία ψήφο.
3. Τα μέλη μετέχουν και ψηφίζουν στη γενική συνέλευση αυτοπροσώπως.

Άρθρο 22

Αρμοδιότητες

1. Η γενική συνέλευση αποφασίζει για κάθε θέμα, για το οποίο δεν προβλέπεται άλλο αρμόδιο όργανο.
2. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης ανήκουν:
 - α) Η τροποποίηση του καταστατικού.
 - β) Η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας και η διάλυση του συνεταιρισμού.
 - γ) Η ψήφιση και η τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του συνεταιρισμού.
 - δ) Η συμμετοχή του συνεταιρισμού σε κοινές επιχειρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 4, σε συνεταιριστικές οργανώσεις ανώτερου βαθμού, σε συνεταιριστικούς οργανισμούς ή σε συνεταιριστικές εταιρείες του άρθρου 59 και η αποχώρησή του από αυτές.
 - ε) Η εκλογή, ανάκληση, αντικατάσταση και απαλλαγή από κάθε ευθύνη των μελών του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου, καθώς και των αντιπροσώπων σε συνεταιριστικές οργανώσεις ανώτερου βαθμού, συνεταιριστικούς οργανισμούς και στην ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
 - στ) Η έγκριση για την αγορά ή την πώληση ακινήτου ή την ίδρυση βιοτεχνίας ή βιομηχανίας, καθώς και η έγκριση για τη σύναψη δανείου για τους σκοπούς αυτούς.
 - ζ) Η έγκριση του ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων της χρήσης ή της επιβάρυνσης των μελών για τυχόν ζημιές.

Τ.Ε.Α.Ε.Α.Ε.Α.
ΒΙΟΛΟΓΙΑ

σίες, παροχή εμπιστοσύνης, απαλλαγή από ευθύνη, έγκριση απολογισμού και ισολογισμού και για προσωπικά θέματα η ψηφοφορία είναι μυστική.

7. Τα μέλη του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου δεν έχουν δικαίωμα ψήφου σε θέματα απαλλαγής από ευθύνη τους στο συνεταιρισμό.

Άρθρο 24

Απαρτία

1. Η γενική συνέλευση συνεδριάζει έγκυρα, εφόσον στην αρχή της συνεδρίασης είναι παρόντα τα μισά τουλάχιστον τακτικά μέλη.

2. Εάν στην πρώτη σύγκληση της γενικής συνέλευσης δεν υπάρξει απαρτία, η γενική συνέλευση συνέρχεται χωρίς νέα πρόσκληση στον ίδιο τόπο, την ίδια μέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια θέματα ημερήσιας διάταξης. Τη φορά αυτή για να υπάρξει απαρτία αρκεί η παρουσία τουλάχιστον του ενός τετάρτου (1/4) του συνόλου των τακτικών μελών.

3. Όπου απαιτείται η αυξημένη πλειοψηφία του άρθρου 25 παρ. 2, η επαναληπτική γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία, αν είναι παρόντα τα μισά (1/2) τουλάχιστο μέλη.

Άρθρο 25

Απόφαση

1. Η απόφαση της γενικής συνέλευσης στα θέματα της ημερήσιας διάταξης λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων κατά την ψηφοφορία συνεταίρων.

2. Για τη λήψη απόφασης σχετικά με την παράταση της διάρκειας του συνεταιρισμού, τη διάλυσή του, τη μεταβολή των σκοπών του, τη συγχώνευση του συνεταιρισμού, τη συμμετοχή του σε κοινές επιχειρήσεις ή σε συνεταιριστικές εταιρείες, σύμφωνα με τα άρθρα 3 παρ. 4 και 59 αντίστοιχα, την ανάκληση του διοικητικού συμβουλίου, του εποπτικού συμβουλίου ή μελών αυτών, την ανάκληση αντιπροσώπων σε συνεταιριστικές οργανώσεις ανώτερου βαθμού, σε συνεταιριστικούς οργανισμούς ή στην Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., την τροποποίηση του καταστατικού του, την επιβάρυνση των μελών για κάλυψη τυχόν ζημιών, την επιβολή ειδικής εισφοράς στα μέλη και για κάθε άλλο θέμα, όπου ο νόμος αυτός ή το καταστατικό του συνεταιρισμού απαιτεί αυξημένη πλειοψηφία, απαιτείται παρουσία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών και πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των παρόντων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

λειτουργία τοπικών συνελεύσεων των μελών του, όταν ειδικές εδαφολογικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες την επιβάλλουν.

2. Οι τοπικές συνελεύσεις ασκούν τις δραστηριότητες που ορίζει ο αγροτικός συνεταιρισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού του.

Η γενική συνέλευση αποφασίζει για κάθε διαφωνία που υπάρχει μεταξύ της τοπικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου του αγροτικού συνεταιρισμού.

3. Το καταστατικό του αγροτικού συνεταιρισμού καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας της τοπικής συνέλευσης και τη σχέση της με το διοικητικό συμβούλιο.

4. Δεν αποκλείεται τοπική συνέλευση του αγροτικού συνεταιρισμού να ταυτίζεται με κλαδική οργάνωση παραγωγής του ίδιου συνεταιρισμού (άρθρο 40).

Άρθρο 28

Διοικητικό συμβούλιο — Συγκρότηση

1. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από πέντε (5) τουλάχιστον μέλη.

2. Στις πρωτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο εκπρόσωπος του προσωπικού. Αν τρεις (3) μήνες πριν από τις εκλογές ο αριθμός των μελών του προσωπικού του συνεταιρισμού είναι μεγαλύτερος από είκοσι (20), το προσωπικό εκπροσωπείται στο διοικητικό συμβούλιο από ένα μέλος του, που εκλέγεται από το σύνολό του. Για τον υπολογισμό του αριθμού των μελών του προσωπικού δεν λαμβάνονται υπόψη οι εποχιακοί εργάτες ή οι συνδεδεμένοι με σύμβαση έργου με το συνεταιρισμό.

Ο εκπρόσωπος του προσωπικού έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών του διοικητικού συμβουλίου, δεν δικαιούται, όμως, να εκλεγεί για τα αξιώματα της παρ. 10 αυτού του άρθρου. Αν δεν οριστεί εκπρόσωπος του προσωπικού στο διοικητικό συμβούλιο, μέχρι την εκλογή εκπροσώπου, μετέχει ο πρόεδρος του συλλόγου του προσωπικού. Αν δεν υπάρχει σύλλογος, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού ορίζουν τον εκπρόσωπο του προσωπικού.

3. Ο συνολικός αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου είναι πάντοτε περιττός.

4. Τις εκλογές για την ανάδειξη των διοικητικών συμβουλίων των αγροτικών συνεταιρισμών διενεργεί εφορευτική επιτροπή, η οποία εκλέγεται από τη γενική συνέλευση των μελών και αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστο μέλη.

5. Οι εκλογές διεξάγονται με μυστική ψηφοφορία με το σύστημα των συνδυασμών. Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει τους υποψηφίους για το διοικητικό

Τ. ΒΙΟΛΙΩΤΗΣ

11. Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού, του εποπτικού συμβουλίου και των αντιπροσώπων γίνονται ταυτόχρονα.

Άρθρο 29

Αρμοδιότητες — Λειτουργία

1. Το διοικητικό συμβούλιο εκπροσωπεί το συνεταιρισμό, δικαστικά και εξώδικα, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού και αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν τη διοίκηση και διαχείριση του συνεταιρισμού μέσα στα πλαίσια του νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης.

2. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάζει την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του ή να αναθέτει τη διεξήγηση ορισμένων εργασιών και την υπογραφή των σχετικών πράξεων και εγγράφων σε ένα από τα μέλη του ή σε υπάλληλό του ή σε οποιοδήποτε τρίτο.

3. Το διοικητικό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά το μήνα. Οι συνεδριάσεις του μπορεί να είναι δημόσιες, κατά τους όρους του καταστατικού.

4. Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία, όταν τα παρόντα μέλη του είναι περισσότερα από τα απόντα.

5. Το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο 30

Ευθύνη — Αποζημίωση μελών διοικητικού συμβουλίου

1. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ευθύνονται συμμετρως για κάθε ζημιά που υπαιτίως προκάλεσαν στο συνεταιρισμό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

2. Το διοικητικό συμβούλιο, το εποπτικό συμβούλιο ή το ένα πέμπτο (1/5) τουλάχιστον του αριθμού των μελών του συνεταιρισμού ή των αντιπροσώπων μετρούν να ασκήσουν αγωγή αποζημίωσης εναντίον μέλους ή μελών του διοικητικού συμβουλίου, με αίτημα την αποκατάσταση της ζημιάς.

3. Στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου παρέχεται αποζημίωση για την απασχόλησή τους με τις υποθέσεις του συνεταιρισμού. Η αποζημίωση καθορίζεται στην αρχή της θητείας του διοικητικού συμβουλίου από τη γενική συνέλευση και είναι ανεξάρτητη από τα έξοδα κίνησης και παράστασης και από άλλες δαπάνες, οι οποίες γίνονται προς χάρη του συνεταιρισμού και αποδίδονται στα μέλη, κατά τους όρους του καταστατικού.

Συντάχθηκε

2. Η εποπτεία έχει ως σκοπό:

α) Τη νόμιμη λειτουργία των αγροτικών, συνεταιριστικών οργανώσεων και ιδίως την τήρηση από τα όργανά τους του νόμου, του καταστατικού και των κανονισμών.

β) Το διαχειριστικό και λογιστικό έλεγχο των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και γενικά την παρακολούθηση της οικονομικής κατάστασής τους.

γ) Την υποβοήθηση του έργου των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων για την ορθολογική οργάνωση, τη σωστή επιχειρηματική δράση, την αποδοτική λειτουργία και την πληρέστερη άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

δ) Την υποβοήθηση των εποπτικών συμβουλίων στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

3. Η εποπτεία ασκείται δια του σώματος ελεγκτών συνεταιριστικών οργανώσεων.

4. Το σώμα συγκροτείται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας, ύστερα από γνώμη της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Το σώμα εποπτεύεται από τον Υπουργό Γεωργίας, που διορίζει το επταμελές διοικητικό του συμβούλιο. Στο διοικητικό συμβούλιο συμμετέχουν ένα μέλος του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) οικονομικού μαθήματος ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος, ειδικευμένο στη διοίκηση επιχειρήσεων, που ορίζεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ως πρόεδρος, τέσσερα μέλη που ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. και δύο μέλη που ορίζονται από τον Υπουργό Γεωργίας.

5. Το προεδρικό διάταγμα για τη συγκρότηση του σώματος ελεγκτών προβλέπει ιδίως το συνολικό αριθμό των ελεγκτών, τη διάρθρωση του σώματος, τα προσόντα και τις αποδοχές τους, τον τρόπο πρόσληψης, τους όρους και τη διαδικασία απόλυσής τους, τα ειδικότερα καθήκοντα, δικαιώματα και υποχρεώσεις τους. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα ρυθμίζεται ο τρόπος διενέργειας και η διαδικασία του ελέγχου.

6. Οι ελεγκτές προσλαμβάνονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του σώματος, η εργασιακή τους δε σχέση διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 1 του ν. 1859/1944 (ΦΕΚ 215) και 3 του Β.Δ. 23/30.7.1946 (ΦΕΚ 226 Α).

7. Κατά την εκτέλεση της εργασίας τους οι ελεγκτές είναι ανεξάρτητοι.

Οποιαδήποτε παρέμβαση στο έργο τους απαγορεύεται. Οι ελεγκτές υποχρεούνται να τηρούν εχεμύθεια για ό,τι μαθαίνουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

8. Οι ελεγκτές δικαιούνται, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, να ελέγχουν τα βιβλία, τους λογαριασμούς και κάθε άλλο στοιχείο της συνεταιρι-

[βιβλία]

Άρθρο 34

Είσπραξη εκπαιθήσεων από τα μέλη

1. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των συνεταίρων βεβαιώνονται και γίνονται εκπαιτητές με πράξη του διοικητικού συμβουλίου.
2. Ο συνεταίρος δικαιούται να ασκήσει ένσταση κατά της πράξης στην πρώτη, μετά την κοινοποίησή της, τακτική ή έκτακτη γενική συνέλευση.
3. Αν η ένσταση της προηγούμενης παραγράφου δεν ασκηθεί ή απορριφθεί, μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής πληρωμής με βάση την πράξη του διοικητικού συμβουλίου. Η διαταγή πληρωμής εκδίδεται από τον ειρηνοδίκη ανεξάρτητα από το ποσό της οφειλής. Αν η ένσταση γίνει δεκτή, το διοικητικό συμβούλιο δικαιούται να προσβάλει την απόφαση της γενικής συνέλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 26. Το ειρηνοδικείο, αν δεχθεί την αίτηση του διοικητικού συμβουλίου, επιδικάζει την απαίτηση.

Άρθρο 35

Τηρούμενα βιβλία

1. Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις τηρούν τα βιβλία που προβλέπονται από τον κώδικα φορολογικών στοιχείων.
2. Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις υποχρεούνται να τηρούν και τα παρακάτω βιβλία, θεωρημένα από το εποπτικό συμβούλιο:
 - α) Βιβλίο μητρώου των τακτικών και ειδικών μελών.
 - β) Βιβλίο μητρώου μελών κλαδικής οργάνωσης παραγωγής.
 - γ) Βιβλίο πρακτικών γενικών συνελεύσεων.
 - δ) Βιβλίο πρακτικών κλαδικής οργάνωσης παραγωγής.
 - ε) Βιβλία πρακτικών συνεδριάσεων διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων.
 - στ) Βιβλίο περιουσίας της αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης.
 - ζ) Κάθε άλλο βιβλίο που προβλέπεται από το καταστατικό.

Άρθρο 36

Οικονομική διαχείριση — Προγραμματισμός

1. Η διαχειριστική χρήση της συνεταιριστικής οργάνωσης είναι ετήσια και λήγει την 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Η πρώτη μετά τη σύσταση της συνεταιριστικής οργάνωσης διαχειριστική χρήση λήγει την 31 Δεκεμβρίου του επόμενου από τη σύσταση έτους.

Το τακτικό αποθεματικό χρησιμοποιείται για την αντικατάσταση και συντήρηση του πάγιου κεφαλαίου, για επενδύσεις και κεφάλαιο κίνησης.

2. Μετά την χραίρεση του ποσοστού για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού, η γενική συνέλευση μπορεί να αποφασίσει, με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία του άρθρου 25 παρ. 2, την κράτηση ποσοστού από το καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης για τη δημιουργία έκτακτου και ειδικού αποθεματικού. Στο ειδικό αποθεματικό περιέρχεται και κάθε έκτακτη εισφορά των συνεταίρων, που επιβάλλεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης για ορισμένο σκοπό.

3. Το έκτακτο αποθεματικό χρησιμοποιείται για την κάλυψη ζημιών στην παραγωγή και στα περιουσιακά στοιχεία της συνεταιριστικής οργάνωσης και των μελών της. Οι ζημιές στα περιουσιακά στοιχεία των συνεταίρων καλύπτονται μόνο όταν η χρήση τους έχει παραχωρηθεί στο συνεταιρισμό. Το ειδικό αποθεματικό προορίζεται για την εξυπηρέτηση ειδικών σκοπών.

4. Τα αποθεματικά σχηματίζονται αφού αφαιρεθούν από τα ακαθάριστα έσοδα τα πάσης φύσεως έξοδα της συνεταιριστικής οργάνωσης, ως και πάσης φύσεως αποσβέσεις και καλυφθούν τυχόν ζημιές προηγούμενων χρήσεων.

Άρθρο 38

Καθαρό πλεόνασμα διαχειριστικής χρήσης

1. Το απομένον καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης διανέμεται στα μέλη, όπως ορίζεται στο καταστατικό.

2. Η γενική συνέλευση μπορεί να αποφασίσει, με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία του άρθρου 25 παρ. 2, να μη διανεμηθεί μέρος ή όλο το απομένον καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης στα μέλη του συνεταιρισμού, αλλά να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών.

Άρθρο 39

Έκτακτη εισφορά

1. Αν η συνεταιριστική οργάνωση αδυνατεί να πληρώσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές της ή αν κατά τη σύνταξη του ισολογισμού διαπιστωθεί ότι το παθητικό υπερβαίνει το ενεργητικό κατά το ένα τρίτο του συνολικού ποσού της ευθύνης όλων των μελών, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει αμέσως τη γενική συνέλευση, με θέμα την επιβολή έκτακτης εισφοράς στα μέλη.

2. Στη γενική συνέλευση υποβάλλεται ισολογισμός και έκθεση του διοικη-

5. Σε περίπτωση διαφωνίας του διοικητικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης με την απόφαση της Κ.Ο.Π.Α.Σ., η απόφαση αυτή παραπέμπεται για κρίση μέσα σε τρεις (3) το πολύ εργάσιμες ημέρες από τη λήψη της ενώπιον τριμελούς επιτροπής, η οποία αποτελείται από έναν εκπρόσωπο της ενδιαφερόμενης Κ.Ο.Π.Α.Σ., έναν εκπρόσωπο του διοικητικού συμβουλίου του αγροτικού συνεταιρισμού και έναν εκπρόσωπο του διοικητικού συμβουλίου της ένωσης στην οποία ανήκει ο συνεταιρισμός ή, αν δεν ανήκει σε ένωση, σ' εκείνη του νομού που έχει την έδρα του ο πρόεδρος.

Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ένωσης για κάθε κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός έτους. Ο εκπρόσωπος της ένωσης και του αγροτικού συνεταιρισμού στην επιτροπή είναι μόνιμα μέλη για όλη τη διάρκεια λειτουργίας της.

Η απόφαση της επιτροπής εκτελείται υποχρεωτικά από το διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού. Η επιτροπή συγκαλείται με αίτηση οποιουδήποτε μέλους της και, αν δεν καταστεί δυνατή η λήψη απόφασης, η απόφαση της Κ.Ο.Π.Α.Σ. εκτελείται υποχρεωτικά από το διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού, εφόσον δεν συνιστά καταχρηστική άσκηση δικαιώματος. Οι αποφάσεις αυτές δεσμεύουν και υποχρεώνουν όλα τα μέλη της Κ.Ο.Π.Α.Σ., τα δε αποτελέσματα των εργασιών της ωφελούν ή επιβαρύνουν όλους τους συνεταιίρους που μετέχουν σ' αυτή.

Άρθρο 41

Ομάδες κοινής εκμετάλλευσης (Ο.Κ.Ε.)

1. Στα πλαίσια του αγροτικού συνεταιρισμού και μεταξύ των μελών του μπορεί να συσταθεί ομάδα κοινής εκμετάλλευσης με σκοπό την κοινή καλλιέργεια, την κοινή εκτροφή ζώων, καθώς, επίσης, και την εκτέλεση των απαραίτητων έργων υποδομής για την πρωτογενή παραγωγή. Η Ο.Κ.Ε. αποτελεί ένωση φυσικών προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα.

2. Ομάδα κοινής εκμετάλλευσης μπορεί επίσης να συσταθεί από μέλη δύο ή περισσότερων γειτονικών αγροτικών συνεταιρισμών, όταν οι αγροτικές ιδιοκτησίες τους συνορεύουν.

3. Αν η Ο.Κ.Ε. συσταθεί από ιδιοκτήτες, νομείς ή μισθωτές καλλιεργήσιμων εκτάσεων ή ζώων κτηνοτροφίας ή πτηνών, η συστατική πράξη της ομάδας καθορίζει το μέγιστο αριθμό των μελών του συνεταιρισμού, τα οποία μπορούν να γίνουν μέλη της.

4. Αν συσταθούν ομάδες για την κοινή γεωργική εκμετάλλευση δημόσιων, εκκλησιαστικών, μοναστηριακών και δημοτικών εκτάσεων, ο αριθμός των μελών καθορίζεται από την πράξη παραχώρησης της χρήσης των εκτάσεων.

ρινό διοικητικό συμβούλιο συγκαλεί τα μέλη του σε γενική συνέλευση για την εκλογή των οργάνων του.

6. Με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 13 παρ. 5, τα μέλη των συνεταιρισμών που συγχωνεύθηκαν είναι μέλη του νέου συνεταιρισμού.

7. Οι συνεταιρικές μερίδες των συνεταιρισμών που συγχωνεύθηκαν αποτελούν το κεφάλαιο του νέου συνεταιρισμού. Αν οι συνεταιρικές μερίδες είναι άνισες, η κοινή γενική συνέλευση καθορίζει το ύψος της νέας συνεταιρικής μερίδας, τον τρόπο καταβολής της διαφοράς από τους συνεταιίρους, που έχουν μικρότερες μερίδες και την τύχη της διαφοράς της μερίδας των συνεταιίρων με μερίδα μεγαλύτερη από τη νέα μερίδα.

Άρθρο 43

Προσωπικό συγχωνευόμενων συνεταιριστικών οργανώσεων

1. Το διοικητικό συμβούλιο της νέας συνεταιριστικής οργάνωσης αποφασίζει για τον αριθμό των υπαλλήλων τους οποίους χρειάζεται.

2. Αν ο αριθμός είναι μικρότερος από τον αριθμό των υπαλλήλων που υπηρετούν κατά τη συγχώνευση στις συγχωνευόμενες συνεταιριστικές οργανώσεις, τριμελής επιτροπή καθορίζει τον αριθμό των υπαλλήλων που διατηρούνται στη νέα συνεταιριστική οργάνωση. Η επιτροπή αποφασίζει ύστερα από ερώτημα του διοικητικού συμβουλίου, που υποβάλλεται μέσα σε δύο μήνες από την ανάληψη των καθηκόντων του.

Η επιτροπή αποτελείται από έναν εκπρόσωπο της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. ως πρόεδρο, από έναν εκπρόσωπο του διοικητικού συμβουλίου και από έναν εκπρόσωπο της ομοσπονδίας συνεταιριστικών υπαλλήλων γεωργικών οργανώσεων και αποφασίζει κατά πλειοψηφία μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή του ερωτήματος.

3. Οι πλεονάζοντες συνεταιριστικοί υπάλληλοι τοποθετούνται, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., στις πλησιέστερες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή σε επιχειρήσεις στις οποίες αυτές μετέχουν. Για τις τοποθετήσεις λαμβάνονται υπόψη ιδίως η αρχαιότητα, η κατάσταση υγείας και η οικογενειακή κατάσταση των τοποθετούμενων.

4. Αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, της οποίας υπάλληλοι έχουν τοποθετηθεί σε άλλη οργάνωση, σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις, δεν μπορεί για δύο έτη από τις τοποθετήσεις να προσλάβει υπαλληλικό προσωπικό. Κατεξάιρεση επιτρέπεται να προσληφθούν πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

5. Αν στο διάστημα των δύο ετών προκύψει ανάγκη να συσταθούν νέες

ποπτικού συμβουλίου στην ένωση συνεταιρισμών του νομού που έχει την έδρα του και στην Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Άρθρο 45

Εκκαθάριση

1. Τη διάλυση του συνεταιρισμού ακολουθεί η εκκαθάριση. Εάν ο συνεταιρισμός κηρυχθεί σε πτώχευση, ακολουθείται η διαδικασία του εμπορικού νόμου.

2. Η εκκαθάριση διενεργείται από το εποπτικό συμβούλιο.

Η γενική συνέλευση του συνεταιρισμού ή το πολυμελές πρωτοδικείο, ανάλογα με το λόγο διάλυσης, μπορούν με την απόφασή τους να ορίσουν άλλους εκκαθαριστές. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδράνειας των εκκαθαριστών, μετά από αίτηση του εποπτικού συμβουλίου ή δανειστή του συνεταιρισμού, το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού διορίζει άλλους εκκαθαριστές, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

3. Ο συνεταιρισμός λογίζεται ότι υφίσταται μέχρι πέρας της εκκαθάρισης και για τις ανάγκες αυτής. Το εποπτικό συμβούλιο παραμένει το ίδιο, έστω και αν στο μεταξύ λήξει η θητεία του.

Άρθρο 46

Ενέργειες εκκαθαριστών

1. Οι εκκαθαριστές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του διοικητικού συμβουλίου.

2. Με την έναρξη της εκκαθάρισης συντάσσεται ισολογισμός, ο οποίος γνωστοποιείται στο αρμόδιο ειρηνοδικείο. Αν η εκκαθάριση παρατείνεται, ο ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε χρόνου. Ο τελικός ισολογισμός καταρτίζεται στο τέλος της εκκαθάρισης.

3. Οι εκκαθαριστές φροντίζουν για τη διακπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων και τη ρύθμιση των εκκρεμών λογαριασμών του συνεταιρισμού.

Γνωστοποιούν τη διάλυση με δημοσίευση σε μία ημερήσια ή περιοδική εφημερίδα του νομού της έδρας του συνεταιρισμού και καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους.

4. Απαιτήσεις πιστωτών κατά του συνεταιρισμού παραγράφονται, τρία χρόνια μετά τη διάλυσή του.

5. Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται κατά πρώτο λόγο τα ληξιπρόθεσμα χρέη του συνεταιρισμού προς τρίτους. Τα ποσά των επίδικων και μη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων κατατίθενται στην Αγροτική Τράπεζα. Αν το

4. Το καταστατικό της ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών εγκρίνεται από το κατά τόπον αρμόδιο μονομελές πρωτοδικείο. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 6 και 7.

Άρθρο 48

Διοίκηση της ένωσης

1. Η γενική συνέλευση της ένωσης απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των αγροτικών συνεταιρισμών του νομού, οι οποίοι έχουν εκλεγεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28.

2. Κάθε αγροτικός συνεταιρισμός αντιπροσωπεύεται στην ένωση ανάλογα με τον αριθμό των μελών του. Για κάθε πενήτα (50) μέλη αγροτικού συνεταιρισμού εκλέγεται ένας αντιπρόσωπος. Αν, με την αναλογία αυτή, περισσότερα από είκοσι πέντε (25) μέλη δεν αντιπροσωπεύονται στην ένωση, εκλέγεται ένας ακόμη αντιπρόσωπος. Στους αγροτικούς συνεταιρισμούς ειδικού σκοπού εκλέγεται ένας αντιπρόσωπος στην ένωση για μέχρι πενήντα (50) μέλη. Αγρότης που έχει γραφτεί μέλος σε περισσότερους από έναν αγροτικούς συνεταιρισμούς, μέλη της ίδιας ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών, συμμετέχει σ' ένα μόνο πρωτοβάθμιο αγροτικό συνεταιρισμό για την εκλογή αντιπροσώπων στην ένωση. Την απόφασή του για συμμετοχή στις αρχαιρεσίες του πρωτοβάθμιου αγροτικού συνεταιρισμού της επιλογής του δηλώνει εγγράφως προς όλους τους πρωτοβάθμιους αγροτικούς συνεταιρισμούς, στους οποίους έχει γραφτεί.

3. Η γενική συνέλευση της ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών συγκαλείται τακτικά μέσα στο πρώτο τετράμηνο του έτους. Η γενική συνέλευση συγκαλείται έκτακτα, όταν το ζητήσει τουλάχιστον το 1/5 του συνολικού αριθμού των αντιπροσώπων.

4. Η ιδιότητα του αντιπροσώπου αποβάλλεται όταν ο αντιπρόσωπος παύσει να είναι μέλος του συνεταιρισμού ή ανακληθεί με απόφαση της γενικής συνέλευσης. Ο αντιπρόσωπος του συνεταιρισμού, ο οποίος ανακαλείται με απόφαση της γενικής συνέλευσής του, ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι τη λήξη της θητείας του, αν έχει εκλεγεί μέλος διοικητικού ή εποπτικού συμβουλίου αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης ανώτερου βαθμού ή συνεταιριστικού οργανισμού ή της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. Ο αντιπρόσωπος παύει να ασκεί τα καθήκοντά του όταν έχει διαγραφεί σύμφωνα με το άρθρο 14.

5. Το διοικητικό συμβούλιο της ένωσης αποτελείται από πέντε (5) τουλάχιστον μέλη, που εκλέγονται από τη γενική συνέλευση των αντιπροσώπων. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου της ένωσης ορίζεται από το καταστατικό και είναι περιττός. Στο διοικητικό συμβούλιο μετέχει επιπλέον

πλειονότητα των μετοχών τους κατέχεται από αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή και την ΑΤΕ.

ε) Πρακτορεύει στην περιφέρειά της τους οργανισμούς ασφάλισης αγροτικής παραγωγής και κεφαλαίου.

3. Η ένωση δεν ασχολείται με την πρωτογενή παραγωγή. Ιδρύει και διευθύνει μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης των προϊόντων των μελών της, μόνο όταν για τη λειτουργία τους απαιτείται η συνεργασία δύο ή περισσότερων μελών της ένωσης.

Άρθρο 50

Κλαδικές οργανώσεις παραγωγής ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών

1. Το καταστατικό της ένωσης προβλέπει τη σύσταση κλαδικών οργανώσεων παραγωγής ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών (Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ.) κατά κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν.

2. Κάθε Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. εκπροτιζείται από τους εκπροσώπους των αντίστοιχων κλαδικών οργανώσεων παραγωγής των αγροτικών συνεταιρισμών—μελών της ένωσης.

Εάν όλα τα μέλη του αγροτικού συνεταιρισμού ασχολούνται κυρίως με την παραγωγή του σχετικού προϊόντος, στην αντίστοιχη Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. συμμετέχουν ως εκπρόσωποι οι αντιπρόσωποι του μέλους της.

3. Ο αριθμός των εκπροσώπων—μελών κάθε Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. είναι ανάλογος με τον αριθμό των μελών των αντίστοιχων κλαδικών οργανώσεων παραγωγής των αγροτικών συνεταιρισμών—μελών της ένωσης ή, αν μετέχουν εκπρόσωποι ολόκληρου του αγροτικού συνεταιρισμού, με τον αριθμό των μελών του.

Για κάθε πενήντα μέλη κλαδικής οργάνωσης παραγωγής αγροτικού συνεταιρισμού εκλέγεται ένας εκπρόσωπος στην αντίστοιχη Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. Αν με την αναλογία αυτή περισσότερα από είκοσι πέντε (25) μέλη δεν εκπροσωπούνται στην αντίστοιχη Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. εκλέγεται ένας ακόμη εκπρόσωπος. Οι διατάξεις του άρθρου 28 εφαρμόζονται αναλόγως.

Κλαδικές οργανώσεις παραγωγής αγροτικών συνεταιρισμών, που συνιστώνται από λιγότερα από πενήντα μέλη, εκλέγουν έναν εκπρόσωπο στην αντίστοιχη Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ.

Αν στην περιφέρεια της ένωσης λειτουργεί μόνο μία κλαδική οργάνωση παραγωγής αγροτικού συνεταιρισμού—μέλους της, εκλέγονται δύο τουλάχιστον εκπρόσωποι της για την Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. ανεξάρτητα από τον αριθμό των μελών της.

4. Η Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. είναι ένωση φυσικών προσώπων χωρίς νομική προσω-

3. Η γενική συνέλευση της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των ενώσεων—μελών της, οι οποίοι εκλέγονται από τη γενική συνέλευσή τους. Οι αντιπρόσωποι πρέπει να είναι μέλη της αντίστοιχης με την κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση Κ.Ο. Π.Ε.Α.Σ.

4. Ο αριθμός των αντιπροσώπων είναι ανάλογος με το ύψος των συναλλαγών της ένωσης με την κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση, στην οποία ανήκει. Για τον υπολογισμό της αναλογίας λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των συναλλαγών της τελευταίας, πριν από τις εκλογές, τριετίας. Ο υπολογισμός γίνεται κάθε τριετία.

Για τον υπολογισμό της αναλογίας, κατά την πρώτη τριετία από τη λειτουργία της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης, λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του ύψους της παραγωγής από την ένωση αγροτικών συνεταιρισμών του σχετικού προϊόντος, κατά την τελευταία τριετία.

5. Το καταστατικό της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης καθορίζει τη μερίδα συμμετοχής κάθε ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών, η οποία είναι μέλος της.

Η μερίδα συμμετοχής της ένωσης είναι ανάλογη με το ύψος των συναλλαγών της με την κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση, στην οποία ανήκει. Για τον υπολογισμό της αναλογίας ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 4. Το καταστατικό της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης μπορεί να ορίσει ανώτατο όριο συμμετοχής κάθε ένωσης σε αυτή, άσχετα με το ύψος των συναλλαγών.

6. Για τον προσδιορισμό του αριθμού των αντιπροσώπων στη γενική συνέλευση της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης το καταστατικό της καθορίζει, ενιαία για όλες τις ενώσεις—μέλη της, το ύψος των συναλλαγών ή της παραγωγής του σχετικού προϊόντος.

7. Για την προώθηση και εκπλήρωση των δραστηριοτήτων της, κάθε κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση μπορεί να ιδρύει παραρτήματα.

Θέματα σχετικά με την περιφέρεια ευθύνης κάθε παραρτήματος, την οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του καθορίζονται από το καταστατικό της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης.

8. Όλα τα άλλα θέματα που αναφέρονται στη σύσταση των κεντρικών κλαδικών συνεταιριστικών ενώσεων, τη διοίκηση και λειτουργία τους ρυθμίζονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις αυτού του νόμου, που εφαρμόζονται αναλόγως. Για τη συμμετοχή εκπροσώπου του προσωπικού στο διοικητικό συμβούλιο της κεντρικής κλαδικής ένωσης η παρ. 5 του άρθρου 48 εφαρμόζεται αναλόγως.

9. Το καταστατικό της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης εγκρίνεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της.

γ) Στον καθορισμό πρότυπων τρόπων μεταφοράς των εμπορευμάτων στις διάφορες αγορές για την ομαλή τροφοδότησή τους.

3. Η τήρηση των κανόνων εμπορίας, οι οποίοι καθορίζονται από την κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση, είναι υποχρεωτική για όλους τους ασχολούμενους με το σχετικό προϊόν αγρότες—μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών.

Άρθρο 54

Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών

Διάθρωση

1. Η ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. είναι η ανώτατη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση της χώρας, αποτελείται από όλες τις ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και έχει ως περιφέρεια ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Η έδρα καθορίζεται στο καταστατικό της.

2. Το καταστατικό της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. μπορεί να προβλέπει την ίδρυση και λειτουργία περιφερειακών παραρτημάτων της, καθένα από τα οποία αναλαμβάνει την προώθηση των δραστηριοτήτων της στην περιφέρεια της ευθύνης του.

Άρθρο 55

Διοίκηση της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

1. Η γενική συνέλευση της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. αποτελείται από αντιπροσώπους των ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών, οι οποίοι εκλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28.

Σε κάθε σαράντα (40) αντιπροσώπους ενώσεων αναλογεί ένας αντιπρόσωπος στη γενική συνέλευση της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

2. Θέματα σχετικά με τη συγκρότηση της γενικής συνέλευσης, της λειτουργίας της και τις αρμοδιότητές της ρυθμίζονται από το καταστατικό της. Η γενική συνέλευση της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. συγκαλείται σε τακτική σύνοδο τουλάχιστον μία φορά το έτος.

3. Το διοικητικό συμβούλιο της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. αποτελείται από είκοσι ένα (21) μέλη. Οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου ορίζονται από το καταστατικό της. Οι διατάξεις των άρθρων 28, 29 και 30 εφαρμόζονται αναλόγως για το διοικητικό συμβούλιο της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. Ειδικά για τη συμμετοχή εκπροσώπου του προσωπικού στο διοικητικό συμβούλιο της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. η παρ. 5 του άρθρου 48 εφαρμόζεται αναλόγως.

στ) Γνωμοδοτεί για κάθε θέμα που αναφέρεται στις οικονομικές ενισχύσεις και στα κίνητρα που παρέχονται στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις και

ζ) Ιδρύει κέντρα εκπαίδευσης σε συνεργασία με τα Υπουργεία Γεωργίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κάτω από τον προγραμματισμό και την εποπτεία των οποίων λειτουργεί η εξωσχολική επαγγελματική γεωργική εκπαίδευση και τα επαγγελματικά γεωργικά λύκεια αντίστοιχα.

3. Ο πρόεδρος της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. συγκαλεί υποχρεωτικά, μία φορά το τρίμηνο, τα προεδρεία των διοικητικών συμβουλίων των τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων και των συνεταιριστικών οργανισμών με σκοπό το συντονισμό των δραστηριοτήτων τους. Ο πρόεδρος της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. υποχρεούται να συγκαλέσει έκτακτα τα προεδρεία των τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων και των συνεταιριστικών οργανισμών, ύστερα από αίτηση μιας τριτοβάθμιας οργάνωσης ή ενός συνεταιριστικού οργανισμού.

Η ημερήσια διάταξη καθορίζεται από τον πρόεδρο της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., μετά από προτάσεις που υποβάλλονται σ' αυτόν το αργότερο τρεις ημέρες πριν από την τακτική ή έκτακτη σύγκληση των προεδρείων. Θέματα σχετικά με τις λεπτομέρειες σύγκλησης, διαδικασίας και συζήτησης ρυθμίζονται από το καταστατικό της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Άρθρο 57

Συνεταιριστικοί οργανισμοί

1. Σκοπός των συνεταιριστικών οργανισμών είναι ο συντονισμός των δραστηριοτήτων και η υποβοήθηση του έργου των συνεταιριστικών οργανώσεων στους τομείς όπου η ανάληψη κοινής δράσης θα συντελέσει στην αποτελεσματικότερη επιδίωξη των στόχων τους.

2. Αντικείμενο της δραστηριότητας συνεταιριστικών οργανισμών ενδεικτικά μπορεί να είναι η παραγωγή, εμπορία και διάθεση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, εργαλείων, μηχανημάτων και προϊόντων απαραίτητων για την πρωτογενή και δευτερογενή αγροτική παραγωγή, η διακίνηση των αγροτικών προϊόντων στο εσωτερικό και εξωτερικό, η αγορά και αναδιανομή αγροτικής γης.

Άρθρο 58

Σύσταση — Λειτουργία — Διεύθυνση συνεταιριστικών οργανισμών

1. Οι συνεταιριστικοί οργανισμοί συνιστώνται από ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και έχουν περιφέρεια ολόκληρη την επικράτεια.

ποκαταστήματα ή παραρτήματα τις ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και τους αγροτικούς συνεταιρισμούς αντίστοιχα.

11. Ανώνυμη εταιρεία, στην οποία μετέχουν αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις και ο σκοπός και οι δραστηριότητές της συμπίπτουν με το σκοπό συνεταιριστικού οργανισμού, μπορεί με απόφαση της γενικής της συνέλευσης να συγχωνευθεί στον αντίστοιχο συνεταιριστικό οργανισμό. Η διάταξη της παρ. 8 του άρθρου 61 εφαρμόζεται αναλόγως.

Άρθρο 59

Συνεταιριστικές εταιρείες

1. [Αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις δεν μπορούν να συνιστούν μεταξύ τους εταιρείες από τις προβλεπόμενες από τον εμπορικό νόμο ή τον αστικό κώδικα. Κατεξίχρηση επιτρέπεται η σύσταση τέτοιων εταιρειών από ομοιόβαθμες συνεταιριστικές οργανώσεις, μετά από σύμφωνη γνώμη της Π.Α.Σ.Ε.-Γ.Ε.Σ., εφόσον η ένωση αγροτικών συνεταιρισμών ή η κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση ανάλογα αρνούνται να αναλάβουν την προτεινόμενη επιχειρηματική δραστηριότητα.]

Αν συσταθεί ανώνυμη συνεταιριστική εταιρεία, οι μετοχές είναι ονομαστικές και μεταβιβάζονται μόνο σε ομοιόβαθμη με τις συμμετέχουσες αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, ύστερα από άδεια του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας. Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις μέτοχοι της εταιρείας έχουν δικαίωμα προτίμησης σε περίπτωση μεταβίβασης μετοχών.

Αν συσταθεί συνεταιριστική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), τα εταιρικά μερίδια είναι αμεταβίβαστα, μπορούν, όμως, οι εταίροι με την αυξημένη πλειοψηφία του άρθρου 38 παρ. 1 του ν. 3190/1955 να αποφασίζουν τη μεταβίβασή τους. Σε περίπτωση διάλυσης μιας ή περισσότερων αγροτικών συνεταιριστικών οργάνωσεων που συμμετέχουν στην Ε.Π.Ε., τα εταιρικά μερίδια του μέλους μεταβιβάζονται σε ομοιόβαθμη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, που υποδεικνύεται από την εταιρεία. Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις—εταίροι της Ε.Π.Ε. έχουν δικαίωμα προτίμησης σε περίπτωση μεταβίβασης εταιρικών μεριδίων.

Αν συσταθεί συνεταιριστική ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία, το καταστατικό της πρέπει να προβλέπει ή ότι η εταιρεία διαλύεται μετά την αποχώρηση ή τη διάλυση μιας από τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις—μέλη της ή ότι η εταιρεία συνεχίζεται μεταξύ των υπόλοιπων μελών. Στην περίπτωση αυτή το μερίδιο της συνεταιριστικής οργάνωσης που αποχώρησε ή διαλύθηκε μεταβιβάζεται σε ομοιόβαθμη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, που υποδεικνύεται από την εταιρεία.

θρο 4 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου της 24/25.10.1977 που κυρώθηκε με το ν. 759/1978 (ΦΕΚ 33). Η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται μέσα στο πρώτο εξάμηνο κάθε έτους με βάση τα έσοδα που πραγματοποιήθηκαν κατά τον προηγούμενο χρόνο από τον ΟΓΑ, σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη.

2. Τα καταστατικά των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και οι τροποποιήσεις τους δεν υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ τρίτου.

3. Διατάξεις που παρέχουν εκάστοτε διευκολύνσεις ή και απαλλαγές από φόρους, τέλη χαρτοσήμου ή άλλα τέλη υπέρ του Δημοσίου, καθώς και από εισφορές ή δικαιώματα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου, για τη συγχώνευση επιχειρήσεων, εφαρμόζονται αναλόγως και στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που συγχωνεύονται.

4. Αγορές ακινήτων από συνεταιριστικές οργανώσεις για τη δημιουργία επιχειρήσεων μέσα στην περιφέρειά τους ή μεταχειρισμένων κινητών μέσων αγροτικής παραγωγής έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση όπως το Δημόσιο.

5. Οι εισφορές των μελών προς τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις δεν υπόκεινται σε φόρο ή σε τέλος χαρτοσήμου ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ τρίτου.

6. Οι καταθέσεις των μελών του συνεταιρισμού σε αυτόν, οι αναλήψεις καταθέσεων και οι χορηγήσεις δανείων από το συνεταιρισμό στα μέλη του απαλλάσσονται από κάθε τέλος χαρτοσήμου ή άλλο τέλος υπέρ του Δημοσίου, και από κάθε εισφορά ή δικαίωμα υπέρ τρίτου.

7. Οποιαδήποτε απαλλαγή ή εξαιρέση από άμεσους και έμμεσους φόρους, δικαιώματα ή εισφορές υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, που προβλέπονται από διατάξεις που ισχύουν για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς παντός βαθμού και κοινοπραξίες, εφαρμόζονται και στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις.

8. Δεν υπόκεινται σε φόρο μεταβίβασης ή τέλος ή άλλο δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων οι πράξεις με τις οποίες κινητά ή ακίνητα μεταβιβάζονται στις συνεταιριστικές οργανώσεις, μετά τη σύμφωνη με τις διατάξεις αυτού του νόμου διάλυση κεντρικών ενώσεων συνεταιρισμών, κοινοπραξιών, αναγκαστικών συνεταιρισμών και συνεταιριστικών εταιρειών.

9. Οι συναλλαγές μεταξύ αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και των μελών τους δεν υπόκεινται σε φόρο κύκλου εργασιών.

10. Συμβάσεις μεταξύ του Δημοσίου ή της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος και αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, που αφορούν τη για λογαριασμό του Δημοσίου ή της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος συγκέντρωση,

στοιχεία, γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν την οικονομική κατάσταση του συνεταιρισμού.

β) Εν γνώσει τους προβαίνουν σε ψευδείς ή εικονικές εγγραφές στα βιβλία του συνεταιρισμού ή συντάσσουν ψευδείς ή εικονικούς ισολογισμούς του συνεταιρισμού.

γ) Αρνούνται να παραδώσουν ή αποκρύπτουν από εκείνον που διενεργεί διαχειριστικό έλεγχο τα τηρούμενα στοιχεία ή βιβλία ή παρεμποδίζουν με οποιονδήποτε τρόπο τη διενέργειά του.

2. Με φυλάκιση από τρεις μήνες έως ένα έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, τιμωρούνται τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου ή εκείνοι που διενεργούν διαχειριστικό έλεγχο, αν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους παρέχουν εν γνώσει τους ψευδή στοιχεία ή αποκρύπτουν ή κρύβονται αληθή γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν τη διαχείριση ή την οικονομική κατάσταση του συνεταιρισμού και περιήλθαν σε γνώση τους από την εποπτεία ή τον έλεγχο που έκαναν.

3. Τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις μήνες έως ένα έτος ή με χρηματική ποινή ή και με τις δύο ποινές, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος παρεμποδίζει τις συνεδριάσεις του διοικητικού ή του εποπτικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης των μελών των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, χρησιμοποιώντας σωματική βία ή απειλή σωματικής βίας ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης.

4. Τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις μήνες έως ένα έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος:

α) Ενεργεί πράξεις διοίκησης ή διαχείρισης ή εποπτείας ή ελέγχου μετά τη λήξη της θητείας του.

β) Ψηφίζει χωρίς δικαίωμα ή ψηφίζει πολλές φορές ή δίνει πολλαπλή ψήφο ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο μπορεί να προκαλέσει την παραγωγή μη γνήσιου αποτελέσματος εκλογής ή νοθεύει το γνήσιο αποτέλεσμα εκλογής για την ανάδειξη διοικητικών συμβουλίων, εποπτικών συμβουλίων και αντιπροσώπων των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ'

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 63

Συγχωνεύσεις — Προσαρμογή καταστατικών αγροτικών συνεταιρισμών και ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών

1. Μέσα σε δέκα (10) μήνες από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου οι

3. Κατεξαιρέση των διατάξεων του άρθρου 47 παρ. 1 πρωτοβάθμιοι γεωργικοί συνεταιρισμοί, που βρίσκονται στα διοικητικά όρια δύο νομών και την 1.10.84 κηήκαν σε ένωση γεωργικών συνεταιρισμών νομού εκτός των διοικητικών ορίων του νομού της έδρας τους, μπορούν να παραμείνουν μέλη της ένωσης αυτής, με απόφαση της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., που λαμβάνεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ύστερα από αίτηση του συνεταιρισμού και γνώμη της ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών του νομού τους και της ένωσης στην οποία κηήκουν.

4. Για τις συγχωνεύσεις των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, που προβλέπονται από τις προηγούμενες παραγράφους, ο εκπρόσωπος της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. στην επιτροπή απογραφής και αποτίμησης του άρθρου 42 παρ. 2 αναπληρούται από εκπρόσωπο του τοπικού υποκαταστήματος της ΑΤΕ.

5. Αγροτικός συνεταιρισμός, ο οποίος έντακα (11) μήνες μετά την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις για τη σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 5, υποχρεούται μέσα στον επόμενο μήνα να συγχωνευθεί με αγροτικό συνεταιρισμό γειτονικής περιφέρειας.

6. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων το καταστατικό της νέας, μετά τη συγχώνευση, αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης πρέπει να είναι σύμφωνο με τις διατάξεις αυτού του νόμου.

7. Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών, που δεν εμπίπτουν στις ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων, υποχρεούνται, μέσα σε δέκα (10) και δεκαεπτά (17) μήνες αντίστοιχα, από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, να προσαρμόσουν τα καταστατικά τους σύμφωνα με τις διατάξεις του.

Η συνεταιρική μερίδα, που έχει ήδη καταβληθεί, από τα μέλη αυτών των αγροτικών συνεταιρισμών, αφαιρείται από το ποσό του άρθρου 16 παρ. 2. Αν απομένει υπόλοιπο, καταβάλλεται σε πέντε ισόποσες δόσεις.

8. Αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, η οποία δεν συμμορφώθηκε έγκαιρα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, διαλύεται με απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου, μετά από αίτηση της αρμόδιας διεύθυνσης γεωργίας.

Άρθρο 64

Προσαρμογή του καταστατικού της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

1. Μέσα σε είκοσι (20) μήνες από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, η γενική συνέλευση της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. υποχρεούται να προσαρμόσει το καταστατικό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του.

Οι δραστηριότητες των διαλυόμενων κεντρικών ενώσεων ασκούνται από τις ενώσεις γεωργικών συνεταιρισμών του νόμου Ρεθύμνης και την κεντρική κλαδική ένωση οπωροκηπευτικών προϊόντων αντίστοιχα.

3. Μέσα σε δύο μήνες από την τροποποίηση των καταστατικών των ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών μελών τους, οι ακόλουθες κεντρικές ενώσεις συγκαλούν γενική συνέλευση των μελών τους για να τροποποιήσουν, με απλή απαρτία και πλειοψηφία των παρόντων, τα καταστατικά τους για να λειτουργήσουν σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου, ως κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις ως εξής:

α) Η Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών Ελλάδος «ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ» ως «κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση ελαιοκομικών προϊόντων».

β) Η Κεντρική Ένωση Κτηνοτροφικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδος «Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ» ως «κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση κτηνοτροφικών προϊόντων».

γ) Η Κεντρική Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδος «Κ.Ε.Ο.Σ.Ο.Ε.» ως «κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση αμπελοουργικών προϊόντων».

δ) Η Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Συκοπαραγωγών «Η ΣΥΚΙΚΗ» ως «κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση σύκων και ξηρών καρπών».

Πρωτοβάθμιος γεωργικός συνεταιρισμός, ο οποίος κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού είναι μέλος της «Κ.Ε.Ο.Σ.Ο.Ε.» ή της «ΣΥΚΙΚΗΣ», διατηρεί την ιδιότητα του μέλους της αντίστοιχης κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 51 παρ. 2. Σε περίπτωση συγχώνευσης του συνεταιρισμού με άλλο συνεταιρισμό της ίδιας περιφέρειας, σε εφαρμογή του άρθρου 63 παρ. 1 αυτού του νόμου, η ιδιότητα του μέλους συνεχίζεται από το συνεταιρισμό που θα προέλθει από τη συγχώνευση. Η ιδιότητα πρωτοβάθμιου συνεταιρισμού ως μέλους κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης αποβάλλεται αυτοδίκαια από την εγγραφή της ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών, στην οποία ο συνεταιρισμός ανήκει ή, αν δεν ανήκει σε ένωση, εκείνης του νομού που έχει την έδρα του, στην αντίστοιχη κεντρική κλαδική ένωση του άρθρου 51 παρ. 1 αυτού του νόμου. Σε περίπτωση μη εγγραφής της ένωσης στην αντίστοιχη κεντρική κλαδική ένωση, η ιδιότητα πρωτοβάθμιου συνεταιρισμού ως μέλους της «Κ.Ε.Ο.Σ.Ο.Ε.» ή της «ΣΥΚΙΚΗΣ» αποβάλλεται αυτοδίκαια τρεις (3) μήνες μετά από την ημερομηνία προσχώρησης του καταστατικού της κεντρικής ένωσης. Η απόδοση της συνεταιριστικής μερίδας και η εκκαθάριση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 αυτού του νόμου.

4. Η σύνθεση της γενικής συνέλευσης των μελών κάθε κεντρικής ένωσης

3. Μέσα σε δύο μήνες από την προσαρμογή των καταστατικών των ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών—μελών τους, οι ακόλουθες κοινοπραξίες συγκαλούν γενική συνέλευση των μελών τους για να αποφασίσουν την τροποποίηση των καταστατικών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου, για να λειτουργήσουν ως κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις, ως εξής:

α) Η Κοινοπραξία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών Διαχείρισης Εγχωρίων Προϊόντων «Κ.Υ.Δ.Ε.Π.» ως «κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση δημητριακών, οσπρίων και ζωοτροφών».

β) Η Κοινοπραξία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών Διαχείρισης Νωπών ως «κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση οπωροκηπευτικών».

Η σύνθεση της γενικής συνέλευσης των μελών κάθε κοινοπραξίας είναι όμοια με αυτή που υπάρχει κατά τη δημοσίευση αυτού του νόμου.

4. Μέσα σε δύο μήνες από την προσαρμογή των καταστατικών των ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών—μελών τους, η Κοινοπραξία Συνεταιριστικών Οργανώσεων Σουλτανίνας «ΚΣΟΣ» και η κεντρική ένωση γεωργικών συνεταιρισμών κορινθιακής σταφίδας συγκαλούν γενική συνέλευση των μελών τους, για να αποφασίσουν τη μεταξύ τους συγχώνευση με τη δημιουργία νέου νομικού προσώπου, το οποίο ονομάζεται «Κεντρική Κλαδική Συνεταιριστική Ένωση Σταφίδας», σχηματίζεται δε και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις για τις κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις.

Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 αυτού του άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως.

Για τους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς—μέλη της ΚΣΟΣ εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 65.

5. Ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός «Α.Σ.Ο.» διαλύεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από κοινή πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Γεωργίας μέσα σ' έξι μήνες από τη σύσταση της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης σταφίδας.

Από τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος, η κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση σταφίδας υπεισέρχεται αυτόματα σ' όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του «Α.Σ.Ο.» ως καθολικός διάδοχός του. Ο «Α.Σ.Ο.» παύει να υφίσταται ως νομικό πρόσωπο από το τέλος της απογραφής της περιουσίας τους, που πρέπει να συντελεστεί μέσα σε δύο μήνες από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος.

6. Με το προεδρικό διάταγμα διάλυσης του «Α.Σ.Ο.», ρυθμίζονται, έστω και κατά παρέκκλιση κειμένων διατάξεων, τα εξής θέματα:

α) Ο τρόπος και η διαδικασία απογραφής της περιουσίας του «Α.Σ.Ο.», η λεπτομερής διαδικασία για τη μεταβίβαση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του στην τριτοβάθμια συνεταιριστική οργάνωση και γενικά κάθε θέμα σχετικό με την καθολική διαδοχή του.

πραξία Μαλισσοκομικών Συνεταιρισμών Βορείου Ελλάδος» και «Κ.Α.Σ.Ε.» αντίστοιχα, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού τους.

9. Οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων των μελών των κοινοπραξιών του άρθρου αυτού λαμβάνονται με πλήρη απαρτία και πλειοψηφία των παρόντων.

10. Η διάταξη του άρθρου 65 παρ. 5 εφαρμόζεται αναλόγως σε όλες τις κοινοπραξίες του άρθρου αυτού.

Άρθρο 67

Πανελλαδικές ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών

1. Μέσα σε δύο μήνες από την ίδρυση της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης πουλερικών και αυγών, η Ένωση Πτηνοτροφικών Συνεταιρισμών Ελλάδας (Ε.Π.Σ.Ε.) αποφασίζει, με πλήρη απαρτία και πλειοψηφία των μελών του διοικητικού της συμβουλίου, τη χωρίς αντάλλαγμα μεταβίβαση του συνόλου της κινητής και ακίνητης περιουσίας της στην αντίστοιχη κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση.

Για την εφαρμογή αυτής της διάταξης, η «Ε.Π.Σ.Ε.», έως τη μεταβίβαση της περιουσίας της, διοικείται από το ίδιο διοικητικό και εποπτικό συμβούλιο, που υπάρχει κατά την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου.

2. Αν δεν αποφασισθεί η μεταβίβαση, η «Ε.Π.Σ.Ε.» διαλύεται με απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου, μετά από αίτηση της αρμόδιας διεύθυνσης γεωργίας, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων αυτού του νόμου για την εκκαθάριση. Μετά την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων χρεών προς τρίτους και την εξασφάλιση των επίδικων και μη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων αφαιρούνται από το προϊόν της εκκαθάρισης οι κάθε μορφής επιδοτήσεις, δωρεάν παροχές ή άλλου είδους χαριστικές παραχωρήσεις από μέρους του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα, όπως περιγράφεται στο άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982, προς την Ένωση Πτηνοτροφικών Συνεταιρισμών Ελλάδας και αποδίδονται στην κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση πουλερικών και αυγών. Το υπόλοιπο, που τυχόν απομένει, διανέμεται στα κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού μέλη της «Ε.Π.Σ.Ε.», σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού της.

3. Η ίδια διαδικασία και προθεσμία των προηγούμενων παραγράφων ακολουθείται για τη μεταβίβαση της περιουσίας ή τη διάλυση της Ένωσης Αλιευτικών και Ιχθυοτροφικών Συνεταιρισμών Ελλάδος (Ε.Α.Ι.Σ.Ε.) από την ίδρυση της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής ένωσης προϊόντων αλιείας.

6. Οι εταιρείες που συγχωνεύονται ή διαλύονται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του άρθρου έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση με το Δημόσιο ως προς τις μεταβιβάσεις των κινητών και ακινήτων τους.

7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται στις συνεταιριστικές εταιρείες των οποίων ο σκοπός και οι δραστηριότητες δεν καλύπτουν το σκοπό των κεντρικών κλαδικών συνεταιριστικών ενώσεων.

Άρθρο 69

Άτυπες συνεταιριστικές κοινοπραξίες — Συνεταιριστικές ομόρρυθμες εταιρείες — Ομάδες παραγωγών

1. Δεν επιτρέπονται εφεξής οι άτυπης μορφής συνεργασίες μεταξύ αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων οποιουδήποτε βαθμού ή μεταξύ αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και τρίτων με τη μορφή κφανούς εταιρείας ή κοινοπραξίας, χωρίς νομική προσωπικότητα.

2. Οι άτυπης μορφής συνεργασίες, οι οποίες υπάρχουν ήδη κατά τη δημοσίευση αυτού του νόμου, λύονται σύμφωνα με τις διατάξεις της συστατικής τους πράξης.

3. Οι συνεταιριστικές ομόρρυθμες εταιρείες, που υφίστανται κατά τη δημοσίευση αυτού του νόμου, υποχρεούνται μέσα σε ένα μήνα από τη σύμφωνη με το νόμο τροποποίηση των καταστατικών των μελών τους, να προσαρμόσουν τα καταστατικά τους στο άρθρο 59 αυτού του νόμου. Η διάταξη του άρθρου 63 παρ. 8 εφαρμόζεται αναλόγως.

4. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισης των ομάδων παραγωγών καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση αυτού του νόμου. Από την έκδοση του προεδρικού αυτού διατάγματος το π.δ. 614/1981 (ΦΕΚ 155Α) καταργείται.

5. Οι ομάδες παραγωγών, οι οποίες έχουν ήδη αναγνωρισθεί με το π.δ. 614/1981 ή με υπουργικές αποφάσεις, υπόκεινται στη διαδικασία αναγνώρισης, σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται κατά την προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο 70

Μετατροπή εταιρειών σε αγροτικό συνεταιρισμό

1. Οι εταιρείες του εμπορικού νόμου, που ασχολούνται με την παραγωγή, διακίνηση, συσκευασία, εμπορία και μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και

γίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο του μισού κάθε προθεσμίας.

4. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας συγκροτείται επιτροπή με σκοπό την παρακολούθηση και υποβοήθηση της εφαρμογής των μεταβατικών διατάξεων του νόμου.

Η επιτροπή σχολείται ειδικότερα με τα εξής:

α) Φροντίζει για τη σύγκληση των γενικών συνελεύσεων γεωργικών συνεταιρισμών, ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών, κεντρικών ενώσεων, κοινοπραξιών γεωργικών συνεταιρισμών και της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., για την κατά περίπτωση συγχώνευσή τους, προσαρμογή των καταστατικών τους στις διατάξεις του νόμου αυτού ή τη μετατροπή ή συγχώνευσή σε κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις, όταν διαπιστώνεται αδράνεια των αρμόδιων για σύγκλησή τους οργάνων.

β) Γνωμοδοτεί για την εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων του νόμου αυτού και την επίλυση των αμφισβητήσεων που είναι δυνατό να προκύψουν.

Η επιτροπή είναι πενταμελής και αποτελείται από:

α) Τον προϊστάμενο της νομικής διεύθυνσης του Υπουργείου Γεωργίας, ως πρόεδρο.

β) Δύο εκπροσώπους της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από το διοικητικό συμβούλιό της.

γ) Το διευθυντή της διεύθυνσης γεωργικού συνεργατισμού του Υπουργείου Γεωργίας και

δ) Το διευθυντή της διεύθυνσης συνεταιρισμών της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Η θητεία της επιτροπής λήγει με την ολοκλήρωση εφαρμογής των μεταβατικών διατάξεων. Καθήκοντα γραμματέα της επιτροπής εκτελεί υπάλληλος της διεύθυνσης γεωργικού συνεργατισμού του Υπουργείου Γεωργίας, που ορίζεται με την απόφαση συγκρότησής της. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο τρόπος λειτουργίας της επιτροπής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΔ'

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 72

Προσωπικό αγροτικών συνεταιριστικών οργάνωσεων

1. Με κανονισμό, που εκδίδεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Γεωργίας, μετά από γνώση της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. και της Ομοσπονδίας

Η ειδικότερη διαδικασία της μετατροπής ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Π.Α.Σ.Ε.-Γ.Ε.Σ.

Η διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 63 εφαρμόζεται και στους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς, που μετατρέπονται σε ελεύθερους. Οι προθεσμίες του εδαφίου αυτού αρχίζουν από τη μετατροπή των αναγκαστικών συνεταιρισμών σε ελεύθερους.

3. Αναγκαστικές συνεταιριστικές οργανώσεις, που δεν συμμορφώθηκαν με την προηγούμενη διάταξη, διαλύονται με απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου, μετά από αίτηση της διεύθυνσης γεωργίας.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 21 παρ. 2 και 3 και 48 παρ. 2 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως στους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς και τις ενώσεις τους που διατηρούνται.

5. Μέλη των λειτουργούντων αναγκαστικών συνεταιρισμών διαχείρισεως κινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χορτονομής καθίστανται υποχρεωτικά όλοι οι ιδιοκτήτες εκτάσεων, τις οποίες διαχειρίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 11.7.1923 οι συνεταιρισμοί αυτοί, άσχετα με τον τόπο της κατοικίας τους.

6. Με νόμο είναι δυνατή η σύσταση αναγκαστικών συνεταιρισμών, που αποβλέπουν στην εκπλήρωση σκοπών κοινής ωφέλειας ή δημόσιου ενδιαφέροντος ή κοινής εκμετάλλευσης γεωργικών εκτάσεων. Η ίση μεταχείριση όσων συμμετέχουν σε αναγκαστικούς συνεταιρισμούς εξασφαλίζεται.

Άρθρο 74

Παραχώρηση της εκμετάλλευσης και βελτίωση δασών στους δασικούς συνεταιρισμούς — Συνεταιρισμοί εκμετάλλευσης δημόσιων εκτάσεων

1. Ένα χρόνο μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού η εκμετάλλευση των κάθε μορφής δασών, που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα του δημοσίου τομέα του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982, παραχωρείται στους δασικούς συνεταιρισμούς του άρθρου 4 παρ. 3 του νόμου αυτού, ύστερα από αίτησή τους. Στους ίδιους συνεταιρισμούς είναι δυνατό να ανατίθενται και εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των δασών αυτών, ύστερα από αίτησή τους.

2. Η παραχώρηση, εφόσον αφορά δάση του Δημοσίου, γίνεται με απόφαση του νομάρχη και χωρίς μίσθωμα. Στις άλλες περιπτώσεις, η παραχώρηση γίνεται με μίσθωμα και συντελείται με συμφωνία μεταξύ του ιδιοκτήτη του δάσους και του συνεταιρισμού.

Άρθρο 75

Μητρώο — Φάκελοι αγροτικού συνεταιρισμού

1. Το μητρώο αγροτικών συνεταιρισμών, που τηρείται στο ειρηνοδικείο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 παρ. 1, είναι δημόσιο έγγραφο. Καθένας μπορεί να εξετάζει τις εγγραφές του μητρώου και να παίρνει επικυρωμένα αντίγραφα ή αποσπάσματα από αυτό. Το ειρηνοδικείο χορηγεί πιστοποιητικά για την ύπαρξη ή ανυπαρξία ορισμένης εγγραφής.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας ύστερα από γνώμη της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετική με την τήρηση του μητρώου και των φακέλων των αγροτικών συνεταιρισμών, που τηρούνται στις ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και στην ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 παρ. 4, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να λάβει γνώση των στοιχείων, που καταχωρίζονται και φυλάσσονται στους φακέλους.

Άρθρο 76

Αρχαιρεσίες

1. Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις, που συγχωνεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63, διατηρούν το προσωρινό διοικητικό και εποπτικό συμβούλιο του άρθρου 42 παρ. 3 εδ. β' έως την εκλογή νέων οργάνων διοίκησής τους, σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

2. Οι εκλογές για την ανάδειξη νέων οργάνων διοίκησης των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και αντιπροσώπων θα διεξαχθούν έως το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 1986.

Η θητεία των οργάνων διοίκησης των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, που λήγει χρονικά, παρατείνεται έως τότε.

3. Οι ακριβείς ημερομηνίες διεξαγωγής των εκλογών αυτών σε κάθε βαθμό αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης και στην ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. και η διαδικασία διεξαγωγής τους καθορίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Άρθρο 77

Από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου παύει να ισχύει ο ν. 921/1979,

Παραγγέλλουμε τη δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 11 Απριλίου 1985

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΑΖΑΡΗΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΓΕΩΡΓ. ΑΛΕΞ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΥΑΓΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ
ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 17 Απριλίου 1985

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ—ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

